

**İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZ VARLIĞI GELİŞİMİ
VE KÜLTÜREL DİL ÖĞELERİNİ KULLANIMI: VATAN VE BAYRAK
SEVGİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

Olca BÜYÜKYONCA

Eskişehir 2023

**İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZ VARLIĞI GELİŞİMİ
VE KÜLTÜREL DİL ÖĞELERİNİ KULLANIMI: VATAN VE BAYRAK
SEVGİSİ**

Olca BÜYÜKYONCA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sınıf Eğitimi Programı/Temel Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Yalçın BAY

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Ekim 2023

JÜRI VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZ VARLIĞI GELİŞİMİ VE KÜLTÜREL DİL ÖĞELERİNİ KULLANIMI: VATAN VE BAYRAK SEVGİSİ

Olca BÜYÜKYONCA

Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Programı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eylül 2023

Danışman: Prof. Dr. Yalçın BAY

Bu araştırma, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin söz varlıklarını, kültürel dil öğelerini kullanımlarını, anlatım biçimlerini ve vatan, bayrak sevgilerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Eğitimin en önemli amaçlarından bir tanesi kültür ve değer aktarımıdır. Milli eğitimimizin genel amaçlarından birisi “Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren vatanını, milletini seven yurttaşlar yetiştirmek” tir. Bu amacın ilkokul düzeyinde gerçekleşme düzeyini incelemek, milli kimlik bilinci oluşturmak ve kültürünü özümsetmek için bu araştırma yapılmıştır. Kültürel dil etkinlikleri içeriği itibariyle Türklerin yaşam tarzı, hayat felsefeleri, ayırt edici ve öne çıkan özellikleri gibi milli değerlerini bünyesinde barındırdığından dolayı eğitim sürecine dahil edilmesinin, öğrenilmesinin çocuklarda hem Türkçe’nin öz yapısını benimsemek hem de milli kimlik gelişimini desteklemekte olumlu etki oluşturması beklenmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın deseni temel nitel araştırma desendir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kompozisyonlardan yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, bir köy ilkokulundaki 58 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma bir dönem boyunca sürmüştür. Kültürel dil etkinlikleri eğitiminin uygulanmasının öğrencilerin kültürel dil öğelerini kullanımı ve milli kimlik bilincinin oluşumunu olumlu anlamda katkı sağladığı söylenebilir. Öğrencilerin anlatım biçimlerinde bayrak sevgisini anlatırken epik (destansı) anlatım biçimini, vatan sevgisini anlatırken edebi sanatlardan yararlanarak anlatım biçimini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın alana katkı sağlaması ve bundan sonraki araştırmalara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, Milli kimlik, Söz varlığı, Kültürel dil öğeleri, Anlatım biçimleri.

ABSTRACT

This research was created to analyzing the vocabulary of 4th grade primary school students, their use of cultural languages, their styles of expression, and their love of homeland and flag. One of the most important purposes of education is the transfer of culture and values. One of the general aims of our national education is raising ‘the citizens who embrace, protect and develop the national characteristics, human, spiritual and cultural values of the Turkish nation and love their homeland and nation.’ Since the content of cultural language activities includes national values such as the lifestyle, world view, distinctive and prominent features of the Turks, the inclusion and learning of education has a positive impact on children both in ensuring the self-acquisition of Turkish and in supporting to building up their national identity. Qualified research methods were used in the research. The design of the research is the basic qualitative research design. The semi-conducted interview formula and its compositions were used in this research. The research was conducted on 58 students attending the 4th grade in a village primary school. The research continued for a period. It can be said that applying of cultural language activities has a positive impact on using cultural language elements and the development of national identity awareness. When the students were observed, their style of expressions was differed from each other. While they were using the epic style for love of flag, they used literary arts for the love of homeland. This research is expected to be source for the next surveys and contribute the field.

Key words: Turkish teaching, National identity, Vocabulary, Cultural language elements, Forms of expression

25.10.2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla” tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Olca BÜYÜKYONCA

TEŞEKKÜR

Araştırma konusunun belirlenmesinden başlayarak gerçekleşmesine kadar araştırmanın her aşamasında bana destek olan, yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen ve fikirlerimi anlamlı kılan değerli öğretmenim ve tez danışmanım Prof. Dr. Yalçın BAY'a sonsuz teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her koşulda yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, hayatın siyahlarına birlikte beyaz olduğumuz çok değerli ailem; değerli babam Nurettin BÜYÜKYONCA, değerli annem Songül BÜYÜKYONCA ve değerli hem abim hem can dostum Oktay BÜYÜKYONCA'ya en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Tez savunma jürisinde yer alarak, savunma süreci boyunca bana yol gösteren, fikirlerini ve vaktini esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI ve Doç. Dr. Zeynep KILIÇ'a sonsuz teşekkür ederim.

Bu akademik yolculuğun hayallerini uzun yıllar önce beraber kurduğum ve araştırmanın analiz sürecinde desteklerini esirgemeyen değerli arkadaşım Arş. Gör. Burak ÇARŞANBALI'ya sonsuz teşekkür ederim.

Araştırmanın uygulama sürecinde desteklerini esirgemeyen değerli öğretmen arkadaşlarıma ve değerli öğrencilerime sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BAŞLIK SAYFASI	i
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ....	ix
GRAFİK DİZİNİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMA DİZİNİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlıkları	4
1.5. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	7
2.1Kuramsal Çerçeve.....	7
2.1.1.Kültürel Dil Öğeleri ve Milli Dil Etkinlikleri.....	7
2.1.1.1 Atasözü.....	7
2.1.1.2 Bilmece.....	7
2.1.1.3. Tekerleme ve Sayımacalar.....	8
2.1.1.4. Masallar, Fıkralar, Efsaneler, Destanlar.....	8
2.1.1.5.Maniler.....	8
2.1.1.6.Milli Marşlar ve Şiirler.....	9
2.1.1.7.Ninniler.....	9
2.1.1.8. Kahramanlar.....	10
2.1.1.9 Kültürel Dil Etkinliklerinin Milli Kimliğe Etkisi.....	10
2.1.2 Kimlik ve Kimlik Gelişimi.....	10
2.1.2.1 Milli Kimlik.....	12
2.1.2.2 Milli Kimliğin Unsurları.....	15

2.1.2.3 Milli Kimlik Oluşumunda Dilin İşlevi.....	16
2.1.2.4 Milli Kimliğin Türk Edebiyatındaki Yeri.....	18
2.1.3. Söz Varlığının Gelişimi.....	23
2.1.4. Dil-Kültür İlişkisi.....	24
2.1.4. Kalıp Sözlerin Türkçe Öğretimine Etkisi	26
2.2. İlgili Araştırmalar.....	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Katılımcılar	30
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.4 Veri Toplama Süreci ve Analizi.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM	30
4.1. Ana Tema: Vatan Sevgisini Anlatım Biçimleri.....	34
4.1.1 Alt Tema: Yalın bir dil ile anlatım	35
4.1.2 Alt Tema: Açıklayıcı bir dil ile anlatım	36
4.1.3 Alt Tema: Duygularını katarak anlatım.....	37
4.1.4. Alt Tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım.....	37
4.1.5 Alt Tema: Epik (destansı) anlatım.....	38
4.1.6 Alt Tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım.....	39
4.2. Ana Tema: Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimleri.....	40
4.2.1 Alt Tema: Yalın bir dil ile anlatım	40
4.2.2 Alt Tema: Açıklayıcı bir dil ile anlatım	41
4.2.3 Alt Tema: Duygularını katarak anlatım.....	41
4.2.4. Alt Tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım.....	42
4.2.5 Alt Tema: Epik (destansı) anlatım.....	43
4.2.6 Alt Tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım.....	43
4.3. Ana Tema: Vatan Sevgisini Anlatım Biçimleri (ikinci kompozisyon).....	44
4.3.1 Alt Tema: Yalın bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon).....	45
4.3.2 Alt Tema: Açıklayıcı bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon).....	46

4.3.3 Alt Tema: Duygularını katarak anlatım(ikinci kompozisyon).....	47
4.3.4. Alt Tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım(ikinci kompozisyon).....	48
4.3.5 Alt Tema: Epik (destansı) anlatım(ikinci kompozisyon).....	49
4.3.6 Alt Tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım(ikinci kompozisyon)..	50
4.4. Ana Tema: Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimleri(ikinci kompozisyon).....	51
4.4.1 Alt Tema: Yalın bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon).....	54
4.4.2 Alt Tema: Açıklayıcı bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon).....	54
4.4.3 Alt Tema: Duygularını katarak anlatım (ikinci kompozisyon).....	55
4.4.4. Alt Tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım (ikinci kompozisyon).....	55
4.4.5 Alt Tema: Epik (destansı) anlatım (ikinci kompozisyon).....	56
4.4.6 Alt Tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım(ikinci kompozisyon)..	56

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	57
5.1 Sonuç.....	57
5.1.1. Vatan sevgisini anlatım biçimleri.....	57
5.1.2. Bayrak sevgisini anlatım biçimleri.....	58
5.1.3. Eğitim sonrası söz varlığının gelişimi ve kültürel dil öğelerinin kullanımı.....	58
5.2 Tartışma.....	58
5.3 Öneriler.....	59

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri.....	31
Tablo 4. Yalın bir dil ile anlatım.....	35
Tablo 5. Açıklayıcı anlatım.....	35
Tablo 6. Duygularını katarak anlatım.....	37
Tablo 7. Coşkulu, heyecanlı anlatım.....	37
Tablo 8. Epik (destansı) anlatım.....	38
Tablo 9. Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım.....	39
Tablo 10. Yalın bir dil ile anlatım (bayrak sevgisi ana teması).....	40
Tablo 11. Açıklayıcı anlatım (bayrak sevgisi ana teması).....	41
Tablo 12. Duygularını katarak anlatım (bayrak sevgisi ana teması).....	41
Tablo 13. Coşkulu, heyecanlı anlatım(bayrak sevgisi ana teması).....	38
Tablo 14. Epik (destansı) anlatım(bayrak sevgisi ana teması).....	42
Tablo 15. Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım(bayrak sevgisi ana teması).....	43
Tablo 16. Yalın bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon)	44
Tablo 17. Açıklayıcı anlatım (ikinci kompozisyon)	45
Tablo 18. Duygularını katarak anlatım(ikinci kompozisyon)	45
Tablo 19. Coşkulu, heyecanlı anlatım(ikinci kompozisyon)	46
Tablo 20. Epik (destansı) anlatım(ikinci kompozisyon)	47
Tablo 21. Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım(ikinci kompozisyon)	48
Tablo 22. Yalın bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon)	49
Tablo 23. Açıklayıcı anlatım (ikinci kompozisyon, bayrak sevgisi ana teması)	50
Tablo 24. Duygularını katarak anlatım(ikinci kompozisyon, bayrak sevgisi ana teması).....	50
Tablo 25. Coşkulu, heyecanlı anlatım(ikinci kompozisyon, bayrak sevgisi ana teması)	51
Tablo 26. Epik (destansı) anlatım(ikinci kompozisyon, bayrak sevgisi ana teması) ...	51
Tablo 27. Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım(ikinci kompozisyon, bayrak sevgisi ana teması)	52

GRAFİK- ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1. Vatan Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular.....	34
Şekil 2. Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular.....	39
Şekil 3. Vatan Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular (ikinci kompozisyon)...	44
Şekil 4. Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular (ikinci kompozisyon)..	51

SİMGİ VE KISALTMALAR DİZİNİ

PC : Personal Computer (Kişisel bilgisayar)

OÖE : Okul Öncesi Eğitim

TDK : Türk Dil Kurumu

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

K1 : Katılımcı 1

K16-2 : Katılımcı 16, 2.kompozisyon

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, araştırmanın amacı ile alt amaçlarını kapsayan sorularına, önemine, araştırmanın sınırlılıklarına ve araştırma ile ilgili tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bireysel ve milli kimliğin gereksinim duyduğu her türlü duygu ve düşünce dilde mevcuttur. Bu yönüyle milli kimlik oluşumunda en değerli hazinemiz dilimiz Türkçedir. İletişimin ve dolaşımın arttığı bir çağda çocuklarımızın ve gençlerimizin köklerine bağlı kalmaları, değişen dünya şartlarına uyum sağlayabilmeleri ve hatta diğer milletlerle rekabet edebilmeleri için, dilin sayılan özellik ve üstünlüklerinden yararlanmak artık bir zorunluluktur. Kültürümüzü korumak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak için en geçerli yol hiç şüphesiz dilimiz Türkçedir. Değişen dünyaya ayak uydurabilmek, çağın ruhuna uygun olarak çocuk ve gençlerin beklentilerine karşılık verebilmek için kültürümüzün yenilenmesi, güncellenmesi ve tanıtılması en başta gelen işlerimizden birisi olmak durumundadır. Oluşan kültürün korunması, geleceğe taşınması, yenilenmesi ve yayılmasında ise, dilin rolü apaçık ortadadır (Yaman, 2021).

Eğitim bireylerde istendik davranışlar oluşturma sürecidir. Bireyin, toplumun milli çıkarları ile uyumlu, değerlerini bilmesi ve toplumu yüksek bir noktaya ulaştırmada görev almaya istekli duruma gelmesi eğitim ile gerçekleşebilir. Öte yandan eğitim Atatürk'ün de ifadesi ile "... bir milleti hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum halinde yaşatır" (Kocatürk, 1999: 120). Milli Eğitim de bu amacı taşımaktadır. Okullarda yer alan dersler, kullanılan ders kitapları bu amaç için araçtır. Öğretim kademelerinden ilki olan ilkokul, bireylerin dolayısıyla da toplumların insan ve millet olma vasıflarını kazandığı temel evredir. Dolayısıyla, temel bilgi ve becerilerin kazandırılması, vatandaşlık bilincinin oluşması, mevcut hak ve sorumlulukların verilmesi, demokratik tutum ve davranış geliştirmesi ilkokul eğitiminin temel görevidir. Millet, benlik bilinci ve benliğini bulma amacı o milletin kültür, dil ve tarih gibi millet ruhunu yaşatan değerlere önem verilmesi ile mümkündür. (Özlü, 2011). Milli kimlik inşasının, milli değerler vasıtasıyla olabileceğini bilen Mustafa Kemal Atatürk, Türk Milli Eğitim Politikası hakkında şunları söylemektedir:

"Milli bir terbiye programından bahsederken, eski devrin hurafelerinden ve doğuştan mevcut özelliklerimizle hiç de münasebeti olmayan yabancı fikirlerden, Doğu

ve Batıdan gelebilen bütün tesirlerden tamamen uzak milli ve tarihi seciyemizle orantılı bir kültür kastediyorum. Çünkü milli dehamızın tam olarak gelişebilmesi ancak 3 böyle bir kültür ile temin olunabilir. Gelişigüzel bir ecnebi kültürü, şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür zeminle mütenasiptir. O zemin milletin seciyesidir.” (Kocatürk, 1999: 135).

Eğitimin değer ve kültür aktarımı misyonu vardır. Milli Eğitimin temel amaçlarına dayanarak kültürel etkinliklerimiz eğitim programlarında kazanımlara uygun şekilde bütünleştirilerek yer almalıdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla; ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin anlatım biçimleri, kültürel dil öğelerini kullanımları, söz varlıklarının gelişimi, vatan ve bayrak sevgilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Öğrencilerin vatan ve bayrak sevgisine ilişkin kullandıkları kültürel dil öğelerin alanları nelerdir?
2. Öğrencilerin vatan ve bayrak sevgisine ilişkin kültürel dil öğelerini kullanma sıklığı nasıldır ve kullandığı kültürel dil öğeleri nelerdir?
3. Öğrencilerin kültürel dil öğelerini bilme düzeyleri nasıldır?
4. Eğitim sonrasında öğrencilerin kültürel dil öğelerini bilme düzeylerinde ve söz varlığında gelişme var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireysel ve milli kimliğin ihtiyacı olan her türlü duygu ve düşünce dilde mevcut olduğu söylenebilir. Bu yönüyle milli kimlik oluşumunda en değerli hazinemiz dilimiz Türkçedir. Oktay Sinanoğlu'nun “ Unutmayın! Başka hiçbir dil bilmeden sizi Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar götürecek tek bir dil vardır; o da Türkçe! Dilimize sahip çıkalım.” sözleri dilimizin önemini göstermektedir. Kültürel dil etkinliklerinin dile katkısı göz ardı edilemez. Dolayısıyla da dil etkinliklerinin önemini vurguladığı söylenebilmektedir. Ayrıca Türk kimliğini korumanın en önemli yolu, Türkçeye sahip çıkmaktır. Türk milletin ve Türk dünyasının kutlu yürüyüşünü sağlamak, birliğini, bütünlüğünü korumak Türkçeyi yaşatmakla mümkündür (Çınar, 2021).

Bireylerin bilinçsizce kimlik arayışında olması, çağımızın sorunudur. Toplumlar da bu sorundan etkilenmektedir. Kimliklerini kaybederek “farklılaşma” eğilimi belirtmeden aynı olmayı isteyen ve farklı bir kimlik aramaya başlayan milletler, bu krizden zarar görmeden kurtulması zordur. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Türk milletinin millî dili ve millî benliği bütün hayatında hâkim ve esas kalacaktır...” sözleriyle de Türk dili ve milli kimliğimizin öneminden bahsetmek mümkündür (Çelikkollu, 2020)

Milli kimlikten bahsedilmek için millet olmak gerekmektedir. “Millet ne coğrafi, ne ırki, ne siyasi, ne de iradi bir zümre değildir. Millet lisanen müşterek olan, yani aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan harsî bir zümredir” (Gökalp, 1982) açıklaması milletin din, ahlak, dil ve değerler açısından benzer olan, yani aynı kültürü almış oluşan topluluk şeklinde bahsetmektedir

Mustafa Kemal Atatürk de benzer şekilde: “Zengin hatıra mirasına sahip bulunan, beraber yaşamak hususunda ortak arzu ve olur da samimi olan, sahip olunan mirasın korunmasına beraber devam hususunda iradeleri ortak olan insanların birleşmesinden meydana gelen cemiyete millet adı verilir” (İnan, 1969).

Mustafa Kemal Atatürk’ün ve Ziya Gökalp’in milli kimlik ve millet kavramlarındaki fikirleri ırkçılıktan uzak, kültür birliğinden bahseden, eğitim yolu ile kazanabilecek bir anlayıştır. Kültürel milliyetçilik düşüncesi, özünü Türk tarihinden ve yaşanan coğrafi özelliklerden almaktadır. Bu düşünce, milletin ortak ülküde birleşmesi, milli bilincin diri olması ve milli iradenin hakim olması ilkeleriyle desteklenmiştir. Devletin kurucu ideolojisi olan milliyetçilik fikri, zümre ve sınıf farkı olmadan, bir olmuş toplum oluşturma isteği ile milleti vatandaşlık paydasında birleştirmeyi amaçlamaktadır (Korkmaz, 2020).

Toplumların, yaşadıkları bölgede millet olmaları bir devlet kurmaları, millet adını almaları, hali hazırda yaşayan millet ve devlet kültürünü, geleneğini geçmişten geleceğe aktararak devam etmeleri; barınma, yemek yeme gibi temel ihtiyaçlar gibi içgüdüsel davranış olarak yorumlanmaktadır. Millet olma yolunun gereği olarak milli kimlik kavramı ortaya çıkmaktadır (Korkmaz, 2020).

Milli kimliğin ve dilimizin yozlaşmaya uğramasına müsait olan bu teknoloji çağında, kültürel dil etkinliklerimizin ilkokulda uygulanmasıyla kültürümüzü koruyacağını, aktaracağını ve milli kimlik gelişiminde olumlu düzeyde artış göstereceği düşünülmektedir ve bu durum araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Eğitim ve öğretim, çok yönlü, çok boyutlu ve çocukların farklı bilinçler aşıl原因arak hayata kazandırıldığı bir süreçtir. Bu sürecin içeriğinde okuma ve yazma kazanımları en temeli oluşturmaktadır. Bu kazanımların çocuğa aktarımı sırasında tek amaç okumayı ya da yazmayı öğretmek olmamıştır. Ne okuduğunu veya ne yazdığını bilen, seçen ve okuduklarından-yazdıklarından öğrenen, etkilenen, sorgulayan bir çocuk profilinin beyin gelişiminin potansiyelinin tamamını kullanacak düzeyde artacağı bilinmektedir.

Tasarımcı zihinselci bakış açısına göre dilin, anlamların zihindeki tasarımlarından, imgelerden ya da psikolojik görüntülerden oluştuğu belirtilmektedir (Bozavlı, 2021). Bu doğrultuda milli kimlik gibi soyut bir kavramı somut işlemler dönemindeki çocuklara kazandırırken, bu kavramın bir bireyde oluşumunu ve hatta gelişimini sağlayacak, zihinlerinde milli kimliği oluşturan değerlerin anlamlarının ve görüntülerinin yer edinmesini sağlayacak araçlar olmalıdır.

Kültürel dil etkinliklerinin içeriği ve yapısı itibariyle bu araçlardan olacağı düşünülmektedir. İçerik itibariyle Türklerin yaşam tarzı, hayat felsefeleri, ayırt edici ve öne çıkan özellikleri gibi milli değerlerini bünyesinde barındıran milli dil etkinliklerinin eğitim sürecine dahil edilmesinin, öğrenilmesinin çocuklarda, hem Türkçe'nin öz yapısını benimsemek hem de milli kimlik gelişimini desteklemekte olumlu etki oluşturmaları beklenmektedir. Güçlü bir faktör olduğu düşünülen kültürel dil etkinliklerinin bu etkisinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4.Araştırmanın Sınırlıkları

Bu araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Van ili Özalp ilçesindeki bir köy ilkokulunda devam eden 58 dördüncü sınıf öğrencisinden oluşan çalışma grubu ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Dil:

Dil, bir milleti millet yapan en önemli unsurdur. Tarih boyunca dillerini yaşatabilen milletler varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Millet olmanın ilk vasfı bir dile sahip olmaktır (Argunşah, 2011)

Dil, bir milletin dünyayı anlama ve anlatma aracı, milletin fertlerinin düşünme ve ifade etme kaynağı; milletin kültürünün gelecek nesillere aktarılma vasıtasıdır. Bir milleti

güçlü kılan dilinin güçlü olması ve bu dil ile ortaya koyduğu eserlerinin çokluğudur. Çünkü dil aracılığıyla oluşturulan her kelime ve ifade adeta o milletin malıdır; kullanım hakkı ancak o milletin dilinin sınırları içerisinde gelişmektedir (Korkmaz, 2020).

Söz varlığı:

Söz varlığı o dilin sadece kelimelerini değil, atasözleri, deyimleri, terimleri, kalıplaşmış ifadeleri, kalıp sözleri ve farklı anlatım kalıplarının tamamını kapsamaktadır (Aksan, 2004:7).

Kültür:

Kültür, bir milletin dinî, ahlaki, akli, estetik, lisani, iktisadi ve fennî hayatlarının ahenkli bir bütünüdür (Gökalp, 1975).

Kültürel Dil Öğeleri:

Kültürel dil öğeleri, kültür aktarımının temel araçlarıdır. Dile ait kültürel öğeler olarak da tanımlanabilmektedir. Deyimler, atasözleri, mecazi ifadeler, ağız özellikleri, özdeyişler, yansımalar, kalıp sözler ve ikilemeleri kapsamaktadır (Güfta & Kan, 2011)

Kimlik:

Kimlik, bir kişiyi veya toplumu diğer kişi ve toplumlardan farklı kılan manzumeler bütünüdür. Diğer bir deyişle onu diğer kişi veya toplum içinde fark edilmesini sağlayan özelliklerdir (Çınar, 2021).

Bireylere veya topluma sorulan kimsiniz, kimlerdensiniz sorularına verilen cevaplardır (Güvenç, 1993).

Millî Kimlik:

Millî kimlik, bir milleti başka milletlerden ayıran ve kişinin ait olduğu milletin kültürüne aidiyetini ifade eden özelliklerdir. Millî kimlik, bir bakıma millî kültür hazinesidir. Çünkü millî kültür, bir milletin maddi ve manevi hayatının bütününe kuşatır. Kültürü oluşturan dil, din, örf ve âdetler, dünya görüşü, sanat, tarih gibi unsurlardır. Mesela bir Nasreddin Hoca fıkrasına, Almanların saçma şeklinde yaklaşması, Fransızların eleştirel bakması, İngilizlerin kıyaslayıcı davranması, Türklerin gülmesi doğaldır. Çünkü ilmî araştırmalarda Almanlar akılcı, Fransızlar tenkitçi, İngilizler tecrübecidir. Millî birliğimizi sağlayan ve millî kimliğimizi oluşturan başlıca unsurlar, din birliği, dil birliği, vatan birliği, bayrak birliği, devlet birliği, tarih birliğidir. Bu unsurların her biri millî kimlik için önemlidir (Çınar, 2021).

“Bir milletin kendine özgü düşünüş ve yaşayış biçimi töre ve gelenekleri toplumsal değer yargıları ve kuralları ile oluşan özellikler bütünü milli hüviyet” (TDK, 2023).

Millet:

Kültürel özellikler, ekonomik yaşam, psikolojik yapı ve dil bakımından ortak nitelikler taşıyan tarihsel açıdan oluşmuş en büyük insan topluluğudur (Çoban, 2005).

Millet sözcüğü din, etnik köken, ortak değerler, dil ve vatanı barından bu unsurların da birlikteliğini ifade eden bir sözcüktür. Akçura (2007:27), milletlerin bulunduğu duruma göre ve amaçlarına, hedeflerine göre millet tanımının farklı olabileceğini aktararak şu tanımlı yapmaktadır: “Millet ırk ve dilin esasen birliğinden dolayı sosyal vicdanında birlik ve beraberlik meydana gelmiş insan toplumdur.”

Millet; din, ahlak, estetik ve dil açısından ortak özellikler taşıyan aynı kültürü yaşamış olan bireylerden oluşan bir topluluktur (Gökalp, 2014).

Vatan:

Vatan ve vatanseverlik kavramları bir milli değer bölümüdür. Üzerinde yaşadığımız toprak parçası olan vatan, bağımsız yaşamının en önemli şartlarından. Milletin, millet olma özelliğini kazanmasında uğrunda milyonlarca şehit verilen vatan bu bağlamda en önemli milli değer kavramlarından birisi olarak sayılabilir (İnal, 1998).

Bayrak:

Siyasi alanda ortaya çıkmış veya bağımsızlığını elde etmiş milletleri temsil eden, şekli ve rengi özelleştirilmiş, milli bir alamet (Soysal, 2010).

Eğitim:

Bireyin yaşamı ile beraber yaşadığı çevre ile ilişkileri sonucu davranışlarında kasıtlı, amaçlı, istendik yönde değişiklik meydana getirme sürecidir (Koçak, 2012).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmayla ilgili literatür taranmış ve benzer araştırmalara yer verilmiştir.

2.1.Kuramsal Çerçeve

Konu ile ilgili alan yazın taranarak, konu önemli başlıklara ayrılmış ve açıklanmıştır.

2.1.1.Kültürel Dil Öğeleri ve Milli Dil Etkinlikleri

Kültürel dil öğeleri, kültür aktarımının temel araçlarıdır. Dile ait kültürel öğeler olarak da tanımlanabilmektedir. Deyimler, atasözleri, mecazi ifadeler, ağız özellikleri, özdeyişler, yansımalar, kalıp sözler ve ikilemeleri kapsamaktadır (Güfta & Kan, 2011).

Milli dil etkinlikleri; atasözleri, bilmeceler, tekerleme/sayısmacalar, maniler, ninniler, masallar, fıkralar, Hacivat Karagöz oyunu, milli marşlar/şiiirler, destanlar, efsaneler ve Türk kahramanlarını bünyesinde bulunduran Türk kültüründen meydana gelmiş etkinlikler bütünüdür (Bay & Turan, 2018). Bu etkinliklerin, Türk kökenli topluluklar arasında bir köprü işlevi gördüğü yadsınamayacağı gibi bu köprünün, eğitimde milli dil etkinlikleri vasıtasıyla, sağlamlaştırılmasının ve bağlantının sürdürülmesinin mümkün olacağı düşünülmektedir.

2.1.1.1.Atasözü

Atasözleri, ait oldukları milletin geçmişini yansıtan, anlamları itibariyle o millete yol gösterici olan yapılardır (Tuncer, 2020). Türk toplumunun hafızası niteliğinde olan atasözleri de geçmişe yani Türk kimliğinin özüne uzanan yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki atasözleri, ait oldukları kültürün yakından tanınmasına, bakış açısının anlaşılmasına ve dilin zenginliğinin görülmesine olanak sağlamaktadır (Stanek, 2016). Atasözleri aracılığıyla çocuklar toplumun kodlarını öğrenebilecek, kurallarını ve sahip oldukları değerleri daha iyi kavrayabileceklerdir (Batur & Yavaşca, 2018). Milli kimlik gelişiminde temel kavramlardan biri dil olmakla birlikte atasözlerinin dilin zenginliklerini kavramada

yardımcı nitelikte olduğunu belirten araştırmalar literatürde mevcuttur (Baş, 2002; Bulut, 2013; Tekşan, 2012; Tüm,2010).

2.1.1.2.Bilmeceler

Oluşum zamanlarına doğru bakıldığında toplumsal işlevleri tamamen farklı olan bilmeceler, Türkçeyi daha akıcı kullanmaya ve iyi bir şekilde kavramaya yaraması bakımından değişim göstermemiştir. Tarihin derinliklerinden gelen, Türk kültürünün ve toplumunun şifrelerini gizleyen eski bir konuşmalık tür olan ve bilmecelerin, Türkiye Cumhuriyeti'nin birçok coğrafyasında söylenen birçok örneğine, Türkçe konuşulan farklı coğrafyalarda karşılaşılmasını da bu kültür ve dil birliğiyle açıklanmaktadır (Türkyılmaz, 2007). Bilmecelerin, öğrenen çocukların, Türk dilini ve kültürünü benimsemesinde etkili bir milli kaynak olması, dolayısıyla milli kimlik gelişimine katkı sunması beklenmektedir. Literatürde bilmecelerin dil ve kültürü yansıtır ve taşıma üzerindeki etkisine değinen araştırmalar bulunmaktadır (Balta, 2013; Türkyılmaz, 2007; Türkyılmaz, 2009).

2.1.1.3. Tekerleme ve Sayışmacalar

Tekerleme veya sayışmacaların çocuklarda dil çabukluğunun kazandırılmasında etkin birer araç olduğunu belirten araştırmalar bulunmaktadır (Önal, 2002; Ugan, 2009; Kurudayıoğlu ve Potur, 2015). Türk toplumunun kültüründen izler taşıyan bir diğer milli dil etkinliği olan ninniler, söylenen ve söyleyen kişiler arasında iletişim kurulmasına yarayan farklı işlevlerdeki yapılardır. Bu iletişim sırasında öğretme öğrenme süreci gerçekleşmektedir. Ninniler bazı kavram kazanımlarına ve kişilik gelişimine aracılık etmektedir (Ofiaz & Demir, 2010; Gelişli & Yazıcı, 2016).

2.1.1.4. Masallar, Fıkralar, Efsaneler, Destanlar

Masallar, fıkralar, efsaneler ve destanlar gibi halk anlatıları da içeriğinde, ait olduğu kültürün değerlerini, yazıldığı dönemin izlerini barındıran yapılardır. Bu yapılar sözcükler ve sözcükleri şekillendiren konular vasıtasıyla bireylere değer, kültür ve dil bilinci aktarımı sağlamaktadırlar. Değerler bir toplumun sosyo-kültürel öğelerini anlamlandırmada etkindirler, toplumun üyelerini birbirlerine bağlamada rol oynamaları açısından kilit birer yapılardır. Türk masallarında kültüre ait milli motiflerin yanında; güç, güvenlik, evrensellik, başarı, geleneksellik, yardımseverlik ve hazcılık gibi

değerler de bulunmakta ve kültürün nesiller boyunca sürdürülmesine katkı sağlamaktadır (Akkaya, 2017; Dağı, Alptekin ve Kaplan, 2018). Halk anlatıları kolektif bilinçaltının aydınlatılmasında ve kültürün inşasında önemli yapılardır, bu sözlü kültür toplumlarında üretimden çok yeniden üretim görülmektedir, yeniden üretim ile eski kültür yeniye armağan edilebilmektedir (Ölçer-Özünel, 2013; Güneş, 2020).

2.1.1.5.Maniler

Manilerin eski Türklerde de var olduğu aşule, arandak gibi isimler aldığı, Anadolu’da da dörtleme gibi farklı isimler ile yer aldığı bilinmektedir (Kaya, 1999).

TDK yayınladığı sözlükte maninin Arapça kökenli olduğunu söyleyerek “Genellikle birinci, ikinci ve dördüncü dizeleri uyaklı olan, daha çok hecenin yedili ölçüsüyle söylenen halk şiiri.” tanımı verilmiştir (TDK, 2023).

Manilerin işlevlerini bir modelle birlikte William R. Bascom dörde ayırmıştır. Bunlar “ hoşça vakit geçirme ve eğlendirme işlevi, değerlere destekleme vazifesi, kültür ve eğitimin genç nesillere aktarılma misyonu, toplum baskısından kurtulma isteği” olarak bahsedilmektedir (Ekici, 2004).

2.1.1.6.Milli Marşlar ve Şiirler

Milli kimliği pekiştirmek amacıyla Türk bayrağı, milli bayramlar, milli törenler, ulusal milli, millî marşlar gibi etkenler bulunmaktadır. Bahsedilen etkenler ile sosyo,ekonomik yapısı farklı olan vatandaşları, ve farklı kökende olan vatandaşları ortak biz duygusunda birleştirme, aidiyet hissiyatını sağlama amacı hedeflenmektedir (Çetindağ-Kılıç, 2011).

Millî marşlar devlet olma ile kabul edilen metinler olarak görülse dahi henüz milliyetçilik düşüncesinin yoğunlaşmadan önceki dönemlerde bile milli metinlere rastlanmaktadır. Bu metinler milliyetçilik ideolojisinin gelişme ve yaygınlaşması işlevi gören metinler olarak ifade edilebilmektedir. Milli marşlar sadece benimseme değil nesilden nesile aktarımı hedeflenen metinlerdir. Buna bağlı olarak milli marşlara okullarda, resmi törenlerde, derslerde yer verilmektedir (Dağdelen, 2022).

Millî marşların birçok ülkede eğitim kurumlarında fazlasıyla yer verildiği gözükmemektedir. Millî marşlar aracılığıyla milliyetçilik fikrinin nesiller arası aktarım görevi büyük önem taşımaktadır. Rousseau bireylerin ulusunu seven gerçek vatandaşlar haline gelmesinin bir günde olacak bir iş olmadığını dolayısıyla insanların çocukluktan

itibaren vatan sevgisinin bilgisine ve hissine vakıf olmaları gerektiğini ifade etmektedir (Rousseau, 1986: 101; akt. Ağaoğulları, 2006: 157). Dolayısıyla eğitimde ve eğitim yapılarında milli marşlara verilmesi gereken önemin nedeni gözükmemektedir.

Millî bir şarkı veya şiir bir devletin ruhu ve kalbidir. Millî duygulara ilham verir. Resmi törenler ya da uluslararası spor müsabakalarda söylendiğinde veya çalındığında gurur ve vatanseverlik hislerini uyandırmaktadır.

2.1.1.7.Ninniler

Türk toplumunun kültüründen izler taşıyan bir diğer milli dil etkinliği olan ninniler, söylenen ve söyleyen kişiler arasında iletişim kurulmasına yarayan farklı işlevlerdeki yapılardır. Bu iletişim sırasında öğretme öğrenme süreci gerçekleşmektedir. Ninniler bazı kavram kazanımlarına ve kişilik gelişimine aracılık etmektedir (Oflaz & Demir, 2010; Gelişli & Yazıcı, 2016).

2.1.1.8. Kahramanlar

Milli kimlik gelişiminin gerçekleşmesi için çocuklarda bazı değerlerin ve kültürün farkına varılmasının; halk anlatıları ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu halk anlatıları içerisindeki olay örgüsü kadar kahramanların da önemi üzerinde durmak gerekmektedir. Tekerlemeler, bilmece, masallar ve fıkralarda kişilerden çok olay örgüsü çocukların dikkatini çekmektedir. Günler sonra A masalı hakkında konuşulmak istendiğinde yardım etme davranışının yardım edilen kişiden daha kolay hatırlanabileceği düşünülmektedir. Çünkü masalarda değerlerin aktarımı ön plana çıkmaktadır. Bundan farklı fakat aynı derecede milli yapılardan olan bilge ve kahramanların anlatıldığı hikayeler ve destanlar da yine milli kültürün yeniden inşasında farklı bir öğrenme yöntemi ile karşımıza çıkmaktadır. Model olarak ve taklit ederek öğrenme. Destanlarda başarılarından ya da sahip olduğu değerler sebebiyle ödüllendirilen, sembolik birer model olan kahramanların çocuklar için dolaylı pekiştirici görevi göreceği düşünülmektedir.

2.1.1.9. Kültürel Dil Etkinliklerinin Milli Kimliğe Etkisi

Milli kimlik gelişiminin gerçekleşmesi için çocuklarda bazı değerlerin ve kültürün farkına varılmasının; halk anlatıları ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu halk anlatıları içerisindeki olay örgüsü kadar kahramanların da önemi üzerinde

durmak gerekmektedir. Kültürel dil etkinlikleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde milli kimliğin tam olarak inşasından söz edebilmek daha sağlıklı olacaktır. Kültürel dil etkinliklerindeki yapılar, bir bütün olarak eğitim sistemi içerisinde milli kimlik gelişimine farklı açılardan destek sağlayacaklardır.

2.1.2. Kimlik ve Kimlik Gelişimi

Yalnız bir alana ait olmayan çok yönlü bir kavram olan kimlik, “sosyoloji, antropoloji ve psikoloji-toplumbilim, insanbilim ve ruh bilim-çalışmalarının en hassas konusudur” (Yalman, 2009).

Kelime anlamı olarak sözlükte toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü olarak yer almaktadır (TDK, 2023).

Psikolojik bakımdan kimlik, benlik olarak geçmişte kim isek şu an aynı o olduğumuz yolundaki öznel bir bütünlük, tutarlılık ve süreklilik duygusu; “ben kimim?” sorusuna verdiğimiz diğer insanlardan farklı, eşsiz bir insan olduğumuz yolundaki cevabımızdır.” şeklinde tanımlanmaktadır (Budak, 2000).

Kimlik; etnik, inançlar, değer yargıları, yaş, statü, anılar, meslek ve toplumsal konum gibi birçok unsur ile birlikte başkalarının bizi algılamalarıyla şekillenmektedir (Kuşat, 2003).

Kimlik, sosyolojik ve psikolojik konularda, konunun sebepleri ya da sonucunda yer almıştır. Buna bağlı olarak kimlik, bir kişinin veya milletin en temel unsurlarından biri olarak farklı konu ve boyutlarla, bireyi ve toplumu etkileyen tarihsel olgu olarak varlığını sürdürmüştür (Türkmen, 2020).

Kimlik kelimesi, Latince'de yer alan aynılık ve süreklilik anlamına gelen ‘idem’ sözcüğünden türemiştir. Türkçede ait olma, tek olma, aynı olma ve ne olmayı ifade eden kim sorusundan türeyen bir kelime olarak yer almaktadır. Kimlik, bir milletin veya bireyin nasıl tanındığı ve ne olduğu ifadesi olarak yer almaktadır. Bu kavram sosyal bilimlerde toplum ve bireyin ilişkisi konularında 1950’li yıllardan sonra konuşulmaya başlanmıştır (Dalbay, 2018).

Erikson kimliği bireyin zaman içinde kendisini benzer, tutarlı ve sürekli olarak algılaması olarak tanımlamıştır. Ergenlik dönemindeki insanlar, geçmişteki gelişimsel tecrübeleri ile anlık sorumluluk, ilgi ve ihtiyaçlarını bir bütün oluşturarak özgün ve devamlılık taşıyan bir kimlik oluşturmaktadır (Demir, 2011).

Kimlik, bireyin ya da milletin niteliklerinin ait olduğu yerin belirtisidir. Kimlik bu belirtisiyle ait olma hissi ve düşüncesine kaynak olmaktadır. Bu durumda kimlik, ne olunduğu ve ne olunmadığının belirtisidir. Kim olmasındaki anlam, kimlik olgusu, karşısındaki farklılığın ve karşıtlığın da bir belirtisidir. Buna bağılı olarak kimlik belirsizliğin de karşıt durumunu oluşturmaktadır (Türkmen, 2020).

Güvenç (1993: 3) “Türk Kimliği” adlı eserinde ise kimlik ile ilgili şöyle söylemektedir: “Kimlik; kişilerin grupların toplum veya toplulukların “kimsiniz, kimlerdensiniz”? sorusuna verdikleri yanıt ya da yanıtlardır. Bir yönüyle benzerlikleri diğeri yönüyle de farklılıkları ifade eder. Zira 13 bizi ötekilerden ayıran nitelik ve özelliklerden çok, bazılarıyla ortak olduğumuz değer ve ilişkilere yer ve öncelik veririz. Ancak bilerek veya bilmeyerek kimlerden olduğumuzu belirlerken aynı zamanda kimlerden olmadığımızı da söylemiş oluruz.”

Kimlik, insanların kendilerine yönelik temsil oluşturmalarını içeren kendini görme ve anlamanın yolu olarak sosyal bir olgu olarak tanımlanabilmektedir (Aslan & Akçalı, 2007).

Kimlik kavramı özellikle psiko sosyal alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin yaşadıkları çevredeki ve kültürdeki sosyal konumları, statülerinin temsili olan değer yargıları gibi, çok boyutlu, tutum ve inanç gibi yaşam şekillerini simgeleyen kavram olarak da ifade edilebilmektedir (Yıldız, 2007).

Dün akşamki yemeğinizi düşünün. Şunu temel bir gerçek olarak kabul ediyoruz: Şimdi siz (bu yazıyı okuyan kişi), dün akşam yemeğinizi yerken sandalyenize oturan kişiyle aynı kişisiniz. Bu ifadeyi doğru kılan şey, yalnızca kişisel kimliğin gerçekleridir. Bu gerçekler nelerden oluşuyor? Çok genel iki cevap olmuştur: Ya (a) bu gerçekler daha özel gerçeklerden oluşur, örn. beyinler, bedenler ve birbiriyle ilişkili zihinsel ve fiziksel olaylar hakkında gerçekler veya (b) yoktur. Parfit'in (1984: 209-17) izinden giden ilk görüşe indirgemecilik, ikinciye indirgemememe denilmektedir.

Kimliğin kişisel kimlik, grup kimliği, etnik ya da ulusal kimlik gibi çeşitleri vardır. Kişisel kimlik, geçmişimizi, fikriyatımızı belirten kimliğimizdir. (Çalışkan, milliyetçi, dindar gibi). Grup kimliği, ideolojimizi, mesleğimizi, yaş grubumuzu belirten kimliğimizdir. (Doktor, akademisyen, genç, ihtiyar gibi). Etnik ya da ulusal kimlik, ait olduğumuz milliyeti ifade eden kimliktir (Türk kimliği gibi). Bu kimliklerin en üstü millî (ulusal) kimliktir (Çınar, 2021).

Kişisel kimlikle ilgili bazı yeni deneysel keşiflere baktığımızda sıradan yargının Psikolojik mi yoksa Biyolojik görüşle mi uyduğuna test edenler gibi, doğrudan kişisel kimlikle ilgili klasik tartışmaları hedefleyen araştırmalar görülmektedir. Bu çalışmalar, psikolojik özelliklerin genellikle kimlik için biyolojik özelliklerden daha önemli görüldüğüne dair kanıt sağlar. İkinci bir dizi çalışma, farklı psikolojik özellikleri göz önünde bulundurarak, bunlardan hangisinin (örneğin anılar ve ahlak) benlik için en önemli olduğuna karar verildiğini test eder. Bu çalışmalar, ahlaki özelliklerin kişisel kimliğe atıflarda önemli bir rol oynadığına dair çarpıcı kanıtlar sağlamaktadır (Shoemaker, 2019).

Sosyal bilimlerdeki yapılan araştırma ve çalışmalarla beraber kimlik kavramına yönelik farklı görüş ve yaklaşımlar, nitelemelerle beraber ortaya farklı kimlik tipleri çıkmıştır. Bu tipler farklı şekilde ayrımlarla da gösterilse de genel olarak şu şekilde yapılmaktadır: Sosyal kimlik, nesnel kimlik, bireysel kimlik, öznel kimlik, mesleki kimlik, kültürel kimlik, sosyolojik kimlik ve milli kimlik. Bu tipler bağlamında en fazla konusu geçen kimlik türü şüphesiz milli kimliktir. Milli kimlik özellikle millet ve milliyetçilik bilincinin, milli şuurun güçlenmesi ile önemi daha da ön plana çıkmaktadır. Ulus devletlerin ortaya çıkması, milliyetçilik akımının yaygınlaşmasıyla en parlak dönemini yaşamıştır (Türkmen, 2020).

2.1.2.1. Milli Kimlik

Milli kimlik kavramı millet olma sürecinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve kelime anlamı olarak, kendisini ortaya çıkaran iki kelimenin incelenmesi ile ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda milli kimliğin sözlükteki anlamı, “Bir milletin kendine özgü düşünüş ve yaşayış biçimi, dil, töre ve gelenekleri, toplumsal değer yargıları ve kuralları ile oluşan özellikler bütünü, millî hüviyet.” (TDK, 2023) şeklinde açıklanmaktadır.

Millî kimlik, bireyi ve toplumu öbür benzer özellik taşıyanlardan ayıran, farklılıklarını ortaya koyan özellikleridir. Millî kimlik, bireysel ve toplumsal anlamda millî kültürün göstergesidir. Bu özellikler, yaşama biçimlerini şekillendirir (Köseoglu, 2003).

Millî kimlik ögesi, tarihsel dönem içerisinde, millî bir coğrafyada yani bir vatan toprağında tarihsel olarak inşa edilmektedir. Millî kimlik ögesinin inşa edilmesinde kültür, inanç ve dil birlikteliği önemli rol tutmaktadır. Buna bağlı olarak millî kimlik

unsurlarının geçmişe taşınması, bu değerlerle birlikte toplum hafızasının yüceltilmesi millî kimlik kavramının büyük değer kazanmasına katkı sunmaktadır (Çalık, 2009)

Millî kimlik, bireylerini grubun geçmiş ile gelecek arasındaki ortak bir yazgıda bütünleştirmektedir ve modernleşme süreci ile birlikte ortaya çıkan kökünü kaybetme ve bağsımsızlaşmaya karşı bireyi koruma görevi görmektedir (Özyurt, 2005).

Millî kimlik inşası, milliyetçilik fikriyle çok yakından ilişkilidir. Modern millet imgesi bağlamında millî kimliği oluşturan değer milliyetçiliktir. Milliyetçilik, bir toplumda o toplumun millî kültürünü egemen yapmak veya farklı bir toplumun baskısından ayırarak bağımsızlığını kurtarmak, kurtarılan bağımsızlığı savunmak ve devamlılığını sağlamak amacıyla kültürel ve siyasi eğilimlerin bütününe denilmektedir. Milliyetçilik düşüncesi milletlerin tehditler karşısında dış politika, ekonomi, kültürel alanlarda şuurlu ve sistematik bir biçimde öz değerlerine, millî menfaatlerine ve kimliklerini korumaları anlamı taşımaktadır. Buna bağlı olarak rehber milliyetçilik fikri millî kimlik için en önemli değerdir (Şahnagil, 2015).

Fransız İhtilali'nin ardından başlayan milliyetçilik fikrinden en çok etkilenen devletlerden olan Osmanlı Devleti, Tanzimat Dönemi ile beraber yenilenme dönemine girmektedir. Tüm uyruğunu yalnız bir Osmanlı kimliği altında bütünleştirmeyi denemiş ve başarılı olamamıştır. Buna bağlı olarak İslamcılık ideolojisi ile birlik ve beraberliğin sağlanmasını denemiş ve yine başarılı olamamıştır. Son olarak İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yönetime geçmesiyle birlikte Türkçülük fikri ve Türk kimliği ön plana çıkmaktadır. Yusuf Akçura'nın "Üç Tarz-ı Siyaset" eserinde ve Ziya Gökalp'ın "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" eserlerinde Türkçülük ve Türklük kurtarıcı olarak görülmektedir. 1924 Anayasası ile birlikte Türk ismi millî kimlik haline gelmiştir (Işık,2020).

Millî Kimlik, millî bilinç ile birlikte ele alındığında milliyetçiliği ifade etmektedir. Buna bağlı olarak Türk Milletinin, milliyetine hakim bir şuurla millî kimliğini ifade edişi ve sürdürmesi Türk Milliyetçiliği kavramı olarak ortaya çıkmaktadır. Millî Mücadele döneminde kurtuluşun uyarıcısı olan Türk Milliyetçiliği, kavramsallaşarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucu ilke ve düşüncelerinin de temeli olmuştur. Türk Milliyetçiliği yani Türkçülük, tehlikede olan Türk kimliğini savunmakta ve yükselmektedir. İttihat ve Terakki benimseyip, uyguladığı Türkçü politikalar ile birlikte Türkçülük siyasi bir kimlik olgusu yaratmış ve buna siyasal özellikler kazandırmıştır (Akgül, 2020).

İnsanlık var olduğundan beri bir kimliğe sahiptir. Kimlik konusunun merkezinde insanlar yerine bağlı olduğu gruplar yer almaktadır. İnsanlar bağlı oldukları milletler yani gruplardan yola çıkarak kendilerini açıklamaktadır (Türkbağ, 2003). Türk milleti ise millî kimliğini tarihinden, geleneklerinden, törelerinden ve değerlerinden beslenerek oluşturmuşlardır. Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk, “millî kimlik” ve “millî kültür” konularında, Türk tarihinin bütünlüğü ve Türk devletinin sürekliliği ilkesinden hareketle, millî kimliğimizin oluşmasını tarihsel sürecin bir sonucu olarak değerlendirmektedir (İbrahim İslam, Atatürk, Cumhuriyeti ve Millî Kimlik, s. 769, 1999). Bu bağlamda Türk milletinin millî kimliğinin oluşmasında Türkiye Cumhuriyeti'nin milliyetçi temelli yönetime sahip olmasının büyük etkisi olmuştur. Milliyetçi temelli Türkiye Cumhuriyeti'nin gelişimi tüm dünyada hayranlık uyandırmıştır.

Milletlerin sosyo-ekonomik durumlarına göre farklılıklar göstermekle beraber milli kimlik inşasında ‘onlar’ olumsuz, ‘biz’ olumlu ifadeleri önemli rol almaktadır. Ortak unsurlar olarak yer alan tarih, dil, din, ülkü gibi unsurlar dolayısıyla biz kavramı güçlü ise olumsuz öge olan ‘onlar’ a ihtiyaç azalmaktadır (İslam, 1999).

Türk kimliğinin inşa edilme sürecinde eğitimden de fazlasıyla yararlanılmıştır. Ulusal devlete geçiş sürecinde kritik nokta denilebilecek olan Meşrutiyet döneminde eğitimin milli unsurlarla pekiştirildiği, eğitimin millileştiği, özellikle kimlik oluşumunda çok önemli etkisi olan tarih dersi ve eğitiminin bu hususta önemli bir araç olduğu söylenmektedir (Şimşek, 2006).

Atatürk, Türk milletinin maddî, manevî kuvvet bakımından medeni ve çağdaş bir toplum olduğuna inanmaktadır. Toplumun, medeniyetin getirdiği bilim ve yöntemlerden faydalanarak daha da geliştirilmesi gerektiğini her fırsatta ifade etmektedir. Millî kültürün her türlü imkan ve araçlar ile desteklenerek geliştirilmesinin önemini vurgulayan Atatürk, eğitimin millî kimlik ve millî kültür bakımından önemini şöyle ifade etmektedir: "Yetiyecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekları tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel ve her şeyden evvel, Türkiye'nin istiklaline, kendi benliğine, an'anat-ı milliyesine düşman olan bütün anasır-ı mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Beynelmilel vaziyet-i cihana göre, böyle bir cidalin istilzam eylediği anasır-ı ruhiye ile mücehhez olmayan fertlere ve bu mahiyette fertlerden mürekkep cemiyetlere hayat ve istiklal yoktur." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I. 1989, s.246)

Cumhuriyet döneminde milli kimlik oluşumunda şuurlu ve sistematik bir süreç yaşanmıştır. Yeni devletin kimliği, Osmanlı Devleti'nin ümmetçi fikrinden farklı şekilde, Türk kimliğini önemseyen ve modern şekilde anlam ifade bir şekilde gerçekleşti. Bu amaçla yapılan reformlar, Türklerin Müslümanların bir parçası olarak görülüp, etnik bir topluluk olarak görülmediği geçmişindeki kimliğinden farklı olarak, devleti yöneten ve kuran topluluk olan Türk üstünlüğünü pekiştirmiş, saltanatın kaldırılmasıyla beraber Türklerin merkezdeki yerini aldığı yeni bir kimliğin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Alakel, 2011).

Cumhuriyetin kuruluşundan Atatürk'ün vefatına kadar olan dönemde Türk milliyetçiliği, istendik bir şekilde milli kimlik oluşturma amacı taşımaktadır. Deren (2010:554)'e göre "yeni kurulan devletin kendisine Batılı devletlerarasında bir yer istemesinden ötürü, dönemin resmi söyleminde etnik ötekilerin belirginleşmemesi ve diğer kimliklerin içinde eritileceği bütünlüklü ve ideal bir 'Türk' kimliğinin henüz olmaması" buna sebeptir. Böylece öteki olarak ortaya çıkan Osmanlı kimliğine karşı olarak yeni Türk kimliği oluşturulmaya çalışılmıştır.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde milli kimlik oluşumunda tarih biliminden de yararlanılmıştır. Ulus devleti olabilmek için milli kimlik, milli şuur büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde yapılan çalışmalar Türk Tarih Tezi'nin de ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır. 1932'de ilk defa toplanan Türk Tarih Kongresi'nde açıklanan Türk Tarih Tezi'nin esasları şöyle ifade edilebilir (Karal, 1988)

"- Türk Milletinin Tarihi şimdiye kadar tanıtılmak istenildiği gibi yalnız Osmanlı Tarihinden ibaret değildir. Türk'ün tarihi çok daha eskidir ve bütün milletlere kültür ışığını saçmış olan millet Türk milletidir.

- Türk ırkı çok kere öne sürüldüğü gibi sarı değildir. Türkler beyaz insanlardır ve brakisefaldir. Bugünkü yurdumuzun sahipleri en eski kültür kurucuları ile aynı vasıfları taşıyan çocuklardır.

- Türkler yayıldıkları yerlere medeniyetleri de götürmüşlerdir. Irak Anadolu, Mısır, Ege medeniyetinin ilk kurucuları Orta Asyalılardır. Biz bu günkü Türkler de Orta Asya'nın çocuklarıyız."

2.1.2.2. Milli Kimliğin Unsurları

Milli kimliği inşa eden çeşitli unsurlar bulunmaktadır. Dil, din, ırk, devlet, vatan, bağımsızlık, gelenek ve görenek, tarih, ülkü gibi unsurların her biri milli kimlik inşasının ayrı bir taşıını koymaktadır. Dil birliği, kültür birliği, inanç birliği de büyük

önem taşımaktadır. Milli kimlik, kültür kaynaklarının bazılarının seçilmesiyle oluşmaktadır. Bu seçilenlerin en başında dil gelmektedir. Dilin kaynaştırıcı işlevi büyük önem taşımaktadır. Dil, toplumları ulus statüsüne taşımaktadır. Buna bağlı olarak tüm ulus devletleri dil birliğini gerçekleştirmeye çalışmaktadır (Birsel, 2013). Dil, toplumların tarihini ve kültürünü gelecek nesillere aktararak tarih bilinci oluşturmaktadır.

Dil bireyleri bulundukları toplumun bir parçası yaparken, toplumu da diğer toplumlardan ayırarak millet haline getirmektedir. Araştırmacıların büyük bir çoğunluğuna göre milleti oluşturan en önemli unsur dildir (Ercilasun, 2005).

Cumhuriyet döneminin başında milli kimlik oluşumu sürecinde dil birliğinin önemi bilinmektedir. Bu bağlamda harf devrimi yapılmıştır. Yine o dönemde ‘Vatandaş Türkçe Konuş’ etkinlikleri yapılmıştır. Dil birliğine önem verilmesi ve Türkçe vurgusunun yapılması, oluşturulmak istenen milli kimliğe ve ulus devleti yapısına uygundur (Savaşkan, 2009).

Dil birliğinin olmaması yani çok dillilik milli bütünlüğün ve milli kimliğin oluşumuna engel taşımaktadır. Buna en güzel örnek olarak Osmanlı Devleti verilebilmektedir. Devlet içindeki azınlıkların ve diğer ulusların kendi dillerini konuşuyor olmaları, onların farklı bir kimliği olduğu bilincini oluşturmuştur. Bu bağlamda bu sebepler toplumun bütünleşmesine engel olmaktadır (Birsel, 2013).

Devlet, milli kimliğin oluşumundaki en etkili unsurlardan birisidir. Devlet, otoritenin sembolüdür. Otoritesi ile birlikte oluşturmak istediği milli kimliğe uygun uygulamalar ile milli kimlik inşa edebilmektedir. Devlet, kimliğin oluşumunda ve aktarımı için, milli kültürün aktarımı için politikalar üretmektedir. Politikalar üretirken eğitim, dil, kültür gibi araçlardan yararlanılmaktadır. Bu araçlar arasında özellikle milli eğitim politikaları en fonksiyonel olan araçtır.

2.1.2.3. Milli Kimlik Oluşumunda Dilin İşlevi

Dil ile kimliğin birer sosyo-politik olgu olduğundan bahsedilmektedir. Toplumdaki sosyal ve politik değişimler de dil ile kimlikte az ya da çok değişimlere neden olmaktadır. Buna bağlı olarak dil ile kimliğin oluşmasında bir yandan toplumsal, bir yandan da siyasal ögeler ve etmenler çok etkileyici ve belirleyici olduğu söylenmektedir (Kocaoğlu, 2021).

Milletlerin kimliğini oluşturan unsurların içerisinde dil ayrı bir öneme sahiptir. Aynı dili konuşan insanlar millet kavramını temelini oluşturmaktadır. Duygu ve düşüncelerin aktarımını sağlayan dil, insanların bir kitle, bir yığın olma durumundan kurtararak, duygu ve düşünce birliği olabilen bir topluluk dolayısıyla millet haline getirmektedir (Kaplan, 2016).

Dil, ortak kültürümüzün de baskın ögesidir. Milletler için dil yapıcı bir öneme sahiptir, dilleri üzerinden geçmişlerine ulaşır; geleceklerine yönelik tasarımları yine onunla yaparlar. Ulusun ortak dilinin zenginliğine bakılarak kültürünün gelişmişlik düzeyi hakkında fikir sahibi olunabilir. İşte bu noktada milletin dili ile ortaya çıkardığı temel eserlerinde yer alan kavram ve ifadelerden hareketle o millet ile ilgili bir yordama yapılmalıdır.

Göktürk Yazıtları, Türk milleti kavramı ve Türk isminin ilk defa geçtiği Türkçe ilk yazılı kaynaktır. Bu yazıtlar geçmişten gelecekteki nesillere seslenmiş ve Türk'ün dünyayı algılama, yaşama, okuma, yönetme ve savaşma gibi birçok özelliğinden bahsetmektedir:

“...Üstte mavi gök, altta yağız yer kılındıkta, ikisi arasında insanoğlu kılınmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturarak Türk milletin ilini töresini tutuvermiş, düzenleyivermiş. Dört taraf hep düşman imiş. Ordu sevk ederek dört taraftaki milleti hep almış, hep tâbi kılmış. Başlıya baş eğdirmiş, dizliye diz çöktürmüş...” (Ergin, 2009)

Dede Korkut kitabı, Oğuz Türklerinin hayatında olan sosyolojik ve kültürel unsurları barındırmaktadır. Türk kültürünü ve tarihinin önemli belleği olma özelliğiyle beraber millet olma şuurunu önemli değerlerle, ülkülerle gelenek deneyimlerini taşımaktadır (Ünveren, 2020).

“Dede Korkut hikayeleri, Türk millî kültür ve geleneklerinin özü olarak, Türk milliyetçiliği ve birliğini sağlamlaştıracak güç ve yapıda bir eser, Oğuzların ve Türk ulusal bilincinin bir yansıması ve geçmişle kurulan bir köprüdür.” (Sepetçioğlu, 1998). Dede Korkut eserinde yer alan on iki hikâyede; aile birliği, sevgi, dürüstlük, saygı, cesaret ve estetik değerlerinin yanı sıra onurlu olma, vatanseverlik, cömertlik merhamet, toplumsal ve dini değerler, Türk millî kimliğini meydana getiren kültürel değerler olarak yer almaktadır (Deveci, Belet & Türe, 2013).

Karamanoğulları Beyliği'nin kurucusu olan Karamanoğlu Mehmed Bey'in, Türkçe sevdalısı olduğu bilinmektedir. Milli kimliğin, olmazsa olmazı dil ile

sağlanabileceğini ve devlet ile milletin bütün olmasının dil birlikteliği vasıtasıyla sağlanabileceğini ortaya koymaktadır. Milli devlet ilkesinin de sadece milli bir dil ile olabileceğini de söylemektedir. 13 Mayıs 1277 tarihinde yayımladığı bir ferman ile “Şimden gerü hiç gimesne divanda, dergahda, bergahda, mecliste, meydanda ve dahi her yerde Türk dilinden özge söz söylemeye.” duruşunu sergilemiştir.

Dil ile kimlik arasındaki ilişkiye bağlı olarak yazı dili geleneği olan ve olmayan toplulukları Deutscher değerlendirmiştir. Değerlendirirken yazı kullanma geleneği olmayan topluluklarda kelime hazinesinin sınırlı olduğunu, sözlü kültürün savrukluğuna ve geçiciliğine bağlı olarak kelimelerin kuşaktan kuşağa aktarılmasının çok sınırlı kaldığını, sınırlı kelime hazinesinin ise sonraki kuşağa aktarılamayacağını böylece bir kuşak tarafından aktif kullanılmayan kelimelerin sonraki kuşak tarafından duyulmadan unutulacağını vurgulamaktadır (Deutscher, 2013: 115). Bu durum sömürge ülkelerin yağmaladığı Afrika, Amerika ve Avustralya’da yerli kültürün nasıl yok olduğunu ve insanların sömürgecilerin politikasına direnemediğini açıklamaktadır (Koraş, 2020).

Dilin asıl işlevi, insanlar arasında doğal, duygusal ve psikolojik bağlar kurması olarak belirtilmektedir. Söz konusu bağlar, bireylerin kimlik kazanmalarındaki temel taşlardır. Dilin bireye en başta gelen katkılarından birisi kimlik oluşturma ve kültürlendirme işlevidir. Dil, kişiliği ve kimliği içinde barındırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bireyin fiziksel gelişimi kadar önemli olan kişilik gelişimi ve kimlik kazanımı, dil ile sağlanmaktadır. Dil, bireye düşünce üretebilme, düşüncelerini dışa vurma, bilgi edinme, geçmişini hatırlama, gününü yaşama, geleceğine yön verme, kişiliğini kazanma, hayatını sürdürme gibi daha pek çok açıdan yardımcı olmaktadır. Bu yönüyle dil, daha çok bireyseldir. Çünkü kişiliğimiz ve kimliğimiz, dilimizle kazanılır ve kişiliğimiz aslında dilimizde gizlidir. Dil, milli kişilik ve kimliğimizi bünyesinde barındırmaktadır (Yaman, 2021).

2.1.2.4. Milli Kimliğin Türk Edebiyatındaki Yeri

Edebiyat, kişinin veya milletin kimlik kazanma sürecindeki önemli etkenlerden biridir. Edebiyatın kimlik oluşumu ve gelişimi ile arasındaki bağ göz ardı edilemeyecek bir durumdur. Buna bağlı olarak edebiyat topluma bir yaşam tarzı ve kimlik sunmaktadır. Edebiyat, kişilere yeni bir kimlik yansıtarak toplumun yaşam tarzını biçimlendirmektedir (Ayanoğlu, 2020).

Milliyetçilik, modern bağlamda kültürel etkileriyle milleti oluşturmuştur. Milletin içinde bulunduğu durumu, kurallarını, oluşumunu, değerlerini metinler yoluyla anlatılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Milli edebiyat dönemindeki sanatçıların amacı da buna bağlı yorumlanmaktadır. Yaşanılan süreçler milli kimliğin kaybolmasına ve başka milletlere karşı kendilerini aşağı hissetme duygusuna sebep olmuştur. Bu nedenle bu dönem bununla birlikte kanon edebiyatı devridir. Kanon edebiyatı, sadece milli kimliği temsil etmekle kalmayıp milliyetçilik fikrini de topluma kazandırmayı hedeflemektedir. Kanon edebiyatı tüm uluslarda zor dönemlerde ortaya çıkmaktadır. Bu edebiyatın ortaya çıkması için de dönüm noktaları yaşanması gerekmektedir. Türk Milli Edebiyatçıları için ise Çanakkale Zaferi bir dönüm noktasıdır. Buna örnek olarak Ömer Seyfettin'in “ Çanakkale'den Sonra (1919)” adlı öyküsü verilebilir.

Ziya Gökalp, ‘Türkçülüğün Esasları’ adlı kitabında Türkçülüğü “Türklüğe hizmet etmektir.” şeklinde tanımlamıştır. Gökalp, Türkçülüğün programını yapmış ve sanatçılara, aydınlara bu yolu aşılammıştır. Bu anlayış, millet olma bilincini geliştirmeye yönelik bir düşüncedir. Ziya Gökalp'in Türk Edebiyatına etkilerini iki başlıkta incelemek mümkündür. Bunların ilki cumhuriyetin ilanına kadar olan süreçteki milli edebiyatın oluşum çizgisidir. Diğer etkisi ise, yeni kurulmuş cumhuriyetin edebiyatının oluşum sürecidir. İki dönemin de asıl düşünceleri ortaktır. İki dönem de güçlerini milli kimlik inşası fikrinden almaktadır (Argunşah, 2010).

Aydınlardan halktan uzaklaştığını gören Ziya Gökalp'in ‘Halka Doğru’ makalesi, prensibi önemli etki yapmıştır. Gökalp, Seçkinler milli kültürü yalnız halkta bulabilirler düşüncesini ifade etmektedir. Ziya Gökalp milli kimlik inşasında, aydın kesimin medeniyeti halka taşıyacağını, halk da aydınlarda eksik olan milli kültürü onlara öğreteceğini böylelikle de cumhuriyetin yol haritasının çizileceğini planlamaktadır.

Kurulan ulus devletinin esasları da milli olmak durumundadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucularının fikirleri millidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'ta söylediği “ Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur! ” sözleri milli kimliğe verdiği önemi göstermektedir (Karatay, 2020).

19.yüzyılda ortaya çıkan ve devletleri etkisi altına alan milliyetçilik düşüncesini Osmanlı Türk aydınları da çıkış yolu olarak görmektedir. Bu düşünceye bağlı olarak gelişen Turancılık fikri, dönemin yazarlarının da ilgisini çekmektedir. Milli kimlik oluşumu sürecinde bu fikir eserlerle birlikte topluma sıkça duyurulmuştur. Milli

edebiyat döneminin önemli yazarlarından olan Ömer Seyfettin'in Türkçülük ve Turancılık fikirlerini işlediği eserleri ön plana çıkmaktadır. Milli kimlik kavramını eserlerinin merkezine almış ve oluşumunu amaçlamıştır. Millete milli kimliği aşılama ve Türk ülküsünü kazandırmak amacı taşıyarak Turan hikayelerini millete sunmaktadır. Tarihteki Türk kahramanlarına eserlerinde yer verirken aynı zamanda mitleri de kullanmıştır. Hemen hemen bütün eserlerinde milli kimlik oluşumu ve milliyetçilik düşünceleri ile karşımıza çıkan Ömer Seyfettin, Türkçülük fikrinin benimsenmesi ve yayılmasında öncülerden olmuştur. Ömer Seyfettin dil, gelenek, din, ahlaki değerler, vatan gibi milli kimliğimizi inşa eden temel unsurlara eserlerinde yer vermektedir. Milli kimlik inşasına katkı sağlamak amacıyla eserlerini buna bağlı olarak bilinçli olarak kurgulamaktadır. “Yeni Turan Devleti” adlı yazısında milletin tanımını aynı dil konuşan, aynı dine mensup, aynı değerlere bağlı insanlar topluluğu olarak tanımlamaktadır. Hikayelerinde milli tarihe de dile verdiği gibi büyük önem vermektedir. Milli tarih şuurunu, milli kimliğin unsuru olarak görmektedir. Eserlerinde milli kimlik bilincine sahip kahramanlara yer almaktadır. Türk kimliğinde yer alan kahramanlık ve asalet niteliklerini, temsil eden kahramanlara aktararak konularını işlemektedir.

“Primo Türk Çocuğu” adlı eserinde Türklerin milli kimliğinde yer alan askeri kimliğini kaybetmiş Kenan adında karakterin kimlik arayışını anlatmaktadır. Eserlerinde Türkçe isimlere dikkat ederek, konuşma aralarında Oğuz ismi hakkında ‘Türklerin ilk hakanı’ gibi bilgilere de yer vermektedir.

“Acaba Ne İdi?” adlı eserinde de uzun süre akıl hastanesinde kalmış Cabi Efendinin hastaneden çıktıktan sonra şehrinin yok oluşu, milli tarih şuurunun kaybolması anlatılmaktadır.

“İhtiyarlıkta mı? Gençlikte mi?” adlı eserinde Hasan isimindeki bir Türk beyinin rüya görmesi sonucu başına gelen felaketlerden bahsedilmektedir. Felaketlere karşı büyük bir sabır göstermesinin ardından kötülükler sona ermektedir. Bu hikayenin sonundaki dizelerle birlikte yine milli şuurunu aşılamayı amaçlamaktadır.

“Makul Bir Dönüş” adlı eserinde Cabi Efendi’nin mescit araması ile kaybolan bir değer temsil edilmektedir. Rastgele aldığı bir gazetede anlayamadığı bir dil görmektedir. Milleti oluşturan değerlerin kaybolmasına dikkat çekilmektedir.

“Forsa” adlı eserinde Kara Memiş ömrü başarılarla dolu bir Türk askeridir. Birçok çile çeken Kara Memiş, ülküsünden hiç vazgeçmemiştir. Vatan uğruna birçok fedakarlık yapmıştır. Türklük ve vatan bilincini aşlamaya çalışmaktadır.

Türk toplumunun değerlerini örnek alarak Ömer Seyfettin, milli kimlik oluşumu, milli bilinci sağlama ve milli kültürü koruma hususunda Türk milletine örnek alacak kahramanlarıyla ve hikayeleriyle sunmaktadır (Çam, 2020).

Cengiz Dağcı’nın “Korkunç Yıllar” adlı eserinde ilk satırlardan itibaren Türk kimliği öne çıkmaktadır. Adını bilmediği Türkiye’den gelen çiçeklere Türk çiçeği olduğu ve Türkiye’den geldiği için gösterdiği sevgi, Türklüğe olan aidiyetini göstermektedir. Sadık Turan’ın babası olarak eserde Türklük soyuna mensup olma dile getirilmektedir. Eserde esir edildiğinde kimlik sorulduğu zaman Türkistan ve kendisini kurtaran unsurun Türklük olduğu dile getirilmektedir (Güzelay, 2020).

Hüseyin Nihal Atsız’ın da eserlerinin tamamına yakınında milli kimliği inşa etme amacı ve Türkçülük fikri aşıldığı görülmektedir. Eserlerinde yer verdiği kahramanların adları Türk kökenli olmasına dikkat ettiği görülmektedir. Özellikle eski Türk devletlerimize de romanlarında çokça yer vermektedir.

Halide Edib Adıvar “Ateşten Gömlek” adlı eserini Sakarya Ordusuna ithaf etmektedir. Adıvar, Kurtuluş Savaşı hakkında ilk romanı yazan isimdir. Türk milletinin başından geçen bu olaylara bizzat tanıklık etmiş, savaşa onbaşı rütbesiyle katılmıştır. Buna bağlı olarak gerçeklere dayanan bir milli mücadele romanı yazmıştır. Halide Edib Adıvar başta Türk Ocakları olmak üzere birçok derneğin çalışmalarına katılmış, mitingler yapmış ve özellikle Sultanahmet Mitingi’nde adından söz ettirmiş ardından milli mücadeleye katılmıştır. Roman, Türk milletinin kazanmış olduğu bu büyük zaferi gelecek nesillere aktarma, gelecek nesilde milli kimlik bilinci oluşturmada büyük rol oynamaktadır. Romandaki Ayşe karakteri idealist ve milliyetçi bir kadın olarak betimlenmektedir. Ayşe, vatanın içinde bulunduğu zor sürecin farkına varmış, tüm benliğiyle bunu hissetmiş ve vatanın bağımsızlığı, istiklali için şartsız canını feda edebilecek İzmirli milliyetçi bir Türk kadınıdır. Sultanahmet Mitingine eserinde yer veren Adıvar, romanın kahramanı Ayşe ile de özdeşlik kurmaktadır. Gerçekte olması gerektiğine inandığı Türk kadınına ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda milli kimlik oluşturma sürecinde bu eserin de büyük önem taşıdığı görülmektedir (Şahin, 2019).

Halide Edib Adıvar’ın “Yeni Turan” adlı eserinde Türkçülük ideolojisi yer almaktadır. Eser, Prens Sebahattin’in adem-i merkezîyetçilik, Yusuf Akçura ve Ziya

Gökalp'in Türkçülük ve modernleştirilmiş İslamcılık fikirlerinin sentezi olarak oluşturulmuş olsa da eserin ana fikri Türkçülük fikrinin üzerine kurulmaktadır. Romanda Türk'ün nizam ve hayat arayışı içinde Türk milliyetçiliği sentezlenmektedir. Yazarın modern Türkiye'de oluşturmak istediği toplum ve kimlik projesi de görülmektedir. Eser, Hristiyan öğeler barındırması ve sakson hayranlığı ile birlikte Türkçülük ideolojisini yoğurduğu söylenerek kimi yazarlar tarafından da eleştirilmektedir. Adıvar, oluşturmak istediği ideal Türkiye'sini yazarken milli kültür, milli tarih ve milli coğrafya ortamına bireysel sorumluluk ve dinden de bahsetmektedir. Eserde, ideal Türkiye'nin uygulayıcısı olan karakterin adı Oğuz'dur. Oğuz karakterine yüklenen kimlik algısı ve aidiyette Türkçülük izleri taşımaktadır. Oğuz, Bursa'nın Tatar mahallesinde yaşamış Tatar Türk'üdür. Adıvar'ın bu yazımı dönemin akımlarından olan Tatarcılık akımından da etkilendiğini ortaya koymaktadır (Gözütok, 2010).

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun eserleri milli kimliğin inşasında ve Türk ruhunun yaşatılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Milli kimliği oluşturan unsurların en önemlilerinden bir tanesi vatandır. Kişilerin vatana sevdasını, bağlılıklarını sağlamak için kişilere milli kimlik bilinci kazandırmak ve vatan algısını oluşturmak gerekmektedir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun eserlerindeki karakterler, milli mücadeleye katılmış her kesimden insanı temsil etmektedir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, edebiyatı araç olarak kullanarak ve milli kimlik inşa etmede oluşturacağı karakterlerin toplumdaki insanların empati kurabileceği, kendini görebileceği tarzda olmasına büyük önem vermektedir. Buna bağlı olarak eserlerindeki kahramanlar, milli kimlik oluşumu bağlamında büyük önem taşımaktadır.

"Ses Duyan Kız" hikayesindeki kahraman Emine, zengin bir ailenin çocuğu ile nişanlanmaktadır. O dönemde çıkan savaşta bir bedel ödeyerek savaşa gitmeme durumu olan nişanlısı için bu durum söz konusu değildi. Çünkü Türk milletinde savaşta ölmek diye bir şeyin olmadığı ve şehitlik mertebesinin ölümsüzlüğü tatmak olduğu eserde bahsedilmektedir. Emine'nin nişanlısını başına gelebilecek durumları bildiği için sevdikleriyle vedalaşarak gitmiş ve bir daha geri dönememiştir. Emine eserin devamında nişanlısının vefatının acısını bir tarafa atmış, vatan derdine düşmektedir. Burada milli şuurdan bahsedilmektedir. Eserin bir kısmında geçen konuşmalarda 'Kara Fatma' ismi de geçmiştir. Şüphesiz Kara Fatma milli mücadele döneminin önemli isimleri arasında yer almaktadır. Emine kendisini onunla özdeşleştirerek, vatani ve

milleti için canını dahi düşünmediğini göstermiş ve eserde bununla birlikte milli kimlik oluşturmaya çalışılmaktadır.

“Hasretten Hasrete” hikayesinin kahramanı olan Namık, birçok cephede savaşmış olan bir askerdir. Savaşın ilk senelerinden beri İstanbul’a özlem duymaktadır. İstanbul’a döndüğünde ise ne savaş yıllarında ne de esaret yıllarında bu kadar bir ümitsizliğe kapılmamıştır. Çünkü İstanbul bıraktığı gibi değil daha harap olmuş ve değişime uğramıştır. Parkta karşılaştığı genç zabıt ile konuşmasında zabıtın söylediği savaşın heyecanının unutulduğu, verilen şehitlerin gazilerin unutulması gibi detaylar milli bilinç açısından önem taşımaktadır. Bu konuşmadan geçmişte yaşananları Türk milletinin bir an olsun bile unutmaması gerektiği, milli bilince sahip olması gerektiği mesajı verilmektedir.

“Düşmana İltihak” hikayesinin kahramanı olan Ziver Bey, vatan ve millet sevdalısı olan ve düşman işgalinden sonra yüzü hiç gülmeyen bir insandır. Ziver Bey’in en büyük isteği düşman askerlerine baskın yapmaktır ve bu köylülerden tek isteğidir. Köylülerin bu isteğe olumsuz cevap vermesi sonrası onlarla da arasına mesafe koymuştur ve köylüler vatan sevdalısı Ziver Bey ile dalga geçmektedir. Ziver Bey bir gün dayanamayıp tek başına silahsız bir şekilde düşman üssüne baskın yapmış ve şehit olmuştur. Burada Türk insanın bağımsızlığa verdiği önem ve vatani için yapacağı fedakarlıklar üzerinden mesaj verilmektedir. Milli kimliği oluşturmak için Türk bayrağı, toprağı ve vatani için gözünü kırpmadan şehit olan kahramanların eserde yer verilmesi, okuyucuların örnek almasına ve milli kimliğini oluşturmaya, milli şuur oluşmasında önem taşımaktadır.

“On Dört Yaşında Bir Adam” hikayesinin kahramanın ismi belirtilmemiştir. Çocuk ailesinin geçimini sağlamak için çalışmaktadır. Çocuğun babası seferberlik zamanı gitmiş ve geri dönmemiştir. Çocuk aynı zamanda nişanlıdır. Düşman askerleri çocuğun gözü önünde nişanlısına zorla sahip olmuştur. Karaosmanoğlu, Türk milletinin başından geçen bu çok kötü süreci çocuk üzerinden okuyuculara aktarmaktadır. Türk halkının yaş, cinsiyet demeden nasıl zor süreçler geçirdiğini gözler önüne sermektedir. Buna bağlı olarak, okuyuculara tarihini unutmadan ders çıkararak kendini geliştirmesini ve milli kimliğinde olması gerekenleri göstermektedir.

“Bir Beyoğlu Dönüşü” hikayesinin kahramanı olan Necati Bey, ateşkesten sonra İstanbul’a dönen genç bir insandır. Döndüğünde karşılaştığı İstanbul, bıraktığı İstanbul’dan çok farklıdır. Birçok anısı olduğu Beyoğlu, eski Beyoğlu değildir. Eserde

Karaosmanoğlu, işgal yıllarında düşman askerlerinin kimliğimizi ve dilimizi unutturmaya çalıştığından bahsetmektedir. Türk örf, adet ve geleneklerinin oynandığını aktarmaya çalışmaktadır. Necati karakteri ile ideal Türk insanını çizmektedir. Necati, hikayede milli bilince sahip örnek alınması gereken ideal bir kahraman olarak yer almaktadır (Şahin, 2019).

2.1.3. Söz Varlığının Gelişimi

Söz varlığı o dilin sadece kelimelerini değil, atasözleri, deyimleri, terimleri, kalıplaşmış ifadeleri, kalıp sözleri ve farklı anlatım kalıplarının tamamını kapsamaktadır (Aksan, 2004).

Söz varlığı için özet ve kısa tanımıyla kültürün aynası olarak söylenmektedir. Bir milletin yaşam tarzı, düşünce biçimi, inançları ve maddi manevi değerlerine ait bilgileri söz varlığına bakarak elde edilebilmektedir. Söz varlığı milletin konuştuğu kelimeleri, atasözlerini, deyimlerini, söz kalıplarını kapsamaktadır (Ergüzel & Kirik, 2012).

Söz varlığı, o dili konuşan toplumun dünya görüşünün, bakış açısının bir kesitidir (Aksan, 1997).

Dilin zenginliği araştırılırken, yazarların ve şairlerin eserlerinde kullandıkları yer verdikleri söz varlıkları bu araştırmalar için önemli kaynaklardır. Söz varlığı, yazar ve şairlerin hayata bakış açılarının, kültürlerinin eserlerine yansımalarıdır. Yazarların ve şairlerin duygularını, düşüncelerini anlatmada kullandıkları kelime sayıları, kelimelerin tekrar ve sıklık dereceleri, metindeki özel anlamları dil incelemeleri bakımından da önem arz etmektedir (Ergüzel & Kirik, 2012).

Söz varlığı bir toplumun gelenek göreneklerini, kültürünü yansıtmakla beraber kelimelerin geçmişten bugüne kazandıkları yeni anlamlar ile başından geçenleri anlatmaktadır. Söz varlığı bir başka tanıma göre de bir dilin kimliğidir. Öte yandan insanlarla güçlü ilişkiler kurmak ve başarılı iletişimde bulunmak zengin söz varlığına sahip olmaktan geçmektedir (Türkben, 2012).

O dili konuşarak iletişimi sağlayan toplumun kültürel yapısı, o dilin söz varlığını etkileyen en önemli öğelerden biridir. Dil iletişim sürecinde kültürün aktarılmasını sağlar iken, kültür de dilin söz varlığına katkıda bulunmaktadır. Kültür araştırmalarının önemli bir kısmının, dil araştırmaları bağlamında kurgulanmasının sebebi budur (Özkan-Gündoğdu, 2011).

2.1.4. Dil-Kültür İlişkisi

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini bildirmek amacıyla sözcüklerle ya da işaretler ile yaptıkları anlaşma veya anlatma aracıdır (TDK, 2023)

Ziya Gökalp, “hars” adını verdiği kültürün, bütün toplumsal hayatları içine aldığını belirtir ve toplumsal hayatların; dinsel hayat, ahlaksal hayat, hukuksal hayat, kurgusal hayat, sanatsal hayat, iktisadî hayat, dilsel hayat, bilimsel hayattan oluştuğunu ifade eder (Gökalp, 2005: 39).

Kültür özgün ve millidir. Kültür aynı zamanda bir toplumun bir milletin ortak malı olma özelliğini taşımaktadır. Kültür, varlığını kuşaktan kuşağa aktarılan sosyal bir miras olarak sürdürmektedir. Kültür sürekli ve canlıdır (Korkmaz, 2007).

Dil kültürün aynası görüldüğü için bir milletin diline bakarak o milletin kültürü hakkında fikir sahibi olunabilmektedir. Kültürde olanların dilde de olacağı söylenebilir. Dilin söz varlığının araştırılması o dili konuşan milletin kültürü hakkında önemli ölçüde fikirler verebilir (Aksan, 2004).

Kültürün en etkili aktarıcısı dildir. Sözlü ve yazılı kültürün ürünleri nesiller arası aktarımı dil vasıtasıyla olmuştur. Dili öğrenmek bireylerin atalarından kalan yaşam tarzlarını, düşüncelerini, özelliklerini öğrenmek anlamına da gelmektedir. Dil, bir memleketin içinden geçen akarsuya benzetilebilir. Akarsu içinden geçtiği bölgeye yaşam verirken o bölgenin de deresinden, ırmaklarından beslenerek çoğalarak denize, medeniyete ulaşmaktadır. Dil de akarsu gibi içinde bulunduğu toplumun kültürüne hayat verir, taşıyıcı iken aynı zamanda da içinde bulunduğu toplumdaki da beslenmektedir (Göçer, 2012).

Mustafa Kemal Atatürk, az zamanda çok ve büyük işler başardık beyanındaki büyük işlerin en büyüğünü yüksek Türk kültürüyle ve Türk kahramanlıklarıyla oluşturulmuş “Türkiye Cumhuriyeti” olduğunu söylemiştir. Atatürk burada sadece askeri kahramanlık değil binlerce yıllık devlet kurma geleneği ve kültürüne de ihtiyaç olduğunu üzerinde durmuştur. Öte yandan kurulan ulus devletinin de temelini kültür olduğunu açıklamıştır. Devlet kurulurken binlerce yıllık devlet kurma kültürüne güvenilmiş, bağımsızlık mücadelesi yıllarında da milletin bağımsızlık karakterine güvenilmiştir. Devletin niteliği belirlerken de dil kültür ilişkisine dayanarak devletin resmi ve tek dilinin Türkçe olduğunu açıklamıştır (Börekçi, 2006).

Dil, kültürün aynası ve temelidir. Dil, olmadan kültür oluşamayacaktır. Bir milletin kültüründe olanlar, dilinde de yer almaktadır. Dil aynı zamanda kültürün taşıyıcı ve koruyucu görevini üstlenmektedir. Kültürel kimliğin özünde dil dolayısıyla Türkçe

öğretimi bulunmaktadır. Türkçe öğretimi yapılr iken eğitim programları kültüre uygun olmalı ve kültürel dil öğelerine yer vermelidir. Kültür aktarımında dil ve eğitim çok önemli görev üstlenmektedir. Kültür aktarımında ana materyal olan ders kitapları dil ile ilgili kültürel öğeler olan atasözleri, deyimler, ikilemeler ve özdeyişler gibi öğeleri içermelidir (Güfta & Kan, 2011).

Dil ve kültür kavramlarının birbirleri ile yüksek düzeyde ilişkili oldukları bilinmektedir. Bu ilişki, o dilin söz varlığında da net bir şekilde gözükmektedir. Dillerin söz varlıkları o dili konuşan milletin yaşama bakışları, gelenek ve görenekleri hakkında bilgiler vermektedir. Dil öğretimi çok eski tarihlere dayanmaktadır. Dil öğretimi o dilin sadece sözcüklerini öğretmek değil onunla beraber kültürünü de öğretmek anlamına gelmektedir. Türkçe öğretiminde de atasözleri ve deyim gibi kültürel öğelerin öğretimi zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan atasözleri ve deyimlerin aynı dili konuşan milletlerin tarihsel süreç içinde ulaştıkları bilgi, birikim ve deneyimler doğrultusunda oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu öğelerin öğretiminin ise dil öğretimini daha başarılı hale getirdiği bilinmektedir (Boylu, 2014).

Toplumlar ve devlet varlıklarını devam ettirmek için kendilerine uygun eğitim programları belirlemekte ve uygulamaktadırlar. Bu eğitim programları da doğrudan eğitim politikaları ile bağlantılıdır. Eğitim politikalarında amaç, milli bilinci kazandırmaktır. Bu bağlamda bireylere kültür ve dilin öğretilmesi, dili oluşturan yazılı ve sözlü ürünlerin verilmesi önem taşımaktadır. 1739 sayılı METK’ da yer alan milli eğitimimizin genel amacına bağlı olarak kültürel değerlerin toplum tarafından benimsenmesi ile birlikte önemli kültürel öğelerimizden olan atasözleri ve deyimler kültür kazanımı ve aktarımında, dil öğretiminde büyük önem taşımaktadır. Atasözleri ve deyimler Türk kültürünün ve Türk dilinin zenginliğinin en önemli göstergelerindendir. Bu bağlamda anlamı etkili kılma, anlatılmak isteneni anlaşılır şekilde ifade etme ve yazıya dökme konusunda önemli etkiye sahiptir. Her biri ayrı eğitici anlam taşıyan atasözleri didaktik yönüyle de eğitim sürecinin önemli unsurlarından biridir. Atasözleri ve deyimlerde bir toplumun yaşayış biçimini, düşüncesini, tarzlarını, geleneklerini, inançlarını yani kültürün izlerini görmek mümkündür (Bulut, 2013).

Toplumların kültürlerinin nesilden nesile aktarılmasında atasözleri önemli rol oynamaktadır. Atasözleri aynı zamanda o milletin değer yargılarını gösteren özlü sözlerdir. Yüzyıllardan beri kazanılan yaşam tecrübelerini içeren atasözleri o milletin yaşam tarzlarını ve düşünce biçimlerini dile getirmektedir (Çotuksöken, 1983)

Öğrenciler atasözlerini öğrenirken onların içinde kültürel izlerin olduğunu fark etmektedirler. Bununla birlikte öğrenciler kültür ve dil arasındaki temel ilişkiyi görmektedir (Tüm, 2010).

2.1.5. Kalıp Sözlerin Türkçe Öğretimine Etkisi

Kalıp sözler, belli bir düzeni olan ve değiştirilemeyen yapılardır. Atasözleri, deyimler, mani ve şiirler kalıp sözler kapsamına girmektedir. Atasözü ve deyimler toplumun geçmişten getirdiği tecrübelerinin ve bilgilerinin bütünüyle oluşan ifade ediliş biçimleridir. Milli kültürün en önemli göstergeleridir. Türk dilinin de diğer diller gibi söz varlığında tek tek kelimeler olduğu gibi kalıplaşmış dil birimleri de yer almaktadır. Kalıplaşmış dil birimleri kalıp sözler, atasözleri, deyimler, mani, şiir ve ikilemelerden oluşmaktadır. Anonim olan bu yapılar kültürel öğelerdir. Kalıp sözlerin kolay ezberlenmeleri ve akılda kalıcı olma sebeplerinden dolayı dil öğretiminde yer almalıdır. Bu sözlerin gerçek anlamlarıyla beraber mecaz anlamları hatta yan anlamları da farklı yeni anlamlar ortaya çıkardığı için dil öğretiminde faydalanması gereken yapılardır. Atasözü, deyim, ninni, mani vb. gibi bazı kalıp sözler, öğrencilerin yaşlarına uygun şekilde en temel ve yaygın materyal olan ders kitaplarında basitten karmaşığa, kolaydan zora olacak şekilde yer almalıdır (İlhan, 2017).

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu başlık altında konu ile ilgili Türkiye ve Yurtdışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Güfta ve Kan (2011) araştırmalarında kültürel dil öğelerine 7.sınıf ders kitaplarında ne ölçüde yer verildiğine ve nasıl aktarıldığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Uzman görüşü olarak kültürel dil öğeleri listesi oluşturmuşlar. Betimsel tarama modelinde yaptıkları bu araştırmada deyimlerin ve mecazi ifadelerin yeterli, atasözlerinin az kullanıldığını tespit etmişlerdir. Matan (2004) yaptığı araştırma sonucunda 5.sınıf kitaplarında atasözlerinin ve deyimlerin az olduğunu tespit etmişlerdir. Bizim yaptığımız araştırmamızda da paralel olarak öğrencilerin eğitim öncesinde atasözü ve deyim kullanımı konusunda yetersiz olduğu görülmektedir.

Yılar (2016) araştırmasında ilkokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metinleri ilettiği değerler açısından incelemiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yapılmış, analiz yöntemi olarak içerik analizi yapılmıştır. Vatan ve Bayrak Sevgisi değerini de ele alan araştırmacı birinci sınıf kitaplarında 4, ikinci

sınıf kitaplarında 5, üçüncü sınıf kitaplarında 4, dördüncü sınıf kitaplarında ise 7 iletilen değer sonucuna ulaşmıştır.

Baş (2012) araştırmasında Türk masallarının söz varlığı üzerine bir araştırma yapmıştır. Doküman inceleme yöntemiyle veri toplanmış olup, analizi içerik analizi ile yapılmıştır. Anlatımı etkili ve kalıcı kılmak için kalıp sözler, atasözleri, deyimler ve ikilemelerin masallarda etkin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Sözlü kültürün binlerce yıllık birikimini aktarmakla beraber dil öğretiminin de vazgeçilmezi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yılmaz ve Aklar (2015) araştırmalarında planlı yazma ve değerlendirme modelinin kompozisyon yazma becerileri üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada ön test, son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Deney grubu lehine anlamlı farklılıkların bulunmasıyla planlı yazma ve değerlendirme modelinin öğrencilerin kompozisyon yazma becerilerini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu söylenebilir sonucuna ulaşmışlardır.

Coşkun (2006) araştırmasında ilkokul 5. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar t testi, tek yönlü anova ve regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinde okul öncesi eğitim alanların lehine, kitap okuma sayılarına göre, annelerinin eğitim düzeyine göre ve üst sosyo ekonomik düzeylerinin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kıral ve Dinçer (2018) araştırmasında sınıf öğretmenliği bölümü 4.sınıf öğrencilerinin değerler eğitime bakış açısını incelemişlerdir. Araştırma, öğretmen adaylarının değerler eğitime bakış açısını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımları benimsenmiş olup fenomenoloji deseninde çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının cevapları evrensel ve ulusal değerler olarak iki başlık altında ele alınırken cevapların çoğunluğu ulusal değerler başlığı altındadır. Ulusal değerler vatanseverlik, bayrak sevgisi gibi değerleri kapsamaktadır. Okulda verilen değerler eğitimi bir öğrenci yeterli bulmaktadır. Öğrencilerin tamamına yakını bu eğitimi gerekli gördüğü sonucuna ulaşmışlardır.

Yaman (2021) araştırmasında dilin milli kimlik oluşumundaki işlevlerini ve dilin ekonomik bir değer olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Yaman dilin birleştirici, ortaklaştırıcı ve kimliklendirici işlevinin, onun bireyler arasındaki iletişim işlevinden çok daha öncelikli ve önemli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte millî kimliğin

oluşumu ve korunması için dil içinde gizlenmiş olan duygu ve değerlerin su yüzüne çıkartılması yeterli olacağını ve kendi öz kaynağından beslenmek isteyen ulusların, mutlaka dil içi dünya görüşlerine başvurmak ve oradaki hazineyi kullanıma açmak durumunda olduğunu aktarmıştır.

Gelişli (2013) yaptığı araştırmasında milli kimlik ile ilgili değerlerin çocuk dergilerindeki sunuluşunu incelemiştir. Çocuk dergilerinde yayınlanan yazılarla Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerinin çocuklara kazandırılmaya çalışıldığını belirtmiştir. Türk kimliği ve öz Türkçe ile ilgili vurgulamaların 1950'li yıllara kadar ağırlık kazandığını belirtmiştir. Kahramanlık öyküleri ile vatan, millet, kültür ve tarih bilinci verildiği, Türk Kültürü ile ilgili değerlerin kazandırılmasına yönelik konuların ön plana çıkartılarak millî kimlik bilincinin çocuklara kazandırıldığı sonucuna ulaşmıştır. Çocuk dergilerinde yer alan millî kahramanların hayat hikâyeleri ve yaşadığı kahramanlıkların destansı üslupla anlatımı millî kimlik oluşturma çabaları arasında sayılabileceğini aktarmıştır.

Çınar (2021) milli kimlik ve Türkçe üzerine bir araştırma yapmıştır. Çınar, Türk aydınının, bu toplumda yeniden dil, tarih, kültür ve millî kimlik inşa etme sorumluluğu olduğunu söylemiş ve Türk kimliğini korumanın yegane yolunun, Türkçeye sahip çıkmak olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte Türk dünyasının birliğini, bütünlüğünü korumak ve yürüyüşünü sağlamanın, Türkçenin ses bayrağını dalgalandırmakla mümkün olabileceğini aktarmıştır.

Gürbüz (2019) Özbekistan'da yaptığı araştırmada Özbekistan'ın milli kimlik oluşumunu ve tarih yazıcılığını incelemiştir. Gürbüz'e göre, Özbekistan bağımsızlıktan sonra pek çok sorunla karşılaşmış ve bunların karşısında yeni bir model ve ideoloji arayışına girmiştir. Bunun için tarihî mirastan yoğun bir şekilde yararlanılmış ve vatandaşlarına gurur duyacakları bir millî kimlik yaratılmasına girişilmiştir. Ülkede tehdit olarak görülen, milliyetçi akımlar karşısında ılımlı bir devlet milliyetçiliği geliştirilmiş, bölgecilik ve kabilecilik karşısında merkezileşme güçlendirilmeye çalışılmıştır. Özbekistan, sorunlara çare bulup, kendi ayakları üstünde doğrulurken, devlete bağlı, kendine ve geleceğine güvenen vatandaşlar yaratmak için çalışmalara başlanmış; kökünü Özbekistan'ın geçmişinden alan Özbek millî kimliğinin merkezinde olduğu bir vatandaşlık anlayışı oluşturmaya girişilme sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte bu millî kimliğin oluşturulması beraberinde bazı meselelerin ortaya çıktığını da aktarmıştır.

Erbaş ve Aksoy (2020) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının milli kimlik algı düzeylerinde, milli kimliğin kazanıldığı kurum değişkenine göre ve milli kimliğin kazanımı konusunda en etkili unsur değişkenine göre aile değişkeni lehine anlamlı farklılık bulmuşlardır.

Cihad ve Aksoy (2019) yaptıkları araştırmada Irak'ta yaşayan Türkmen öğrencilerin milli kimlik algılarını çeşitlik değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcılarını 87 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada Türkmen öğrencilerin milli kimlik ve değerler boyutuna yönelik görüşleri yüksek tespit edilmiştir. Milli kimlik algısı konusunda cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilere yönelik anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tabur ve Avcı (2014) yaptıkları araştırmada T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin milli kimlik kazanıma etkisini incelemişlerdir. Araştırmaları tarama modelinden oluşurken araştırmanın örneklemini de 7 bölgede, farklı iki lise türünde öğrenim görmekte olan lise 3.sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Öğrencilerin milli kimlik algıları alt problem olarak öğrenim gördükleri okul türü, cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge değişkenlerine göre incelenmiştir. Öğrenim görülen okul türü, okulun yer aldığı coğrafi bölge ve cinsiyet değişkenlerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Smith, milli kimliğin belirli olan bir siyasal topluluğu ifade ettiğini öne sürmektedir. O topluluğun ortak bir yasanın varlığını kabul eden, ait olma duygusu ve sınırları olan toprak parçasını da işaret ettiğinden bahsetmektedir. Smith, vatanı milli kimliğin diğer bir unsuru olarak ele almaktadır. Vatan, yasalar ve kurumlar ile bir siyasi iradeye sahip topluluktan oluştuğunu söylemektedir (Dalgıç, 2018).

2.2.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Hikayelerin, masalların, romanların, farklı türlerdeki oyunların çocukların duygusal gelişimleri üzerinde, zihin inşalarında anlamı ve önemini belirten araştırmalar alanyazında yer almaktadır. Masalların psikolojik perspektiften izlendiği bir çalışmada, çocukların duygusal gelişimlerinde masalların öneminden, günlük yaşama bakış açılarındaki etkilerinden bahsedilmiştir (Eirini, 2016).

Başka bir araştırmada ise okumaların insan deneyiminde ve genç zihin gelişiminde temel bir role hizmet ettiği sonucuna varılmıştır (Levy, 2014).

Edebiyat yoluyla çocuklara kendilerine ve toplumlarına uygun tutum ve davranışların öğretildiği ortaya konulmuştur (Bezanson & Norland, 1992).

Masalların ve anlatıların çocukların karakterlerini inşa etmedeki rolünün araştırıldığı bir çalışmada edebiyat yoluyla çocuklarda işbirlikçi tutumların geliştirilebildiği bulgulanmıştır (Sayer vd., 2018).

Yurtdışında ilgili araştırmalar incelendiğinde, benzer araştırmalara rastlansa da ilkokul düzeyinde kültürel dil öğeleri ve milli kimlik üzerine araştırmalara az rastlanılmıştır. Bu araştırma ilkokul düzeyinde yapılması açısından alanyazına katkı sunması beklenilmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, katılımcılarına, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine ve veri çözümleme tekniklerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlkokul dördüncü sınıfta öğrencilerin vatan ve bayrak sevgisi konusu bağlamında kültürel dil öğelerinin kullanımı ve söz varlığının gelişimini incelemeyi amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma deseninde çalışılmıştır.

Nitel araştırma, gözlem görüşme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, katılımcıların detaylı görüşlerinin aktarıldığı, sözel verilerden oluşturulan, algıların ve olayların doğal ortamda ve bütüncül- karmaşık bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Şişman, 2013). Nitel araştırmanın ana özelliği, kişilerin gerçeği sosyal çevreleriyle etkileşimleri içinde nasıl inşa ettiği üzerine yoğunlaşmasıdır. Bu yüzden temel nitel araştırmaları yöneten araştırmacılar, insanların yaşamlarını nasıl yorumladığıyla, dünyalarını nasıl inşa ettikleriyle ve deneyimlerine ne anlam kattıklarıyla ilgilenirler. Bütün amaç, insanların hayatlarını ve deneyimlerini nasıl kavradığını anlamaktır. Temel nitel araştırma çalışmaları bütün uygulama alanları ve disiplinlerinde görülebilir. Bunlar muhtemelen eğitimde bulunan en yaygın nitel araştırma biçimleridir. Veriler; görüşmeler, doküman analizi veya gözlem ile toplanır (Merriam, 2015).

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını ve çalışma grubunu görev yaptığım Van ili Özalp İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bir köy ilkokuluna devam etmekte olan dördüncü sınıf ilkokul öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Değişken			f	%
Cinsiyet	Kız		28	48
	Erkek		30	52
	Toplam		58	100
Yaş	10 Yaş		29	50
	11 Yaş		29	50
	Toplam		58	100
Okul Eğitim Durumları	Öncesi	Okul öncesi eğitim alan	32	55
	Alma	Okul öncesi eğitim almayan	26	45
	Toplam		58	100
PC- Tablet Akıllı Telefon Kullanma Durumu	Kullanıyor		18	80,2
	Kullanmıyor		40	2,5
	Toplam		58	100
Annelerinin Çalışma Durumu	Çalışıyor		0	0
	Çalışmıyor		58	100
	Toplam		58	100
Annelerinin Eğitim Düzeyi	Okumaz Yazmaz		43	74
	İlkokul		12	21
	Ortaokul-Lise		3	5
	Toplam		58	100
Babalarının Çalışma Durumu	Çalışıyor		45	78
	Çalışmıyor		13	22
	Toplam		58	100
Babalarının Eğitim Düzeyi	Okumaz Yazmaz		15	26
	İlkokul		26	45
	Ortaokul-Lise		17	29
	Toplam		58	100

Katılımcıların %52'sini erkekler, %48'ini kızlar oluşturmaktadır. Cinsiyet dağılımında eşitsizlik görülmemektedir.

Katılımcıların %50'sini 10 yaşında olanlar, %50'sini 11 yaşında olanlar oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşa göre eşit oranda dağıldığı gözükmemektedir.

Katılımcıların %55'ini okul öncesi eğitimi alanlar, %45'ini ise okul öncesi eğitimi almayanlar oluşturmaktadır. Katılımcıların okul öncesi eğitim almaları arasında olumsuz bir fark bulunmamaktadır.

Katılımcıların %31'i PC-Tablet-Telefon kullandığı, %69'unun ise PC-Tablet-Telefon kullanmadığı gözükmemektedir. Katılımcılar arasındaki bu farkın oluşmasının sebebinin sosyoekonomik düzey farklılığından kaynaklandığı bilinmemektedir.

Katılımcıların annelerinin %74'ünü okumaz yazmaz, %21'ini ilkokul mezunu, %5'ini ise ortaokul-lise mezunu oluşturmaktadır. Bu anlamlı farkın oluşmasının sebebinin bölgedeki sosyolojik etkenlere bağlı olarak kadınların eğitimden uzak kalmasının sebep olduğu bilinmektedir.

Katılımcıların babalarının %26'sını okumaz yazmaz, %45'ini ilkokul mezunu, %29'unu ortaokul-lise mezunu oluşturmaktadır. Katılımcıların babalarının eğitim düzeyleri arasındaki bu farklılığın oluşmasında bölgedeki sosyoekonomik farklılıklarından kaynaklandığı bilinmektedir.

Katılımcıların annelerinin tamamı çalışmadığı gözükmemektedir. Bu büyük farkın bölgenin sosyolojik yapısından kaynaklandığı bilinmektedir. Bu değişken incelenememektedir.

Katılımcıların %78'ini çalışanlar, %22'sini çalışmayanlar oluşturmaktadır. Bu anlamlı farklılığın sebebinin bölgenin sosyolojik yapısında ataerkil bir düzen olmasından kaynaklanmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formundan ve kompozisyon yazma ile çalışılmıştır. İlk aşamada öğrencilerin kültürel dil öğeleri ve söz varlığı bilme düzeyleri hakkında fikir sahibi olabilmek için uzman görüşü alınarak hazırlanan 15 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu EK-1'de yer almaktadır. Aynı zamanda “vatan ve bayrak sevgisi” konulu kompozisyon yazdırılmış, yazıda kültürel dil öğelerini kullanma durumu ve kullandıkları kelime sayısı not edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci ve Analizi

Bir eğitim öğretim dönemi boyunca veri toplama süreci devam etmiştir. Araştırmanın verileri yüz yüze, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşmeler okul sınıflarında gerçekleşmiştir. Görüşme formu ile elde edilen verilerle birlikte katılımcılar “Vatan ve Bayrak Sevgisi” konulu kompozisyon yazmışlardır. Elde edilen bütün verilerden sonra Türkçe dersindeki ‘Deyim ve atasözlerinin metnin anlamına katkısını kavrar’, Müzik dersindeki ‘İstiklal Marşını doğru söyler’ ve ‘Belirli gün ve haftaların anlamına uygun müzik söyler’. Beden Eğitimi ve Oyun dersindeki ‘Kültürümüze ve diğer kültürlerle ait çocuk oyunlarını oynar’ ve sayışmacılardan

yararlanır, Sosyal Bilgiler dersindeki ‘Milli mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Milli Mücadele’nin önemini kavrar’ gibi yer alan kazanımlar doğrultusunda ve öğretim programındaki değerler temele alınarak bir dönem boyunca eğitim uygulanmıştır. Uygulanan eğitimlerden bazılarının günlük ders planları EK’te yer almaktadır.

Araştırmanın nitel verileri içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. İçerik analizinde veriler derinlemesine okunarak öncelikle kodlar elde edilir ve bu kodlardan temalar elde edilmektedir. Yorumlamalar tema ve kodlar üzerinden gerçekleştirilir. İçerik analizinde metinlerin içerisinden belirli kelime ve kavramların, anlamlarını ve ilişkileri belirlenir. Bu ilişkiler analiz edilerek metinle ilgili çıkarımlarda bulunulur (Büyüköztürk vd., 2021). Bu araştırma bağlamında içerik analizi yapılırken veriler kodlanmış, temalar bulunmuş, araştırma ve görüşme soruları bağlamında kodlar ve temalar düzenlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

Microsoft Word programına işlenmiş veriler araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Kodlama güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla Miles ve Huberman’ın (1994) “Görüş birliği / (toplam görüş birliği + görüş ayrılığı) * 100 = güvenilirlik katsayısı” formülü kullanılmıştır. Kodlama güvenilirliğinin belirlenmesi için gereken iş ve işlemler, nitel çalışması olan ve içerik analizine hakim bir doktora öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Kodlama güvenilirliğinin sağlanması amacıyla verilerin içerisinden rastgele olarak seçilen % 30’luk kısmı uzmana iletilmiştir. Formüle göre $116 / (116 + 8) * 100 = 93.54$ bulunmuştur. Miles ve Huberman’a (1994) göre bu oranın en az % 80 olması beklenmektedir.

4. BULGULAR VE YORUM

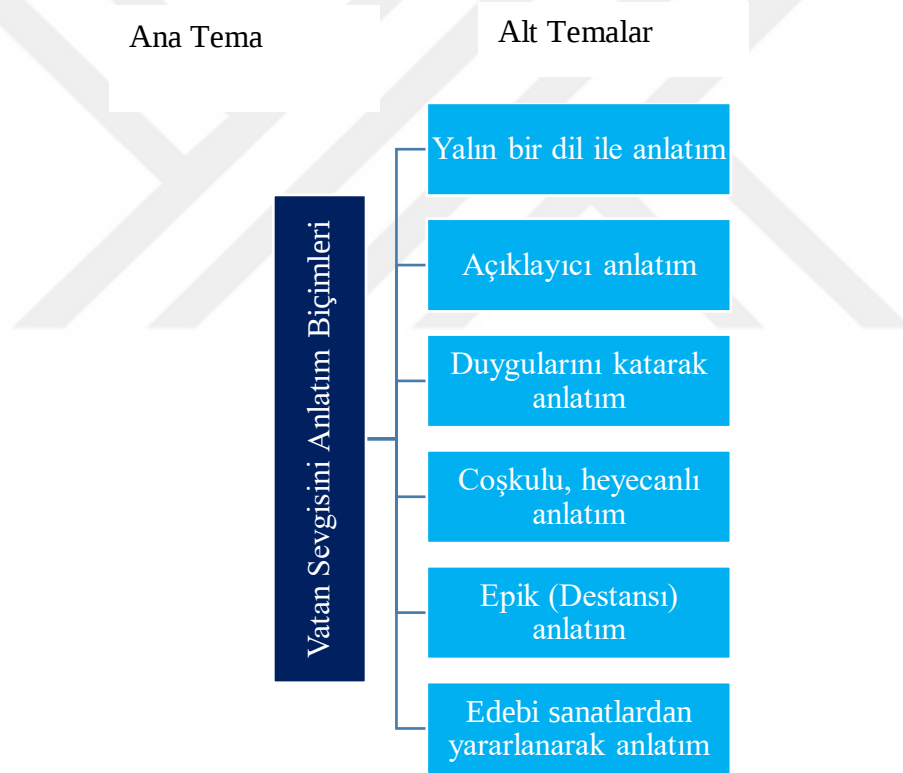
Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen veriler cevap aranan sorulardaki sıralamaya göre verilmiştir.

4.1. Ana Tema: Vatan Sevgisini Anlatım Biçimleri

Katılımcıların kompozisyonunda vatan ve bayrak sevgilerini anlatım biçimleri ele alınmıştır. İki ana tema ve on iki alt temadan oluşan durum iki şekle ayrılmıştır. Şekil 1'e göre bir ana tema ve altı alt tema oluştuğu görülmektedir.

Şekil 1.

Vatan Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular

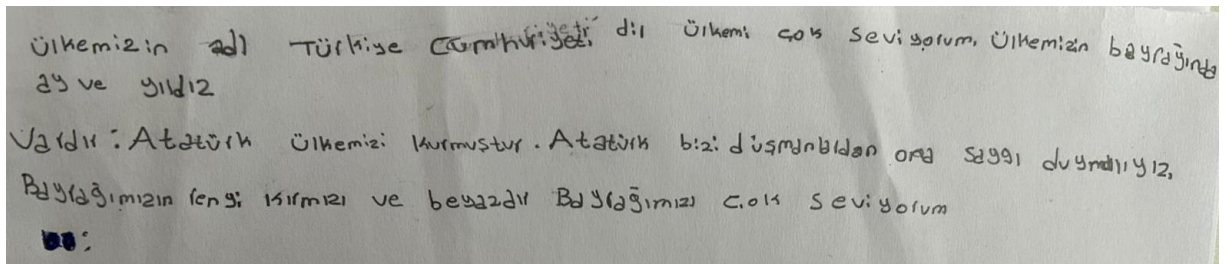

4.1.1 Alt tema: Yalın bir dil ile anlatım

Tablo 4. *Yalın bir dil ile anlatım*

Kodlar	f
Vatanı hakkında bilgiler verme	14
Vatanını geliştirmek istemesi	6
Ülkesinin yetiştirdiği bilim insanlarını takip etme	1
Ülkesinin futbol milli takımını takip etme	1

Tablo 4 incelendiğinde, yalın bir dil ile anlatım alt teması “vatanı hakkında bilgiler verme, vatanını geliştirmek istemesi, ülkesinin yetiştirdiği bilim insanlarını takip etme, ülkesinin futbol milli takımını takip etme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Vatan sevgisini anlatım biçimlerine bakıldığında yalın bir dile anlatan öğrencilerin daha çok vatan hakkında bilgiler verdiği gözükmemektedir. K1 “*Ülkemizi Atatürk kurmuştur*” diye yazarak ve K2 “*Vatanımın adı Türkiye’dir*” diye yazarak bu kodlara katkı sağlamışlardır. Vatan hakkında bilgiler verme kodundan sonra en fazla yer alan kod vatanı geliştirmek istemesidir. K20 bu koda örnek olarak “*Biz kitap okursak vatanımızı geliştirmiş oluruz*” diye ifade etmiştir. Bu kodları takip eden kodlardan biri ülkesinin yetiştirdiği bilim insanlarını takip etmedir. K52 bu koda örnek olarak “*Ülkemizde geçmişte birçok büyük bilim insanı yetişmiş, ben de onlar gibi çalışıp başarılı olmak istiyorum*” diye ifade etmiştir. En az sayıda kullanılan kod olan ülkesinin futbol milli takımını takip etme koduna örnek olarak K51 “*Geçen akşam TV’de izlediğimiz maçı kazandık, ay yıldızlı bayrağımız dalgalandı diğer maçı heyecanla bekliyorum*” yazdığı tespit edilmiştir.

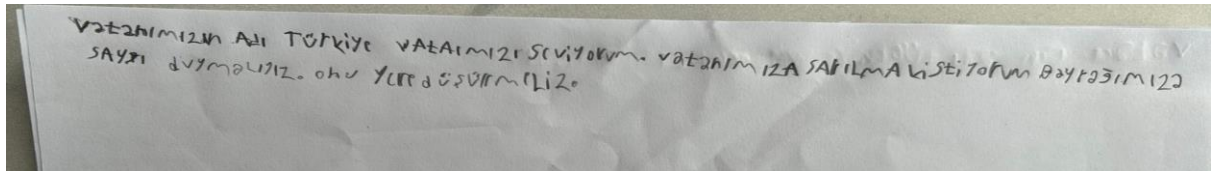
4.1.2 Alt tema: Açıklayıcı anlatım

Tablo 5

Açıklayıcı anlatım

Kodlar	f
Vatanı hakkında bilgiler verme	14
Atatürk hakkında bilgiler verme	8
Doğayı koruma	6
Tarihini bilme	1
Kanunları bilme	1

Tablo 5 incelendiğinde, açıklayıcı anlatım alt teması “vatanı hakkında bilgiler verme, Atatürk hakkında bilgiler verme, doğayı koruma, tarihini bilme ve kanunları bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Açıklayıcı anlatım biçiminde yazan katılımcıların sayı olarak sırasıyla vatan hakkında bilgiler verme, Atatürk hakkında bilgiler verme ve doğayı koruma kodlarına örnek verdiği gözükmemektedir. Vatan hakkında bilgiler verme koduna K5 “*Vatanımızın adı Türkiye’dir*” yazarak örnek vermiştir. Atatürk hakkında bilgiler verme koduna “*Atatürk bizi düşmanlardan kurtardı*” yazarak örnek vermiştir. Doğayı koruma koduna K14 “*Yere çöp atmıyorum çünkü vatanımı seviyorum. Çevreyi kirletmemeliyiz*” yazarak örnek vermiştir. En az sayıda olan kanunları bilme koduna K44 “*Kanunları bilip, kurallara uyarak yaşamak vatanı sevmekten geçer*” yazarak örnek vermiştir.

4.1.3 Alt tema: Duygularını katarak anlatım

Tablo 6

Duygularını katarak anlatım

Kodlar	f
Vatanını sevmesi	38
Atalarımıza saygı ve minnet duyma	8
Türk askerine minnet duyma	7
Vatana minnet duyma	7
Atatürk’ü sevmesi	4
Atatürk’e saygı duyması	2
Atatürk’e ve atalarımıza minnet duyması	2
Atatürk’ü ve atalarımızı sevmesi	1

Tablo 6 incelendiğinde, duygularını katarak anlatım alt teması “vatanını sevmesi, atalarımıza saygı ve minnet duyma, Türk askerine minnet duyma, vatana minnet duyma, Atatürk’ü sevmesi, Atatürk’e saygı duyması, Atatürk’e ve atalarımıza minnet duyması, Atatürk’ü ve atalarımızı sevmesi” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Katılımcıların duygularını katarak anlatım biçiminde çok yüksek oranda vatanını sevmesi kodunu kullandıkları gözükmemektedir. K1 bu koda örnek olarak “Ülkemi çok seviyorum”, K2 örnek olarak “ Vatanımı çok seviyorum” şeklinde ifade etmiştir. Bundan sonra kullanılan en fazla kod olan atalarımıza saygı ve minnet duyma koduna örnek olarak K8 “ Bizler için şehit olan askerler var, onlara saygı duyuyorum ve çok üzülüyorum” ifade etmiştir. 7 örneği olan Türk askerine minnet duyma koduna K38 “Geceleri rahat uyuyabiliyorsak Türk askeri ve vatanımız sayesinde” yazarak katkı sağlamıştır. Bir diğer 7 örneği vatana minnet duyma koduna K42 “Güvenli bir şekilde yastığa başımızı koyabiliyorsak vatanımız sayesinde” şeklinde ifade etmiştir. Sayı olarak onu takip eden Atatürk’ü sevmesi koduna örnek olarak K15 “ Atatürk’ü çok seviyorum onun için çok ders çalışacağım” şeklinde ifade etmiştir. İkişer örnekleri olan Atatürk’e saygı duyması koduna örnek olarak K1 “Ona saygı duymalıyız”, Atatürk’e ve atalarımıza minnet duyma koduna örnek olarak K3 “Atatürk’e ve atalarımıza bizim için savaşmışları için çok teşekkür ediyorum” şeklinde ifade etmiştir.

K 8:
Vatanımızı Atatürk kurmuştur vatanımızı korumalıyız. Bizler için şehit olan askerler var. Onlara saygı duyuyorum ve üzülüyorum. Kırmızı renk onların kanından gelmiş. İstiklal marşı töreninde selam veriyorum

4.1.4 Alt tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım

Tablo 7

Coşkulu, heyecanlı anlatım

Kodlar	f
Vatanını koruması	21
Atalarımıza saygı ve minnet duyması	21
Vatanı hakkında bilgiler verme	6
Güzelleme	8
Vatanı için fedakarlık yapması	7
Vatanını geliştirmek istemesi	6
Vatanı tanımlama	5

Tablo 7 incelendiğinde, coşkulu heyecanlı anlatım alt temasının “vatanını koruması, atalarımıza saygı ve minnet duyması, vatani hakkında bilgiler verme, güzelleme, vatani için fedakarlık yapması, vatanını geliştirmek istemesi, vatani tanımlama” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Coşkulu ve heyecanlı anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunun vatanını koruması ve atalarımıza saygı ve minnet duyması kodunda yazdıkları gözükmektedir. Vatanını koruması koduna örnek olarak K7 “*Vatanımı koruyacağım*”, atalarımıza saygı ve minnet duyması koduna örnek olarak K8 “*Bizler için şehit olan askerler var, onlara saygı duyuyorum ve çok üzülüyorum*” şeklinde yazdığı tespit edilmiştir. Bu kodları sayı olarak takip eden vatani hakkında bilgiler verme koduna örnek olarak K19 “*Vatanımızın kalbi başkenti Ankara*” yazarak örnek vermiştir. 8 örneği olan güzelleme koduna örnek olarak K24 “*Vatanımız çok güzel. Dağı, taşı, ağacı her karış toprağı özel. Her köşesinde ayrı bir tat ayrı bir güzellik var. Her çiçeğı farklı güzel kokuyor*” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı için fedakarlık yapmak istemesi koduna örnek olarak K7 “*Vatanımı çok seviyorum onun için düşünmeden askere gideceğim*” yazdığı tespit edilmiştir. Vatanı geliştirmek ister koduna örnek olarak K40 “*Ülkemizi en yukarılara taşımak ve bayrağımızı en yükseklerde dalgalandırmak için çalışacağım*” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı tanımlama koduna örnek olarak K34 “*Vatan ve bayrak sevgisi özgürlüktür, bağımsızlıktır. Gerekirse bu sebeple can vermektir*” yazdığı tespit edilmiştir.

4.1.5 Alt tema: Epik (destansı) anlatım

Tablo 8

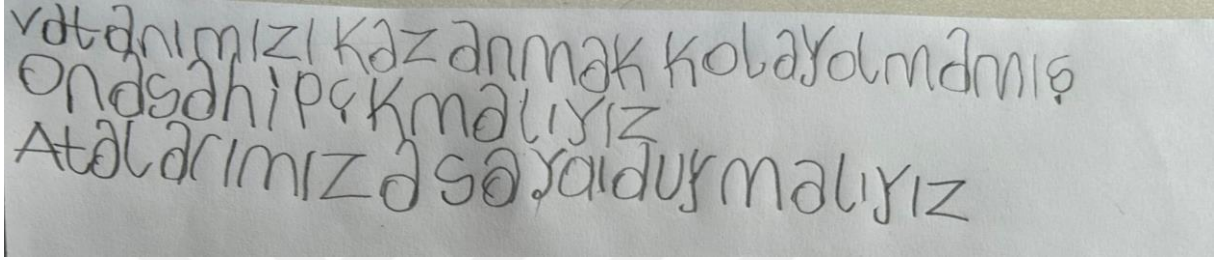
4.1.5 Epik (destansı) anlatım

Kodlar	f
Vatani koruma	21
Atalarımıza saygı ve minnet duyması	21
Vatani için fedakarlık yapması	7
Tarihini bilme	4

Tablo 8 incelendiğinde, epik (destansı) alt temasının “vatani koruma, atalarımıza saygı ve minnet duyma, vatani için fedakarlık yapması, tarihini bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Anlatım biçimlerinden epik (destansı) anlatım türünde yazan katılımcıların büyük bir kısmı vatani koruma ve atalarımıza saygı ve minnet duyması örnekler verdiği gözükmektedir. Küçük bir kısım ise vatani için fedakarlık yapması ve

tarihini bilme kodunda örnek vermiştir. Vatanı koruma koduna örnek olarak K11 “*Vatanımıza sahip çıkmalıyız*”, atalarımıza saygı ve minnet duyma koduna K8 “*Bizler için şehit olan askerler var, onlara saygı duyuyorum ve çok üzüliyorum*”, vatanı için fedakarlık yapması koduna “*Yeri geldiğinde bizde vatan ve bayrak için canımızı feda edebiliriz*”, tarihini bilme koduna örnek olarak “*Şimdi rahatça nefes alıp verebiliyorsak, özgürce yaşayabiliyorsak atalarımızın verdiği o büyük savaşlar sonrasında kazanmaları sayesinde*” yazdığı tespit edilmiştir.

K11:

4.1.6 Alt tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

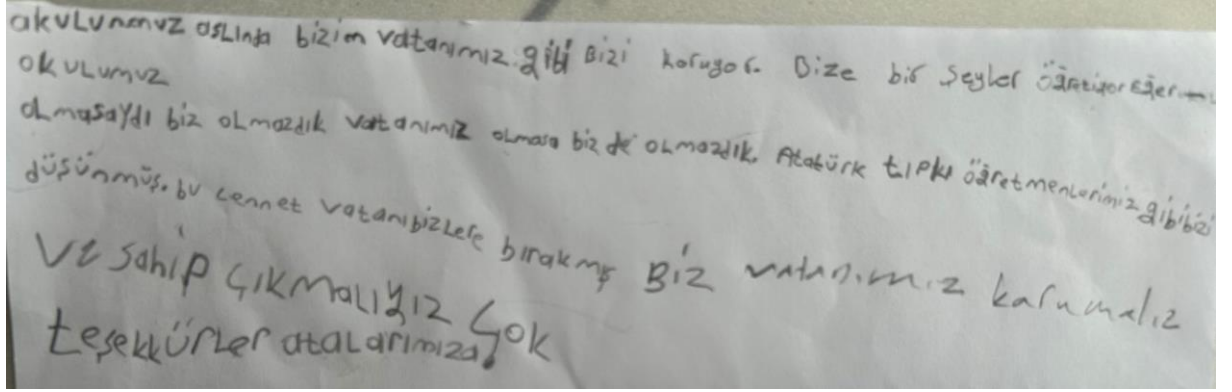
Tablo 9

Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

Kodlar	f
Benzetme yapma	16
Güzelleme	8
Vatanı tanımlama	5
Kültürel dil öğelerini kullanma	3

Tablo 9 incelendiğinde, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım alt temasının “benzetme yapma, güzelleme, vatanı tanımlama, kültürel dil öğelerini kullanma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Anlatım biçimlerinden edebi sanatlardan yararlanarak anlatımı kullanan katılımcıların çoğunluğunun benzetme yaptığı, yine büyük bir kısmının güzelleme yaptığı gözükmemektedir. Daha küçük bir kısım ise vatanı tanımladığı ve kültürel dil öğelerini kullandığı gözükmemektedir. Benzetme yapma koduna örnek olarak K26 “*Vatanımız okulumuz gibi*” yazar iken, güzelleme koduna örnek olarak K34 “*İnsanların en huzurlu olduğu yer cennet vatanlarıdır. Bizim vatanımız cennet kadar güzel*” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı tanımlama koduna örnek olarak K34 “*Vatan ve bayrak sevgisi özgürlüktür, bağımsızlıktır. Gerekirse bu sebeple can vermektir*” yazarak örnek vermiştir. Kültürel dil öğelerini kullanma koduna örnek olarak K43 “*gözünü kırpmadan canımı veririm*” yazdığı tespit edilmiştir.

K26:

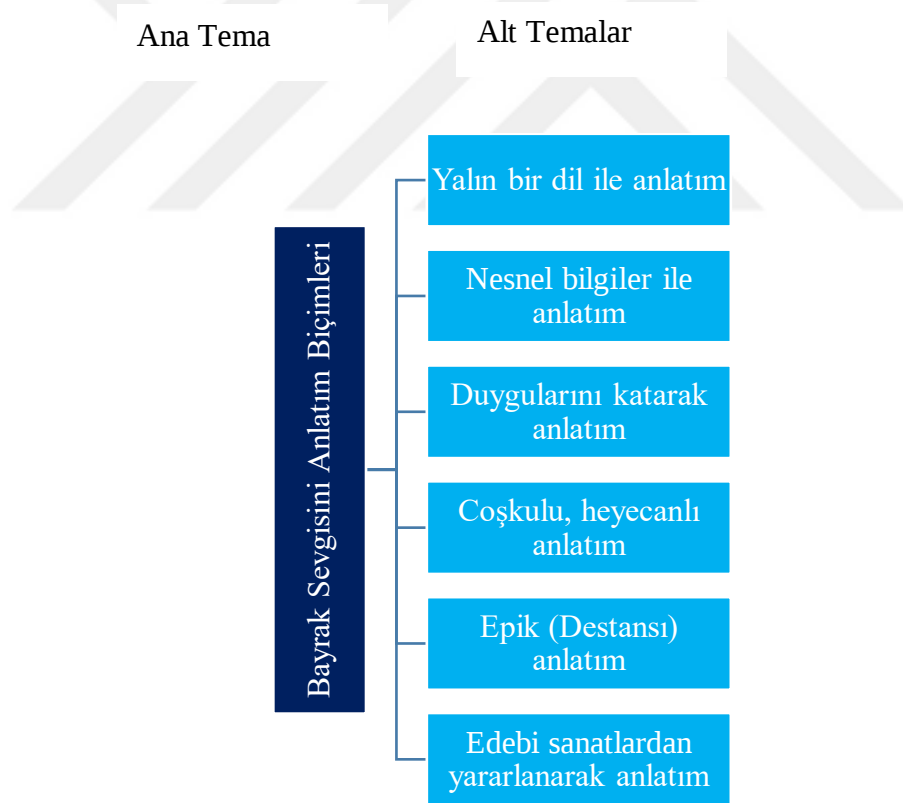

4.2. Ana Tema: Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimleri

Kompozisyonda ortaya çıkan diğer ana tema ise Bayrak sevgisini anlatım biçimleridir. 1 Ana tema 6 alt temadan oluştuğu Şekil 2 de görülmektedir.

Şekil 2.

Bayrak Sevgisine İlişkin Bulgular

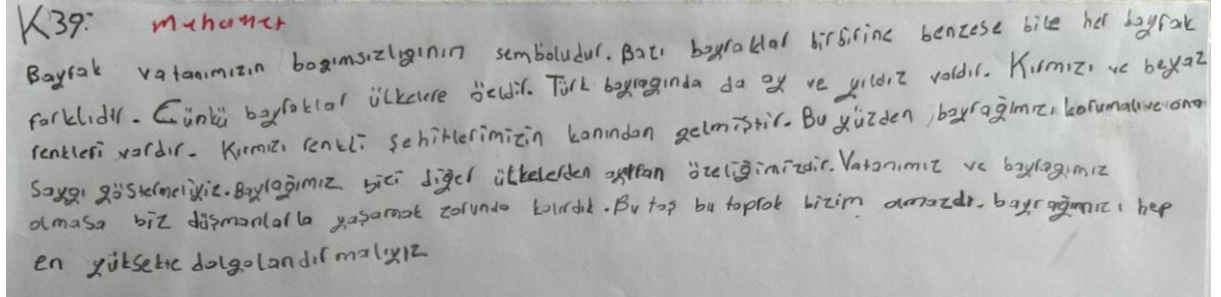
4.2.1 Alt tema: Yalın bir dil ile anlatım

Tablo 10

Yalın bir dil ile anlatım

	Kodlar	f
Bayrağı betimleme		13

Tablo 10 incelendiğinde, bu alt temanın sadece bayrağı betimleme kodunu kapsadığı görülmektedir. Bu koda örnek olarak K1 “Ülkemizin bayrağında ay ve yıldız var” ve K39 “Türk bayrağında ay ve yıldız var” şeklinde ifade etmiştir.

4.2.2 Alt tema: Açıklayıcı anlatım

Tablo 11

Açıklayıcı anlatım

	Kodlar	f
Bayrağı betimleme		13
Bayrağın anlamını bilme		10
Tarihini bilme		4

Tablo 11 incelendiğinde, açıklayıcı anlatım alt temasının “bayrağı betimleme, bayrağın anlamını bilme, tarihini bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Bu kodlar arasından bayrağı betimleme ve bayrağın anlamını bilme kodu çoğunluğu kapsar iken az bir kısım da tarihini bilme kodunda örnek oluşturmaktadır. Bayrağı betimleme koduna örnek olarak K3 “Bayrağımızın rengi kırmızı ve beyazdır” ve K39 “Türk bayrağında ay ve yıldız var” yazar iken, bayrağın anlamını bilme koduna örnek olarak K29 “ Bayrak vatanın bağımsızlık sembolüdür. Bizi özgürce yaşatan şey bayraktır” ve K39 “Çünkü bayraklar ülkelere özeldir” yazmış, tarihini bilme koduna örnek olarak K14 “Bu topraklar kolay kazanılmadı” ve K24 “ her karış toprağında şehitlerimizin kanı var” şeklinde ifade etmiştir.

4.2.3 Alt tema: Duygularını katarak anlatım

Tablo 12

Duygularını katarak anlatım

	Kodlar	f
Bayrağı sevmesi		17
Bayrağa saygı duyması		11
Bayrağın anlamını bilmesi		10
Bağımsızlık duygusunun gelişmesi		4

Tablo 12 incelendiğinde, duygularını katarak anlatım alt teması “bayrağını sevmesi, bayrağa saygı duyması, bayrağın anlamını bilmesi, bağımsızlık duygusunun gelişmesi” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Duygularını katarak anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunluğu bayrağı sevmesi kodunda yazmıştır. Bayrağını sevmesi koduna örnek olarak K18 “*bayrağımı çok seviyorum*” ve K22 “*ay ve yıldızı çok seviyorum*” şeklinde ifade etmiştir. Bayrağa saygı duyması koduna örnek olarak K20 “*bayrağımız karşısında saygı duruşunda duruyorum*” ve K25 “*törenlerde bayrağa saygı duruşunda duruyorum*” yazarak örnek vermiştir. Bayrağın anlamını bilmesi koduna örnek olarak K9 “*rengini şehitlerimizden almış*” ve K29 “*bağımsızlığımızın sembolüdür*” şeklinde ifade etmiştir. Bağımsızlık duygusunun gelişmesine örnek olarak K40 “*bayrağımız olmasaydı düşmanlarla yaşamak zorunda kalırdık*” ve K58 “*Bağımsızlığımızın sembolü bayrağımızdır*” yazdığı tespit edilmiştir.

K 20 :
Bu güzel vatani bizlere Gök Şey borçluyuz- Onlara borcumu Gök
Çalışarak Ödeyeceğim. Askere giderek Vatanımı koruyacağım. Atatürk bizi
kurtardı. Atalarım bayrağımızı yere düşürmedi. Bayrağımız karşısında Saygı
duruşunda duruyorum.

4.2.4 Alt tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım

Tablo 13

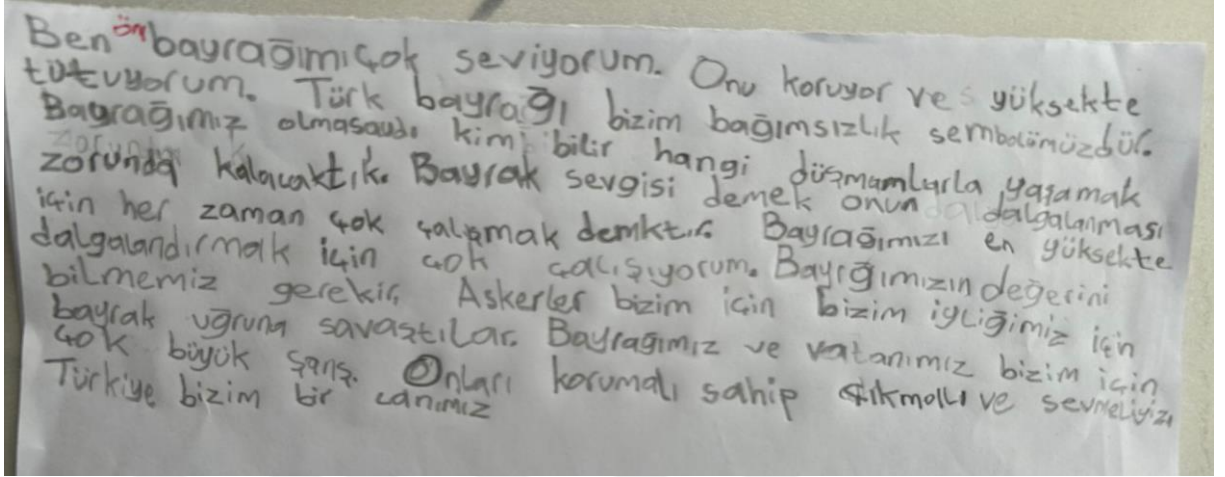
Coşkulu, heyecanlı anlatım

Kodlar	f
Bayrağı sevmesi	17
Bayrağı koruma	10
Bağımsızlık duygusunun gelişmesi	4

Tablo 13 incelendiğinde, coşkulu heyecanlı anlatım alt temasının “bayrağını sevmesi, bayrağı koruma ve bağımsızlık duygusunun gelişmesi” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Coşkulu heyecanlı anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunluğu bayrağı sevmesi kodu içeriğinde yazmıştır. Bayrağını sevmesi koduna örnek olarak K18 “*bayrağımı çok seviyorum*” ve K22 “*ay ve yıldızı çok seviyorum*” şeklinde ifade etmiştir. Bayrağı koruma koduna örnek olarak K18 “*bayrağımızı yere düşürmemeliyiz*” ve K10 “

... ve bayrağımızı korumalıyız” yazarak örnek vermiştir. Bağımsızlık duygusunun gelişmesine örnek olarak K40 “bayrağımız olmasaydı düşmanlarla yaşamak zorunda kalırdık” ve K58 “Bağımsızlığımızın sembolü bayrağımızdır” yazdığı tespit edilmiştir.

K40:

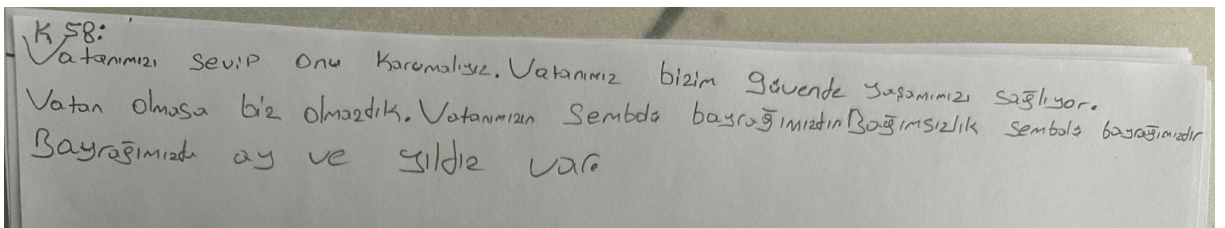

4.2.5 Alt tema: Epik (destansı) anlatım

Tablo 14. Epik (destansı) anlatım

Kodlar	f
Bayrağı koruma	10
Tarihini bilme	4
Bağımsızlık duygusunun gelişmesi	4

Tablo 14 incelendiğinde, epik (destansı) anlatım alt temasının “ bayrağı koruma, tarihini bilme ve bağımsızlık duygusunun gelişmesi” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Epik anlatım biçiminde yazan katılımcıların büyük çoğunluğu bayrağı koruma kodunda örnek vermiştir. Bayrağı koruma koduna örnek olarak K18 “bayrağımızı yere düşürmemeliyiz” ve K10 “ ... ve bayrağımızı korumalıyız” şeklinde ifade etmiştir. Tarihini bilme koduna örnek olarak K14 “Bu topraklar kolay kazanılmadı” ve K24 “ her karış toprağında şehitlerimizin kanı var” şeklinde ifade etmiştir. Bağımsızlık duygusunun gelişmesine örnek olarak K40 “bayrağımız olmasaydı düşmanlarla yaşamak zorunda kalırdık” ve K58 “Bağımsızlığımızın sembolü bayrağımızdır” yazdığı tespit edilmiştir.

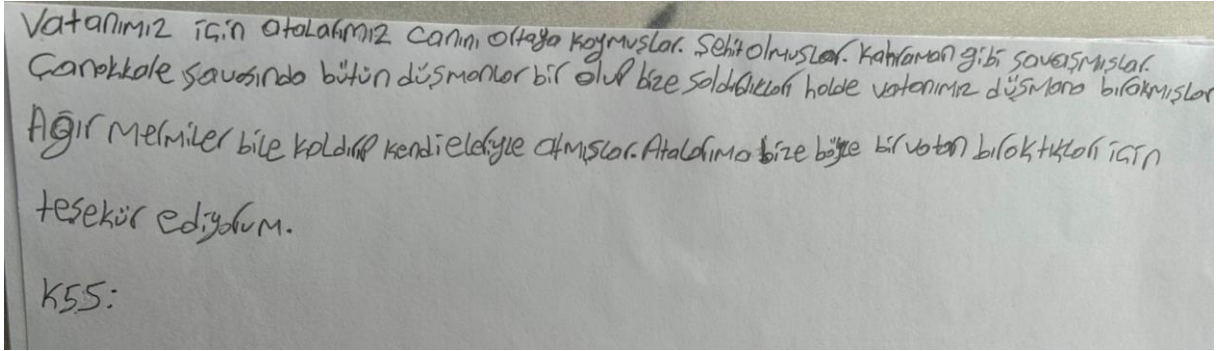
4.2.6 Alt tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

Tablo 15

Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

Kodlar	f
Benzetme yapma	16
Kültürel dil öğelerini kullanma	3

Tablo 15 incelendiğinde, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım alt temasının “benzetme yapma ve kültürel dil öğelerini kullanma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım biçiminde yazan katılımcıların neredeyse tamamının benzetme yaptığı az bir kısmının da kültürel dil öğelerini kullandığı görülmektedir. Benzetme koduna örnek olarak K28 “... bir çiçek gibi “ ve K33 “... canımız gibi” şeklinde ifade etmiş ve kültürel dil öğelerini kullanma koduna örnek olarak K55 “...bir olup” ve K45 “... can veren” yazdığı tespit edilmiştir.

4.3. Ana Tema: Vatan Sevgisini Anlatım Biçimleri (İkinci kompozisyon)

Yazılan ikinci kompozisyonlar sonrasında 2 ana tema ve 12 alt tema oluşmuştur. Vatan sevgisini anlatım biçimleri ana teması ve 6 alt teması aşağıdaki şekilde gibidir.

Şekil 3. Vatan Sevgisini Anlatım Biçimlerine İlişkin Bulgular

4.3.1 Alt tema: Yalın bir dil ile anlatım (İkinci kompozisyon)

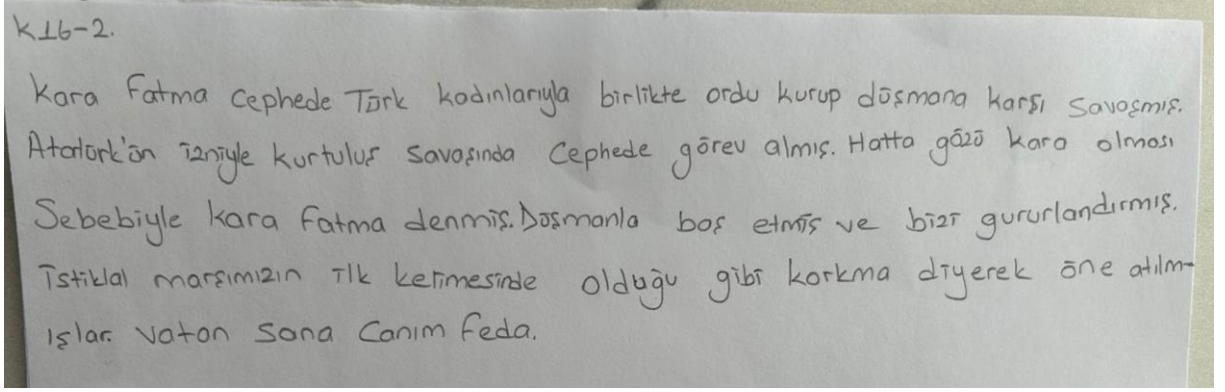
Tablo 16

Yalın bir dil ile anlatım

Kodlar	f
Milli marş ve şiirleri bilme	9
Efsanelerden yararlanma	4
Destan bilme	3
Vatanını geliştirmek istemesi	2
İstiklal Marşı'nın anlamını bilme	1

Tablo 16 incelendiğinde, yalın bir dil ile anlatım alt temasının “milli marş ve şiirleri bilme, efsanelerden yararlanma, destan bilme, vatanını geliştirmek istemesi, İstiklal Marşı'nın anlamını bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Yalın bir dil ile anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunluğunun milli marş ve şiir bildiği gözükmemektedir. Örnek olarak K16 “*İstiklal Marşı'mızın ilk dizesinde korkma diyerek...*” ve K17 “*İzmir Marşı'ndaki gibi dağlarımızda çiçekler açar*” şeklinde ifade etmiştir. Efsanelerden yararlanarak yazanlara örnek olarak K16 “*Kara Fatma gibi gözü kara...*” ve K17 “*Ferhat ile Şirin gibi aşklar...*” şeklinde ifade etmiştir. Destan bilerek yazanlara örnek olarak K24 “*Ergenekon destanında olduğu gibi...*” ve K25 “*Çanakkale destanı...*” yazdığı belirlenmiştir. Vatanı geliştirmek ister koduna örnek olarak K23 “*Vatanımızı çok*

iyi yerlere getirmeliyiz” ve K6 “Derslerimize çok çalışarak meslek edinip layık olmalıyız” yazdığı belirlenmiştir. İstiklal Marşı’nın anlamını bilerek yazana örnek ise K2 “bu marş kurtuluşumuzu anlatır” yazdığı tespit edilmiştir.

4.3.2 Alt tema: Açıklayıcı anlatım (ikinci kompozisyon)

Tablo 17

Açıklayıcı anlatım

Kodlar	f
Kahramanlarımızı tanınması	16
Tarihini bilme	13
Çıkarım yapma	3
Vatanını geliştirmek istemesi	2

Tablo 17 incelendiğinde, açıklayıcı anlatım alt temasının “kahramanlarımızı tanınması, tarihini bilme, çıkarım yapma, vatanını geliştirmek istemesi” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Açıklayıcı anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunluğu kahramanlarımızı tanıma ve tarihini bilme kodunda örnekler vermiştir. Kahramanlarımızı tanıma koduna örnek olarak K30 “Seyit Onbaşı canını dişine takarak mermiyi kaldırmış” ve K26 “Ulubatlı Hasan gibi bayrağı en yüksekte tutacağım” şeklinde ifade etmiştir. Tarihini bilme koduna örnek olarak K18 “Yedi düvel bir araya gelip bize saldırmış” ve K19 “Atatürk geldikleri gibi giderler” yazdığı belirlenmiştir. Çıkarım yapma koduna örnek olarak K5 “Milletimizin bizi işgal etmek isteyen düşmanlarımıza karşı vatanını nasıl koruduğunu bu cümleden anlayabiliriz.” ve K13 “Kürşat bağımsızlığı için...” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı geliştirmek istemesi koduna örnek olarak K6 “Biz de derslerimize çok çalışarak, meslekler edinerek onlara layık torunlar olmalıyız.” Ve K23 “Vatanımızı çok iyi yerlere getirmeliyiz” yazdığı tespit edilmiştir.

K13-2.
Canlandırdığımız kurtuluş kahramanımızın hikayesini çok beğendin
Bağımsızlığı için hiçbir şeyi gözü görmeşi vatan uğruna can
vermişler.

4.3.3 Alt tema: Duygularını katarak anlatım (İkinci kompozisyon)

Tablo 18

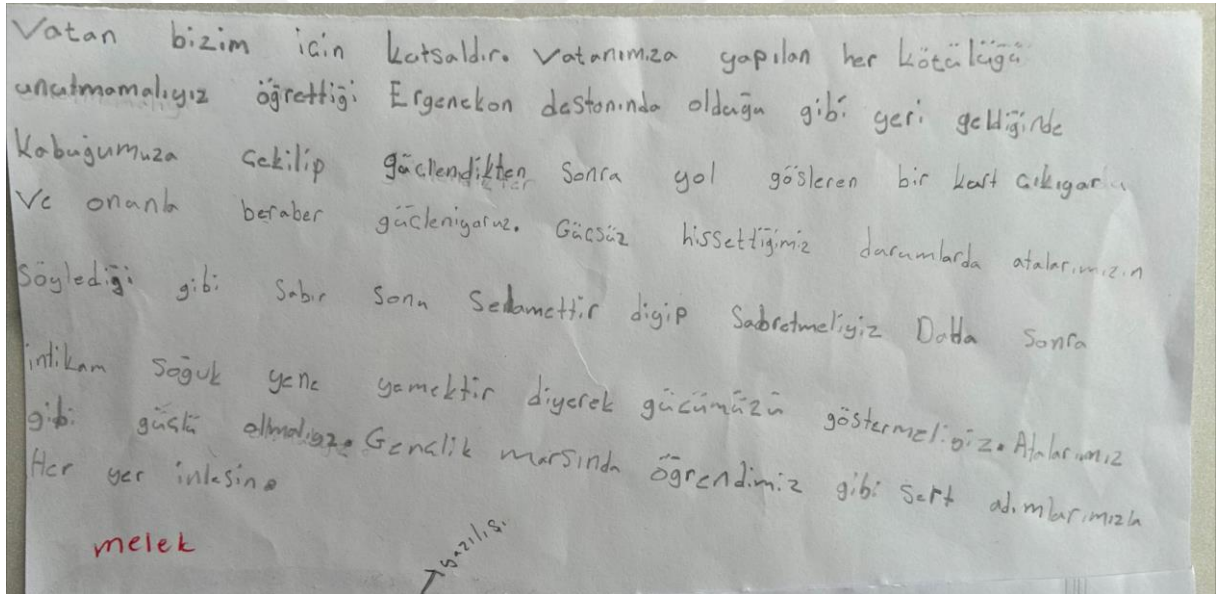
Duygularını katarak anlatım

Kodlar	f
Atalarımıza saygı ve minnet duyma	7
Vatanını sevmek	7
Vatanını beğenmesi	3
Vatanı için fedakarlık yapmak istemesi	3
Vatanını geliştirmek istemesi	2
İstiklal Marşı'na saygı duyma	1
Atatürk'ü sevmesi	1
Tarihiyle övünme	1
Törenleri coşkuyla kutlama	1
Vatanını koruma	1

Tablo 18 incelendiğinde, duygularını katarak anlatım alt teması “ atalarımıza saygı ve minnet duyma, vatanını sevmek, vatanını beğenmesi, vatanı için fedakarlık yapmak istemesi, vatanını geliştirmek istemesi, İstiklal Marşı'na saygı duyma, Atatürk'ü sevmesi, tarihiyle övünme, törenleri coşkuyla kutlama, vatanını koruma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Duygularını katarak anlatım biçiminde yazanların çoğu atalarımıza saygı ve minnet duyma ve vatanını sevmek kodlarında yazdığı gözükmemektedir. Atalarımıza saygı ve minnet duyma koduna örnek olarak K4 “... biz de onlar sayesinde varız” ve K31 “Atalarımız bayrağımızın dalgalanması ve topraklarımızı kaybetmemek için canlarını feda etmişlerdir” şeklinde ifade etmiştir. Vatanını sevmek koduna örnek olarak K3 “ülkemi, bayrağımı seviyorum” ve K24 “Vatan bizim için kutsaldır” yazdığı belirlenmiştir. Vatanı beğenmesi koduna örnek olarak K17 “Hepsi bu güzel vatan için” ve K1 “bu güzel vatanımız başkalarının olurdu” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı için fedakarlık yapmak ister koduna örnek olarak K20 “Hepimiz yeri geldiğinde korkmadan canımızı ortaya koymalıyız” ve K27 “Vatanımız için eğer gerekirse canımızı ortaya koyup belaya da çatabiliriz” yazdığı belirlenmiştir. Vatanı geliştirmek istemesi koduna

örnek olarak K6 “Biz de derslerimize çok çalışarak, meslekler edinerek onlara layık torunlar olmalıyız.” Ve K23 “Vatanımızı çok iyi yerlere getirmeliyiz” şeklinde ifade etmiştir. İstiklal Marşı’na saygı duyma koduna örnek olarak “Törenlerde İstiklal Marşı’mızı gururla ve saygı duruşunda okuyorum.” yazdığı belirlenmiştir. Atatürk’ü sevmesi koduna örnek olarak K25 “başta Atatürk olmak üzere bütün kahraman askerlerimizi seviyorum” şeklinde ifade etmiştir. Tarihiyle övünme koduna örnek olarak K18 “Çok şehit vermiş olsak bile bir ölür bin diriliriz” şeklinde ifade etmiştir. Törenleri coşkuyla kutlama koduna örnek olarak K26 “Coşkuyla kutladığımız 23 Nisan burnumda tütüyor. Gelmesi için gün sayıyorum” yazdığı belirlenmiştir. Vatanı koruma koduna örnek olarak K27 “Vatanımıza ve bayrağımıza kimsenin yan gözle bakmasına müsaade edemeyiz.” yazdığı tespit edilmiştir.

K24-2:

4.3.4 Alt tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım (İkinci kompozisyon)

Tablo 19

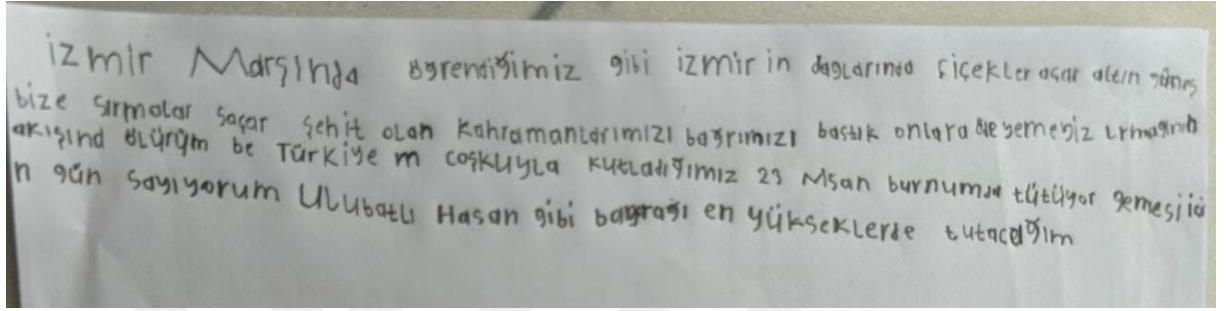
Coşkulu, heyecanlı anlatım

Kodlar	f
Şiir okuma	7
Slogan yazma	7
Törenleri coşkuyla kutlama	1

Tablo 19 incelendiğinde, coşkulu, heyecanlı anlatım alt temasının “şiir okuma, slogan yazma ve törenleri coşkuyla kutlama” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Coşkuyla heyecanla anlatım biçiminde yazan katılımcıların çoğunluğunun şiir ve slogan

yazdığı gözükmemektedir. Şiir okuma koduna örnek olarak K20 “*varlığım Türk varlığına armağan olsun.*” ve K26 “*İzmir’in dağlarında çiçekler açar. Altın güneş bize sırmalar saçar*” şeklinde ifade etmiştir. Slogan yazma koduna örnek olarak K25 “*Çanakkale geçilmez*” ve K27 “*Türk ileri*” yazdığı belirlenmiştir. Törenleri coşkuyla kutlama koduna örnek olarak K26 “*Coşkuyla kutladığımız 23 Nisan burnumda tütüyor. Gelmesi için gün sayıyorum*” yazdığı tespit edilmiştir.

K26-2:

4.3.5 Alt tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım (İkinci kompozisyon)

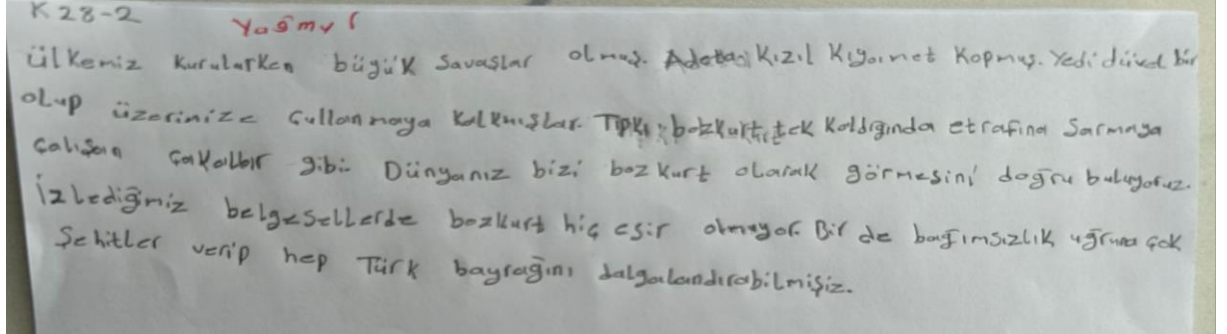
Tablo 20

Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

Kodlar	f
Atasözü kullanma	19
Deyim kullanma	16
Benzetme yapma	11
Kalıp sözler kullanma	9
Mecaz anlamlardan yararlanma	8
Bilmece kullanma	1

Tablo 20 incelendiğinde, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım alt temasının “atasözü kullanma, deyim kullanma, benzetme yapma, kalıp sözler kullanma, mecaz anlamlardan yararlanma ve bilmece kullanma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Atasözü kullanma koduna örnek olarak K22 “*Atalarımız boşuna nerde birlik orda dirlik var dememişler*” ve K19 “*su testisi suyolunda kırılmış*” şeklinde ifade etmiştir. Deyim kullanma koduna örnek olarak K10 “*akla karayı seçmişler*” ve K9 “*ağzı kulaklarına varıyor*” yazdığı belirlenmiştir. Benzetme yapan K28 “*Tıpkı bozkurt tek kaldığında etrafını sarmaya çalışan çakallar gibi*” ve K31 “*Ev dediğimiz şey vatandır*” şeklinde ifade etmiştir. Kalıp sözler kullanan K26 “*başımıza bastık*” ve K19 “*haddini bildirmiş*” yazdığı belirlenmiştir. Mecaz anlamlardan yararlanan K17 “*taşı toprağı altın*” ve K9

“gözyaşı dökülmüş” şeklinde ifade etmiştir. Bilmecce kullanan K15 ise “Gökten ay ve yıldızı koparıp, kanımızın içine koymuşlar. Nedir bu bilmecenin cevabı? Bayrak” yazdığı tespit edilmiştir.

4.3.6 Alt tema: Epik (Destansı) anlatım (İkinci kompozisyon)

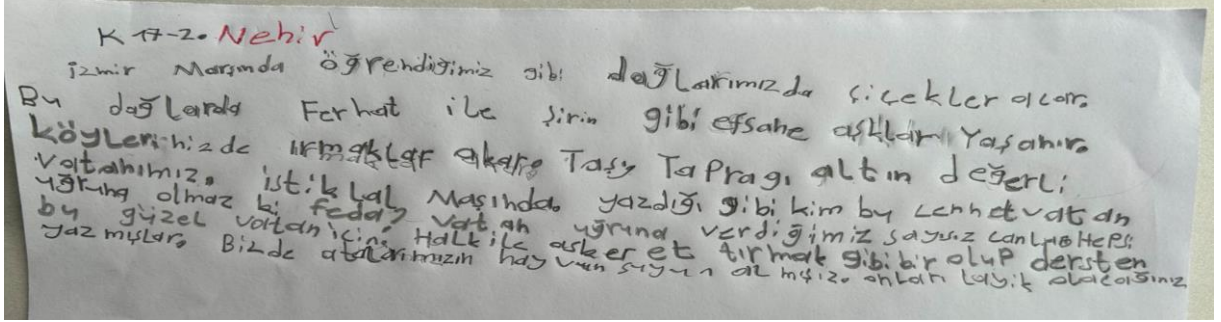
Tablo 21

Epik (Destansı) anlatım

Kodlar	f
Kahramanlarımızı tanınması	16
Atalarımıza saygı ve minnet duyması	7
Efsanelerden yararlanma	4
Destanları bilme	3
Vatanı için fedakarlık yapmak istemesi	3
Vatanını koruma	1

Tablo 21 incelendiğinde, epik (destansı) anlatım alt temasının “kahramanlarımızı tanınması, atalarımıza saygı ve minnet duyması, efsanelerden yararlanma, destanları bilme, vatanı için fedakarlık yapmak istemesi ve vatanını koruma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Kahramanlarımızı tanıma koduna örnek olarak K30 “*Seyit Onbaşı canını dişine takarak mermiyi kaldırmış*” ve K26 “*Ulubatlı Hasan gibi bayrağı en yüksekte tutacağım*” şeklinde ifade etmiştir. Atalarımıza saygı ve minnet duyma koduna örnek olarak K4 “*... biz de onlar sayesinde varız*” ve K31 “*Atalarımız bayrağımızın dalgalanması ve topraklarımızı kaybetmemek için canlarını feda etmişlerdir*” yazdığı belirlenmiştir. Efsanelerden yararlanarak yazanlara örnek olarak K16 “*Kara Fatma gibi gözü kara...*” ve K17 “*Ferhat ile Şirin gibi aşklar...*” yazmıştır. Destan bilerek yazanlara örnek olarak K24 “*Ergenekon destanında olduğu gibi...*” ve K25 “*Çanakkale destanı...*” şeklinde ifade etmiştir. Vatanı için fedakarlık yapmak ister koduna örnek olarak K20 “*Hepimiz yeri geldiğinde korkmadan canımızı ortaya koymalıyız*” ve K27 “*Vatanımız için eğer gerekirse canımızı ortaya koyup belaya da çatabiliriz*” yazdığı belirlenmiştir.

Vatanı koruma koduna örnek olarak K27 “Vatanımıza ve bayrağımıza kimsenin yan gözle bakmasına müsaade edemeyiz. Bu vatan bize emanet.” yazdığı tespit edilmiştir.

4.4. Ana Tema: Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimleri (İkinci kompozisyon)

Yazılan ikinci kompozisyonlar sonrasında oluşan bayrak sevgisini anlatım biçimleri ana teması ve alt temaları aşağıdaki şekilde gibidir.

Şekil 4

Bayrak Sevgisini Anlatım Biçimine İlişkin Bulgular

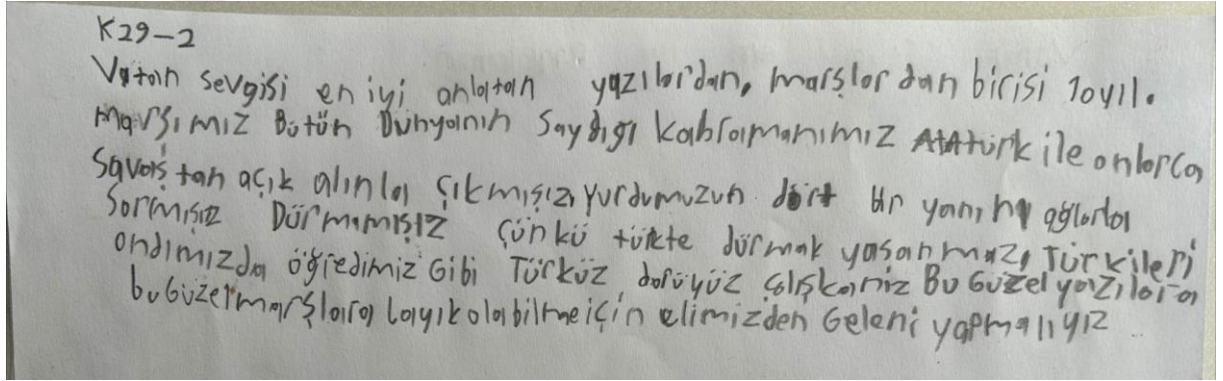
4.4.1 Alt tema: Yalın bir dil ile anlatım (ikinci kompozisyon)

Tablo 22

Yalın bir dil ile anlatım

Kodlar	f
Tarihini bilme	13
Milli marş ve şiirleri bilme	9

Tablo 22 incelendiğinde, yalın bir dil ile anlatım alt temasının “tarihini bilme ve milli marş şiirleri bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Tarihini bilme koduna örnek olarak K28 “Biz de bağımsızlık uğruna çok şehitler verip hep Türk bayrağını dalgalandırabilmişiz” ve K31 “Atalarımız bayrağımızın dalgalanması ve topraklarımızı kaybetmemek için canlarını feda etmişlerdir” şeklinde ifade etmiştir. Milli marş ve şiirleri bilme koduna örnek olarak K20 “varlığım Türk varlığına armağan olsun” ve K29 “Bütün dünyanın saydığı kahramanımız Atatürk ile onlarca savaştan açık alınla çıkmışız. Yurdumuzun dört bir yanını ağlarla sarmışız.” yazdığı tespit edilmiştir.

4.4.2 Alt tema: Açıklayıcı anlatım (ikinci kompozisyon)

Tablo 23

Açıklayıcı anlatım

Kodlar	f
Tarihini bilme	13
Bayrağın anlamını bilme	4

Tablo 23 incelendiğinde, açıklayıcı anlatım alt temasının “tarihini bilme ve bayrağın anlamını bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Açıklayıcı anlatım biçiminde yazan katılımcıların büyük çoğunluğu tarihini bilme kodunda yazmışlardır. Tarihini bilme koduna örnek olarak K28 “Biz de bağımsızlık uğruna çok şehitler verip hep Türk bayrağını dalgalandırabilmişiz” ve K31 “Atalarımız bayrağımızın dalgalanması ve topraklarımızı kaybetmemek için canlarını feda etmişlerdir” şeklinde

ifade etmiştir. Bayrağın anlamını bilme koduna örnek olarak K4 “Öğretmenimiz bayrağımızın kırmızı renginin şehitlerimizin kanından geldiğini söyledi” ve K31 “Bayrak yere düşerse vatanımızın bağımsızlığı da düşer.” yazdığı tespit edilmiştir.

K4-2.
Öğretmenimiz bayrağımızın kırmızı renginin şehitlerimizin kanından geldiğini söyledi. Atalarımızın bu bayrak için canlarını vermişler. Duyunca çok üzülüyordum. Demek ki ülkemizi canlarından çok sevmişler. Hem bence eslerine, çocuklarına, annelerine, babalarına bir şey olmasın diye de savaşmışlardır. Yani biz de onlar sayesinde varız.

4.4.3 Alt tema: Açıklayıcı anlatım (ikinci kompozisyon)

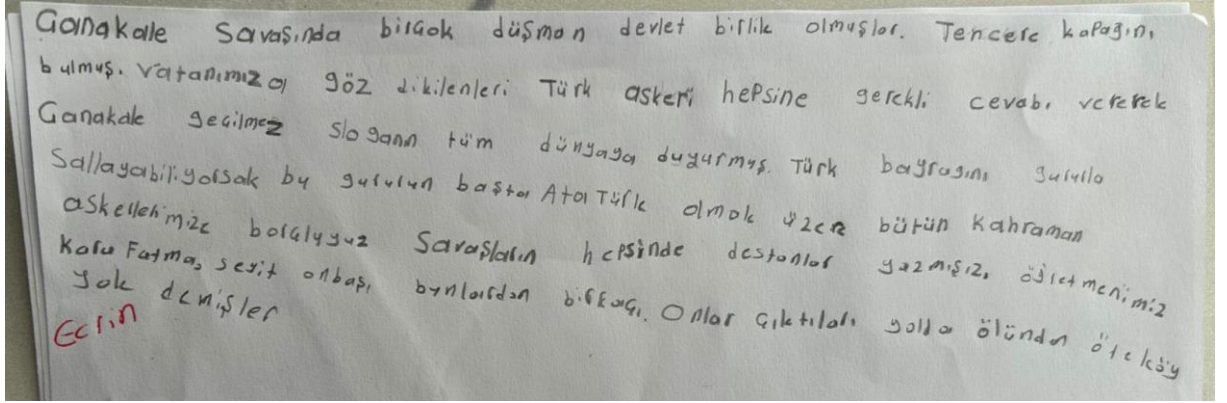
Tablo 24

Duygularını katarak anlatım

Kodlar	f
Bayrağını sevmesi	2
Bayrağını koruma	1
Bayrağı ile gurur duyması	1

Tablo 24 incelendiğinde, duygularını katarak anlatım alt temasının “bayrağını sevmesi, bayrağını koruma ve bayrağı ile gurur duyması” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Bayrağı sevmesi koduna örnek olarak K31 “Sürekli göklerde dalgalanan Türk bayrağı bizim evimizde huzurlu yaşamamızı sağlar.” ve K3 “Onlar gibi ülkemi, bayrağımı seviyorum” şeklinde ifade etmiştir. Bayrağı koruma koduna örnek olarak K27 “Vatanımıza ve bayrağımıza kimsenin yan gözle bakmasına müsaade edemeyiz” yazdığı belirlenmiştir. Bayrağı ile gurur duyma koduna örnek olarak K25 “Türk bayrağını gururla sallayabiliyorsak bu gururu başta Atatürk olmak üzere bütün kahraman askerlerimize borçluyuz” yazdığı tespit edilmiştir.

K25-2:

4.4.4 Alt tema: Coşkulu, heyecanlı anlatım (ikinci kompozisyon)

Tablo 25

Coşkulu, heyecanlı anlatım

Kodlar	f
Şiir okuma	7
Törenleri coşku ile kutlama	1
Bayrağını koruma	1
Bayrağı ile gurur duyması	1

Tablo 25 incelendiğinde, coşkulu heyecanlı anlatım alt temasının “şiir okuma, törenleri coşku ile kutlama, bayrağını koruma ve bayrağı ile gurur duyması” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Coşkulu, heyecanlı anlatım biçiminde yazan katılımcıların büyük bir kısmı şiir yazmıştır. Şiir yazma koduna örnek olarak K20 “*varlığım Türk varlığına armağan olsun.*” ve K26 “*İzmir’in dağlarında çiçekler açar. Altın güneş bize sirmalar saçar*” şeklinde ifade etmiştir. Törenleri coşkuyla kutlama koduna örnek olarak K26 “*Coşkuyla kutladığımız 23 Nisan burnumda tütüyor. Gelmesi için gün sayıyorum*” yazdığı belirlenmiştir. Bayrağı koruma koduna örnek olarak K27 “*Vatanımıza ve bayrağımıza kimsenin yan gözle bakmasına müsaade edemeyiz*” yazmıştır. Bayrağı ile gurur duyma koduna örnek olarak K25 “*Türk bayrağını gururla sallayabiliyorsak bu gururu başta Atatürk olmak üzere bütün kahraman askerlerimize borçluyuz*” yazdığı tespit edilmiştir.

K-20-2
ANDIMIZ'da olduğu gibi varlığım Tülek varlığına armağan
OLSUN. İSTİKLAL MARŞINDA OLDUĞU GİBİ KİM BU CENNET
VATAN UĞRUNA OLMAZ Kİ FEDA? ATALARIMIZDA GÖZÜNÜ
KIRPMADAN VATANIMIZ İÇİN CANLARINI ORTAYA KOYMUŞLAR
HEPİMİZ YERİ GELDİĞİNDE KORKMADAN CANIMIZI OR-
TAYA KOYMALYIZ ۞

4.4.5 Alt tema: Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım (ikinci kompozisyon)

Tablo 26

Edebi sanatlardan yararlanarak anlatım

Kodlar	f
Kalıp sözler kullanma	9
Mecaz anlamlardan yararlanma	8
Bilmece kullanır	1

Tablo 26 incelendiğinde, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım alt temasının “kalıp sözler kullanma ve mecaz anlamlardan yararlanma” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Kalıp sözler kullanan K9 “Bayrağımız için atalarımız köylü asker demeden bir olup savaşmışlar” ve K11 “... meydan ana baba günüymüş” şeklinde ifade etmiştir. Mecaz anlamlardan yararlanma koduna örnek olarak K19 “Düşmanlar bir olmuş bayrağa saldırmış” ve “Ulubatlı Hasan gibi bayrağı en yükseklerde tutacağım” yazdığı belirlenmiştir. Bilmece kullanan K15 “Gökten ay ve yıldızı koparıp, kanımızın içine koymuşlar. Nedir bu bilmecenin cevabı? Bayrak” yazdığı tespit edilmiştir.

K15-2
Gökte ay ve yıldızı koparıp, kanımızın içine koymuşlar. Nedir bu bilmecenin
Cevabı? Bayrak. Bayrağımızın kırmızı rengi şehitlerimizin kanından gelmiştir.
Atatürk, Seyit Onbaşı, Kara Fatma birçok kahramanımızın vatan için bayrak
için canlarını ortaya atmadan kaanmışlar.

4.4.6 Alt tema: Epik (destansı) anlatım (ikinci kompozisyon)

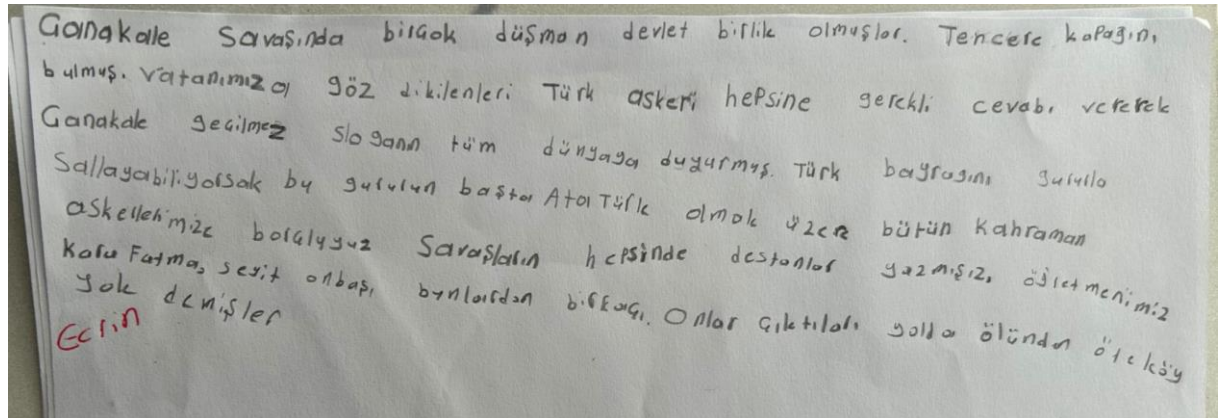
Tablo 27

Epik (Destansı) anlatım

Kodlar	f
Kahramanlarımızı tanıma	16
Efsanelerden yararlanma	4
Destan bilme	3

Tablo 24 incelendiğinde, epik (destansı) anlatım alt teması “kahramanlarımızı tanıma, efsanelerden yararlanma ve destan bilme” kodlarını kapsadığı görülmektedir. Epik (destansı) anlatım biçiminde yazan katılımcıların büyük çoğunluğu kahramanlarımızdan bahsetmiştir. K30 “İzlediğimiz, canlandırdığımız kahramanlarda gördüğümüz üzere kahramanlarımız vatan ve bayrak sevgisi için gözümüzü kırpmadan canlarını ortaya koymuşlar. Kürşat az kişiyle saray basmış” ve K26 “Ulubatlı Hasan gibi bayrağı en yükseklerde tutacağım” şeklinde ifade etmiştir. Efsanelerden yararlanma koduna örnek olarak K16 “Kara Fatma cephede Türk kadınlarıyla birlikte ordu kurup düşmana karşı savaşmış” ve K18 “Nene hatun beşikteki bebeğinden çok vatanını, bayrağını düşünmüş” yazdığı belirlenmiştir. Destanlara örnek olarak K24 “Öğretmenimizin öğrettiği Ergenekon destanında...” ve K25 “Çanakkale geçilmez sloganını tüm dünyaya duyurup, Türk bayrağını gururla sallayabiliyorsak bu gururu başta Atatürk olmak üzere bütün kahraman askerlerimize borçluyuz” yazdığı tespit edilmiştir.

K25-2:

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına yer verilmiş, araştırmanın sonuçlarına yönelik tartışmaya yer verilmiş ve gelecekteki araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

5.1 Sonuç

Bu başlık altında araştırmanın alt amaçları çerçevesinde elde edilen verilere dayalı olarak ve oluşan ana tema başlıklarına ayrılarak sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.1. Vatan sevgisini anlatım biçimleri

Öğrencilerin yazdığı birinci ve ikinci kompozisyon incelendiğinde, vatan sevgisini anlatım biçimlerini “yalın bir dil ile anlatım, açıklayıcı anlatım, duygularını katarak anlatım, coşkulu heyecanlı anlatım, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım ve epik (destansı) anlatım biçimini” kullandıkları görülmüştür. Birinci kompozisyonda kodların frekanslarına da bakarak özellikle duygularını katarak anlatım biçimini kullanırken, ikinci kompozisyonda ise uygulanan eğitimin de etkisiyle edebi sanatlardan yararlanarak anlatım biçimini kullandıkları söylenebilir. Özellikle eğitimin etkisiyle atasözleri ve deyimleri sıklıkla kullandıkları söylenebilir.

5.1.2. Bayrak sevgisini anlatım biçimleri

Öğrencilerin yazdığı birinci ve ikinci kompozisyon incelendiğinde, bayrak sevgisini anlatım biçimlerini “yalın bir dil ile anlatım, açıklayıcı anlatım, duygularını katarak anlatım, coşkulu heyecanlı anlatım, edebi sanatlardan yararlanarak anlatım ve epik (destansı) anlatım biçimini” kullandıkları görülmüştür. Birinci kompozisyonda kodların frekanslarına da bakarak özellikle duygularını katarak anlatım biçimini kullanırken, ikinci kompozisyonda ise uygulanan eğitimin de etkisiyle epik (destansı) anlatım biçimini kullandıkları söylenebilir. Özellikle kahramanlarımızın hikayelerini, efsaneleri ve destanları sıklıkla kullandıkları söylenebilir.

5.1.3. Eğitim sonrası söz varlığının gelişimi ve kültürel dil öğelerinin kullanımı

Çalışma grubundaki öğrencilerin birinci kompozisyon ve son kompozisyon sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu gözükmemektedir ($t=-6,947$ ve $p<0,05$). Öğrencilerin birinci kompozisyon kelime sayısı puanı ortalaması 24,66 iken son kompozisyon kelime sayısı ortalaması 40,47’dir. Buna göre uygulanan eğitimin çocukların kompozisyon puanlarını yani söz varlığını anlamlı bir şekilde artırdığı sonucuna ulaşılabilir.

Öğrencilerin kullandıkları kültürel öğeler özellikle atasözü ve deyimdir. Atasözünün ikinci kompozisyondaki frekansı 19, deyim ise 16 olarak gözükmektedir.

Eğitimden önce birinci kompozisyonda iki ana temada da yer alan edebi sanatlardan yararlanarak anlatım biçimi alt temasının içindeki kültürel dil öğelerini kullanma kodunun frekansı 3 olarak gözükmektedir. Eğitimin uygulanmasının ardından yazılan ikinci kompozisyonda kültürel dil öğelerini kullanma kodunun “atasözü kullanma, deyim kullanma, bilmece kullanma” kodlarını kapsadığı görülmektedir ve bunların sırasıyla frekansının 19, 16 ve 1 olmasından dolayı eğitimin kültürel dil öğelerini kullanma sıklığının arttığı söylenebilir. Buna bağlı olarak da yine uygulanan eğitim ile kültürel dil öğelerini bilme düzeylerinin geliştiği, eğitim öncesinde görüşme transkriptlerine bakıldığında ise çok düşük olduğu söylenebilir.

5.2. Tartışma

Bu başlık altında araştırmanın bulgularına dayanılarak ulaşılan sonuçlar, alanyazındaki benzer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmış ve tartışılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde benzer araştırmaların ilkökul dönemi öğrencilerini kapsamadığı görülmektedir. Türkçe literatürde ilkökul öğrencilerinin yazma becerileri ve kültürünü benimseme üzerine araştırmaya rastlanmamaktadır.

Araştırmada toplanan veriler ve veriler doğrultusunda ulaşılan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin epik (destansı) anlatım ve edebi sanatlardan yararlanarak anlatım biçimini tercih etmelerinin verilen eğitim ile gerçekleştiği görülmektedir. Özellikle atasözleri ve deyimlerin kalıcılığı sağlaması, anlatımda estetik ve farklılık sağlaması öğrencilerin tercih etmelerinde etkili olduğu söylenebilir. Destanların ve kahramanlık hikayelerinin okunması, canlandırılması ve izlenmesi öğrencilerin epik (destansı) anlatım biçimini tercih etmelerini arttırdığı söylenebilir.

Bu araştırmayla benzerlik gösteren araştırmalar incelendiğinde, Güfta ve Kan (2011) araştırmalarında kültürel dil öğelerinin 7.sınıf kitaplarında ne ölçüde yer verilip ve nasıl aktarıldıklarını incelemişlerdir. Kültürel dil öğelerinden özellikle atasözlerinin az kullanıldığını deyimlerin ise yeterli kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmayla paralel olarak katılımcılarımızın da deyim kullanma frekanslarının atasözü kullanma frekanslarından fazla olduğu gözükmektedir. Matan(2004) yaptığı araştırmasında 5.sınıf kitaplarında atasözü ve deyimlerin az olduğunu tespit etmiştir. Bizim araştırmamızda da paralel olarak eğitim öncesinde öğrencilerimizin kitaptan

atasözleri ve deyimlere ulaşmakta zorlandıkları için bilme düzeylerinin düşük oldukları söylenebilir. Yılar (2016) araştırmasında vatan ve bayrak sevgisi değerinin ilköğretim ders kitaplarındaki aktarım sayılarını incelemiştir. 4.sınıfta diğer sınıflara göre daha fazla yer aldığı sonucu olsa da yeterli olmadığını öğrencilerin ikinci kompozisyonundaki kodların frekans sayılarının daha fazla olduğu göz önüne alınarak söylenebilir. Baş (2012) yaptığı çalışmada Türk masallarının söz varlığını incelemiştir. Anlatımı etkili kılmak ve kalıcı kılmak için atasözleri, deyimler ve kalıp sözler gibi kültürel dil öğelerinin yani söz varlığının etkin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bizim çalışmamızda da benzer şekilde ikinci kompozisyonunda özellikle söz varlığının gelişmesi üzerine daha anlamlı yazılar ortaya çıktığı söylenebilir. Kırıl ve Dinçer (2018) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenleri adaylarının değerler eğitimiyle ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Toplumlarda bir arada tutan unsurlar olduğu ve bu unsurların öğretmen adaylarının da verdiği cevaplardan olan vatan ve bayrak sevgisi, gelenek ve göreneklere örf adetlere bağlılık olduğunu aktarmışlardır. Öğretmen adaylarının tamamına yakını değerler eğitiminin olması gerektiğini ve an itibarıyla yetersiz olduğunu söylemişlerdir. Bizim çalışmamızda da paralel olarak ulusal değer eğitiminin yeterli olmadığı ve programda daha fazla yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Tabur ve Avcı (2014), T.C. Atatürk İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin milli kimlik kazanımına etkisini incelemişlerdir. Yapılan o çalışmanın sonuçlarından biri olan, okuldaki verilen eğitimle o dersin milli kimlik kazanımını olumlu yönde etkilediği sonucuna varmışlardır. Bu çalışmada da okulda kazanımlara uygun ve paralel şekilde uyguladığımız milli dil etkinlikleri uygulamalarının milli kimlik bilincini arttırdığı söylenebilir. Çalışmada bir soruya kız öğrencilerin daha yüksek oranda cevap verdiği sonucundan bahsedilmektedir. Benzer şekilde bu çalışmada da bazı dil etkinliklerinde kız öğrencilerin cevaplama ve bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu gözükmemektedir. O çalışmada bir bölümde, cinsiyet değişkeninin bir anlam ifade edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Farklı olarak bu çalışmada cinsiyet değişkeninin milli dil etkinlikleri bilme düzeyinde farklılık gösterdiği sonucu bulunmaktadır. Cihad ve Aksoy (2014), yaptıkları çalışmada Irak'taki Türkmen ortaokulu öğrencilerinin milli kimlik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda kız öğrencilerin lehine milli kimlik algıları düzeyinde bir anlamlı farklılık ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde bu çalışmada da bazı dil etkinliklerinde kız öğrencilerin lehine anlamlı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Kafa (2010), yaptığı

araştırmada milli kimlik geliştirmeye yönelik etkinliklerin okul başarısını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde bu araştırmada da milli kimlik geliştirmeye yönelik olan milli dil etkinliklerinin Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerinin yazılı sınavlarındaki başarı puanlarını arttırdığı sonucuna ulaşıldığı gözükmemektedir. Erbaş ve Aksoy (2020), yaptıkları araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının milli kimlik algılarını incelemişlerdir. Katılımcıların, millî kimlik algısı üzerinde en fazla etkili olan unsur nedir sorusuna cevap verenlerin; %62.5'i aile %24.8'i okul %6.7'si sivil toplum kuruluşları ve %6.0'sı ise yayınlardan millî kimliği kazandığını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre; ailenin millî kimlik kazanmada en önemli kurum olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara paralel olarak bu araştırmada da katılımcıların ailesinin sosyoekonomik durumları, eğitim düzeyleri incelenmiş ve milli kimlik düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Gelişli (2013), yaptığı araştırmada çocuk dergilerinde yer alan kahramanların hayat hikayeleri, yaşadıklarının destansı şekilde anlatılması, Türk Kültürü ile ilgili değerlerin kazandırılmasına yönelik konulara yer verilmesinin milli kimlik bilincinin çocuklara kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde bu araştırmada da yapılan deneysel çalışmada, milli dil etkinlikleri adı altında yer verilen destan, efsane, Türk kahramanlarımız, Türk bilgilerimiz, Türk devlet yöneticilerimiz başlıkları altındaki etkinlikler ve bunları kazanıma uygun şekilde derslerde uygulama ile milli kimlik bilincinin oluştuğu sonucuna ulaşıldığı gözükmemektedir. Çınar (2021), yaptığı araştırmada milli kimlik inşa etmenin ve Türk kimliğini korumanın en önemli yolunun dilden geçtiği sonucuna ulaşmıştır. Aynı sonuca Yaman(2021) yaptığı araştırma ile ulaşmıştır. Benzer şekilde bu araştırmada da milli dil etkinliklerinin milli kimlik oluşumuna olumlu etkisi gözükmemektedir. Eirini (2016), yaptığı araştırmada masalların çocukları psikolojik açıdan izlediği çalışmasında yaşama bakış açılarındaki etkisinden bahsetmiştir ve büyük önemi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde bu araştırmada da milli dil etkinlikleri adı altında Türk masalının çocukların milli kimlik oluşumuna olumlu etkisi olduğu gözükmemektedir. Bezanson ve Norland (1992), yaptıkları araştırmada edebiyat yoluyla çocuklara topluma uygun tutum ve davranış öğretilmesini ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde bu araştırmada da Türk edebiyatında yer alan milli dil etkinliklerimiz ile milli kimlik oluşumu lehine anlamlı sonuçlar elde edildiği gözükmemektedir. Sayer, Kristiawan ve Agustina (2018), yaptıkları araştırmada masalların çocukların karakterlerini inşa etmede büyük rolü olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde bu araştırmada da Türk masalının çocuklarda milli kimlik

inşa etme hususunda olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmalar ve toplanan veriler bağlamında kültürel dil öğelerinin kullanımının milli kimlik gelişiminde katkı sağlayabileceği düşünülerek inşa etmede yer verilebilir.

5.3. Öneriler

Bu başlık altında araştırmada elde edilen sonuçlara dayanarak, bu konuda araştırma yapacak diğer araştırmacılara, öğretmenlere, MEB'e ve öğretim üyelerine önerilerde bulunulmuştur. Yapılan önerilerin bu konuda yapılacak diğer araştırmalara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

- ✓ Eğitim öğretime başlanılan ilk yıldan itibaren öğrencilerin düzeyine uygun şekilde kültürü tanıma ve aktarımını sağlayacak, milli kimlik inşa edecek oyun ve müzik etkinliklerine öğretim programlarında yer verilmelidir.
- ✓ Öğrencilere sık sık yazma etkinlikleri yaptırılarak kendini ifade ediş ve anlatım biçimlerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.
- ✓ Öğrencilerin kelime hazinelerini geliştirmek için okuma ve yazma etkinliklerine Türkçe derslerinde daha fazla yer verilmelidir.
- ✓ Özellikle Türkçe, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi ve Müzik derslerinde kazanımlara uygun şekilde kültürünü benimseyecek ve milli kimlik oluşumuna etki edecek ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmelidir.
- ✓ Okullarda veya bakanlık düzeyinde ülkemiz için anlamlı bir tarihte, kültürel birlikteliği sağlama ve milli kimlik bilincini arttırma amacı ile akademisyenlerin de fikri alınarak yarışmalara yer verilmelidir.
- ✓ İlkokul öğrencilerinin anlatım biçimlerini, kültürel dil öğelerini kullanımını ve söz varlığını incelemek için yapılan bu araştırmaya benzer şekilde katılımcı sayılarının artırılıp farklı değişkenler açısından incelenerek bu alanda daha fazla çalışma yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağaoğulları, M. A. 2006, Ulus-Devlet ya da Halkın Egemenliği, Ankara: İmge Kitabevi.
- Akçura, Y. (2007). Türkçülük, Türkçülüğün tarihi gelişimi. İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayınları
- Akkaya, N. (2017). Kıbrıs Türk masallarında değerler. *Folklor Edebiyat*, 23(90), 231-244.
- Akgül, M. (2020). Kimlik, bireysel kimlik, milli kimlik kavramları ve Türk milli kimliği. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 62-70.
- Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe Yazıları*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin Sözvarlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (1997). *Türkçenin Söz Varlığı*, Ankara: TDK Yayınları.
- Alakel, M. (2011). İlk dönem Cumhuriyet Türkiye'si ulus inşası sürecinde milliyetçilik ve sivil-etnik ikilemine dair teorik tartışmalar. *Akademik Bakış Dergisi*, (5), 9,1- 30.
- Anthony D. Smith, Millî Kimlik, (Çev.: Bahadır Sina Şener), *İletişim Yay.*, İstanbul 1994.
- Argunşah, M. (2011). Türk Milliyetçiliği, Türkçe ve Ziya Gökalp. *Türk Yurdu*, Sayı:285.
- Arıbaş, A. Acar, T., Bozavlı, E. ve Sülün, D. (2022). Sosyal bilimlerde güncel konulara teorik, politik ve ampirik yaklaşımlar. 1. Basım. *Efeakademi Yayınları*. İstanbul.
- Aslan, E. ve Akçalı, A. (2007). Kimlik sunumu olarak tarih eğitimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 125-132.
- Aynaoğlu, K. (2020). Milli edebiyat ve cumhuriyet dönemi edebiyatında milli kimlik aktarımı. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 83-91.
- Balta, E.E. (2013). Bilmecelerin dil-düşünme bağlamında eğitimdeki yeri ve önemi, *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(1), 891-899.
- Baş, B. (2002). Türkçe Temel Dil Becerilerinin Öğretiminde Atasözlerinin Kullanımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(12), 60 - 68.
- Baş, B. (2012). Türk masallarının söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *Milli Folklor*. Sayı 93, 125-134.
- Batur, Z. ve Yavaşca, H. (2018). Dinle atasözünü oyna öğren özünü: atasözü öğretimi. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 3(2), 93-117.
- Bay, D.N & Turan, S. (2019). Okul öncesinde kültürel eğitim modeli. Ankara: Nobel yayınları

- Bezanson, E.M. ve Norland, D.L. (1992). The definition of self, the recognition of other in two children's stories. *Digital Library and Archives of the Virginia Tech University Libraries*, Volume I, 28-30.
- Bulut, M. (2013). Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimlerin önemi. *Turkish Studies*. 8/13, 559-575.
- Birsel, H. (2013). Kimlik bataklığı. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve iran'da Türkçe öğretimine etkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 16(2), 19-28.
- Börekçi, M. (2006). Atatürk- dil ve kültür. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. Sayı 31, 15-21.
- Budak, S. (2000). Psikoloji sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Bulut, M. (2013). Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimlerin önemi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(13), 559 - 575.
- Çam, A. (2020). Ömer Seyfettin'in Turan hikayelerinin milli kimlik inşası bağlamında incelenmesi. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 58-61.
- Çetindağ-Kılıç, F. 2011. "Simgeler ve Ulus Devletin Yeniden Üretimi", Zabunoğlu Armağanı, edt. Metin Günday vd.. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Çınar, B. (2021). Milli kimlik ve dil. Turgay Düğen ve Mesut Sönmez. *VIII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 1. Baskı, Cilt 2. Niğde, 880.
- Çoban, S. (2005). *Küreselleşme ulus devlet azınlıklar ve dil*. İstanbul: Su Yayınları.
- Coşkun, İ. (2006). İlköğretim 5.sınıf öğrencilerin kompozisyon yazma becerileri üzerine bir araştırma. [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
- Çotuksöken, Y. (1983). Atasözlerimiz, İstanbul: Anadolu Sanat Yayınları.
- Dalbay, R. S. "Kimlik" Ve "Toplumsal Kimlik" Kavramı, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Yıl: 2018/2, Sayı:31, S. 161-176
- Dalgıç,O.K. Ziya Gökalp'in Türk Milli Kimliği Algısı ve Türkçülük Anlayışı. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, 2018.
- Dağı, F., Alptekin, M. ve Kaplan, T. (2018). Türk dünyası hayvan masallarında tespit edilen değerler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (43), 227-247.
- Demir,İ. (2011). Kimlik işlevleri ölçeği: Türkçe geçerlik ve güvenilirliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*,11/2, 571-586.

- Deveci, H., Belet D. ve Türe H. (2013). Dede korkut hikayelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 294-321.
- Ekici, M. (2004). Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri. Ankara: Geleneksel Yayınları.
- Eirini, K.V. (2016). The child and the fairy tale: The psychological perspective of children's literature. *International Journal of Languages, Literature and Linguistics* 2(4), 213-218.
- Ercilasun, A. B. Yirmi birinci yüzyıla girerken milli kimlik oluşturmada dilin önemi, 27.04.23 tarihinde <http://turkoloji.cu.edu.tr> sitesinden alınmıştır.
- Ergüzel, M. ve Kirik, E. (2012). Sait faik abasıyanık'ın hikayelerinin söz varlığı üzerine. *Turkish Studies*. 7/4, 51-68.
- Gelişli, Y. (2013). Çocuk dergilerinde milli kimlik ile ilgili değerlerin sunuluşu. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:32, s.82-96.
- Gelişli, Y. ve Yazıcı, E. (2016). Ninniler ve çocuk eğitimindeki önemi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 1-7.
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57.
- Gökarp, Z. (2014). Türkçülüğün Esasları. Alter Yayınları, Ankara, s.32.
- Gökarp, Z. (2005). Türkçülüğün Esasları. İstanbul: Akvaryum Yayınevi.
- Gözütok, T. (2010). Yeni Turan'da milli kimlik sorunu. *Journal of Turkish Studies*. Cilt 5, Sayı: 2, 410,448.
- Güfta, H. ve Kan, O. (2011). İlköğretim 7.sınıf Türkçe ders kitabının dil ile ilgili kültür öğeleri açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8 (15), 239-256.
- Günay, Ü. 2010. Türk Kimliğinin Yeniden İnşası Bağlamında Ziya Gökalp. Kesit Yayınları. İstanbul. 123-153.
- Güneş, M. (2020). "Kızılırmak" ve "Karakoyun" efsaneleri bağlamında kültürün yeniden üretiminde halk anlatılarının işlevselliği, *Milli Folklor*, 16(125), 100-109.
- Güvenç, B. (1993). Türk Kimliği. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Güzelay, D. (2020). Türk Dünyası romanı ve milli kimlik. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 98-105.
- Işık, O. (2020). Tarihsel süreçte Türk kimliği. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 31-38.
- İlhan, N. (2017). Dil öğretiminde kalıp sözlerin, şiirin önemi/etkisi. *Turkish Studies*. 12/22, 401-412.

- İnal, K. (1998). Türkiye'de ders kitaplarında demokratik ve milliyetçi değerler- 27 Mayıs ve 12 Eylül askeri müdahale dönemlerine ilişkin bir inceleme. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karatay, H. E. (2020). Milli kimlik- modernleşme ve Ziya Gökalp. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 47-52.
- Kıral, B. ve Dinçer, B. (2018). Sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerinin değerler eğitimi bakış açısı. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 9 (1), 84-94.
- Kaplan, A. ve Karslı, İ. (2016). Dilde anlam ve karine ilişkisi. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(10), 7-27.
- Kaya, D. (1999). Anonim Halk Şiiri. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kocaoğlu, T. (2021). Türk topluluklarında dil ve ulusal kimlik politikaları. VIII. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 1. Baskı, Cilt 2. Niğde, 880, 1-8.
- Koçak, R. (2012). Kuram (yaklaşım-model), (ed) B. Oral, *Öğrenme ve Öğretme Kuram ve Yaklaşımları*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Korkmaz, C. B., Türkmen, R.A. ve Çelikkollu N. (2020). Milli kimlik. *Ülkü Ocakları*, Sayı:203, s.8-15, s.20-31, s.39-47.
- Korkmaz, Z. (2007). “Dil Nedir?”. (Z. Korkmaz, A. B. Ercilasun, T. Gülensoy, İ. Parlatır, H. Zülfikar, N. Birinci) *Türk Dili ve Kompozisyon içinde* (s. 1-46). Ankara: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Köseoğlu, N. (2003), Millî Kültür ve Kimlik, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Potur, Ö. (2015). Temel dil becerilerinin kazandırılması açısından tekerlemeler. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (15), 40-62.
- Kuşat, A. (2003). Bir değerler sistemi olarak “kimlik” duygusu ve Atatürk. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 45-61.
- Levy, J. (2014). Into the land of dream like paradox: some cultural and psychological perspectives of the fairy tale. *University of Exeter*, UK.
- Matan, M. (2004). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Kültür Öğeleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- M. Çetin Dağdelen , "ULUS-DEVLETLERİN ÖZET METNİ MİLLİ MARŞ TEZAHÜRLERİ", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, vol. 10, no. 30, pp. 354-385, Mar. 2022, doi:10.33692/avrasyad.1085964
- Merriam, S.B.(2015). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Ed. S. Turhan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed.). Sage.
- Oflaz, G. ve Demir, N. (2010). Okul öncesi dönemde ninniler ile matematik öğretimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 2(1), 351-362.
- Önal, M.N. (2002). Türkçe eğitimi ve öğretiminde oyun tekerlemelerinin yeri ve önemi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 1-17.
- Özkan, Bülent; Gündoğdu, Ayşe Eda; “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkçede Atasözleri ve Deyimler”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 6/3 Summer 2011, p. 1133–1147.
- Özlü, H. (2011.) Afet İnan’ın Cenevre günleri ve tarih çalışmaları. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 10, 22, 165-187.
- Özünel, E. (2013). Halk anlatılarında armağan- erginleme ilişkisi, *Gazi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (12), 59-65.
- Parfit, Derek.1984. *Reasons and Persons*. Oxford: Clarendon Press.
- Savaşkan Akdoğan, N. (2009). Erken cumhuriyet dönemi kampanyaları ve Yahudi kimliği, (der) G. Pultar, *Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti’nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili*, (ss. 149-177) içinde, Ankara: *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayınları*.
- Sayer, I.M., Kristiawan, M. ve Agustina, M. (2018). Fairy tale as a medium for children’s character cooperation building. *Al-Ta Lim Journal*, 25(2), 108-116.
- Shoemaker, David and Tobia, Kevin, *Personal Identity* (October 1, 2019). Oxford Handbook of Moral Psychology (Oxford University Press, Manuel Vargas and John Doris eds., 2022), Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3198090>
- Soysal, M. E. (2010). Tarihsel süreçte bayrak ve sancaklarımız. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 17(42), 209-239.
- Stanek, K.B. (2017). Kültür- dil- gramer Leh ve Türk atasözlerinin Türkçe öğretiminde rolü. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten*, 64(1), 103-123.

- Şahin, A.M. (2019). Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun hikayelerinde milli kimlik inşası. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, Cilt 5, Sayı:10, 275-292.
- Şahin, A. M. (2019). Millî Mücadele'den Millî Kimlik İnşasına: Ateşten Gömlek . *Journal of Turkology*, Cilt-29, Sayı-Özel Sayı, 151-168.
- Şahnagil, S. (2015) Türkiye'de Siyasal Partilerin Millî Kimlik Algısı, Akp, Chp, Mhp Örneği, Cumhuriyet Üniversitesi (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Şimşek, U.(2006). II. meşrutiyet dönemi eğitimde Türkçülük akımının Türk kimliği oluşturmadaki rolü. Atatürk Üniversitesi *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 287-300.
- Şişman, M. (2013). Eğitim Bilimine Giriş (Yeni YÖK Kur Tanımına Uygun 11. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Tekşan, K. (2012). Atasözlerinin dil bilgisi öğretiminde kullanılabilirliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (31), 301-322.
- Tuncer, M. (2020). Tanıtma 1: "Batı Kültüründe Türk Atasözleri" kitabı üzerine. *Rumeli DE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 737-740.
- Tüm, G. (2010). Atasözleri ve deyimlerin değişik kültür ve dilleri anlamadaki rolü. *Turkish Studies (Elektronik)*, 5(4), 663 - 678.
- Türkben, T. (2012). *Ömer Seyfettin hikayelerinde söz varlığı*. [Yüksek lisans tezi, Bozok Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Türkmen, R. A. (2020). Kimlik – Milli Kimlik ve Milliyetçi Hareketin Milli Kimlik Meselesi. *Ülkü Ocakları Dergisi*, Sayı:203, 8-14.
- Türkyılmaz, D. (2009). Ortak sır kalıplarımız: Türk dünyası bilmeceleri üzerine. *Milli Folklor Dergisi*, 11(81), 40-53.
- Türk Dil Kurumu. (2009). Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.
- Ungan, S. (2009). Dil gelişim aracı olarak tekerlemeler. *Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 217-225.
- Yalman, N. (2009). Kimlik ve bilinç,(der) G. Pultar, Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili, Ankara: *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayınları*.
- Yaman, E. (2021). Milli kimlik oluşumunda dilin işlevi. Turgay Düğen ve Mesut Sönmez. *VIII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 1. Baskı, Cilt 2. Niğde, 880.

- Yılar, R. (2016). İlettiği değerler açısından ilkokul Türkçe ders kitaplarındaki metinler üzerine incelemeler. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 11, Sayı:2, 491-505.
- Yılmaz, M., & Aklar, S. (2015). Planlı yazma ve değerlendirme modelinin ilköğretim 5. sınıf đrencilerinin kompozisyon yazma becerilerine etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf đretmenliđi Eğitimi Sempozyumu zel sayısı. 223-234.

EKLER

EKLER LİSTESİ

EK-1: Yarı yapılandırılmış görüşme formu

EK-2: Etik kurul onay

EK-3: MEB uygulama izni

EK-4: Günlük ders planı

EK-1

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

(İlkokulda Kültürel Dil Etkinliklerinin Öğrencilerin Milli Kimlik Gelişimine Etkisi)

Hangi atasözlerini biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi bilmeceleri biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi tekerleme veya sayısmacaları biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi manileri biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi ninnileri biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi Türk masallarını biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi fıkralarımızı biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi Hacivat ile Karagöz oyununu biliyorsunuz? Örneklendiriniz.

Hangi Milli marşlarımızı veya şiirlerimizi biliyorsunuz?

- İstiklal Marşı ☐
- Gençlik Marşı ☐
- 10.Yıl Marşı ☐
- İzmir Marşı ☐
- Andımız ☐

Hangi destanlarımızı biliyorsunuz?

- Bozkurt Destanı ☐
- Oğuz Kağan Destanı ☐
- Ergenekon Destanı ☐
- Manas Destanı ☐
- Dede Korkut ☐
- Seyit Battalgazi ☐
- Diğer...

Hangi efsanelerimizi biliyorsunuz?

- Ferhat ile Şirin ☐
- Karacaoğlan ☐
- Kız Kulesi ☐
- Sarıkız ☐
- Genç Osman ☐
- Diğer...

Hangi büyük yazılı kaynaklarımızı biliyorsun?

- Kutadgu Bilig ☐
- Divanı Lügati't Türk ☐
- Divanı Hikmet ☐
- Nutuk ☐
- Orhun Abideleri ☐
- Diğer...

Hangi büyük Türk devlet yöneticilerimizi biliyorsun?

- Mete Han ☐
- Bilge Kağan ☐
- Sultan Alparslan ☐
- Fatih Sultan Mehmed ☐
- Mustafa Kemal Atatürk ☐
- Diğer...

Hangi Türk bilgelerimizi biliyorsun?

- Farabi ☐
- İbni Sina ☐
- Ali Kuşçu ☐
- Halil İnalcık ☐
- Aziz Sancar ☐
- Diğer...

Hangi Türk kahramanlarımızı biliyorsun?

- Kürşat ☐
- Seyit Battalgazi ☐
- Ulubatlı Hasan ☐
- Seyit Onbaşı ☐
- Kara Fatma ☐

- Şerife Bacı ☐
- Nene Hatun ☐
- Diğer...

Öğrencilere bu test uygulandıktan sonra bir dönem boyunca Bay ve Turan(2021) ‘Okul Öncesinde Kültürel Eğitim Modeli’ kitabının Milli Dil Etkinliklerimiz bölümündeki Milli Dil Etkinlikleri ile uygulamalar yapılacaktır. Uygulama sonunda ön test olarak uyguladığımız testi, son test olarak tekrar uygulayıp ardından etkinliklerin milli kimlik oluşumundaki etkisi incelenecektir.

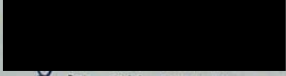
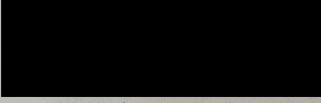
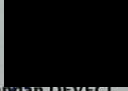
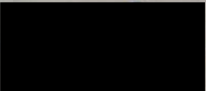
EK-2 Etik Kurul Onay

Evrak Kayıt Tarihi: 14.06.2022	Protokol No: 330233	Tarih: 24.06.2022
--------------------------------	---------------------	-------------------

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Bilimsel Araştırma
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	İlkokulda Milli Dil Etkinliklerinin Öğrencinin Milli Kimlik Gelişimine Etkisi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Doç. Dr. Yalçın BAY
TEZ YAZARI:	-
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

 Prof. Dr. Saime ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
 Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (Başkan Yardımcısı -İkt. ve İdari Bil. Fak.)	 Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
 Prof. Dr. Yıldız UZUNER (Eğitim Fak.)	 Prof. Dr. İbrahim Cemil ULUKAN (Açıköğretim Fak.)
 Prof. Dr. Halilcan DEVECİ (Eğitim Fak.)	 Prof. Dr. Erkan YÜKSEL (İletişim Bil. Fak.)

EK-3 MEB Uygulama İzni

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-70562350-605.01-67005618
Konu : Doç.Dr.Yalçın BAY'ın Uygulama
İzin Talebi

28.12.2022

DAĞITIM YERLERİNE

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Yalçın BAY'a ait İl Makamının 27/12/2022 tarih ve 66908145 sayılı onay yazısı ekte gönderilmiştir. Ekteki onay doğrultusunda gerekli idari iş ve işlemlerin yapılması hususunda; Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İl Millî Eğitim Müdür V.

Ek : Onay yazısı (1 Sayfa)

Dağıtım:

1-Özalp İlçe Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

2- **Aanadolu Üniversitesi**
(Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü)

Adres :

Telefon No :

E-Posta:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Unvan : Şef

İnternet Adresi:

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2110-3231-35d1-8ef6-d1ca kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-70562350-605.01-66908145
Konu : Doç.Dr.Yalçın BAY'ın Uygulama
İzin Talebi

27.12.2022

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Yalçın BAY'ın yürüttüğü "İlkokulda Milli Dil Etkinliklerinin Öğrencinin Milli Kimlik Gelişimine Etkisi" konulu araştırma çalışmasını yapabilmesi ile ilgili izin talebi, Araştırma İnceleme Komisyonumuz tarafından incelenmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının, Özalp İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Çabuklu İlkokulunda öğrenim gören 4. Sınıf öğrencilerini kapsayacak şekilde, derslerin aksatılmaması kaydıyla ve gönüllülük esasına göre yapılması, komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

İl Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR

İl Milli Eğitim Müdür V.

Adres :

Telefon No :

E-Posta:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Unvan : Şef

İnternet Adresi:

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8c0e-c165-3cc0-8f0c-4837 kodu ile teyit edilebilir.

EK-4 GÜNLÜK DERS PLANI

DERS PLANI

Okulun Adı	Çubuklu İlkokulu
Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	4
Ünitenin Adı	Milli Mücadele ve Atatürk
Konu	Okuma-Yazma
Önerilen Süre	40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar		T.4.3.11. Deyim ve atasözlerinin metnin anlamına katkısını kavrar. T.4.3.17. Metnin ana fikri/ana duygusunu belirler. T.4.4.21. Yazma stratejilerini uygular.	
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri		Tartışma, soru cevap, anlatım, beyin fırtınası, uygulama	
Kullanılan Eğitim Gereçler		Türkçe ders kitabı, Kültürel Eğitim Modeli kitabı, Bilgisayar	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat	Öğretmen sınıfta masanın üstüne eski bir kutu koyar ve çöpe atacakken annem bana “sakla samanı, gelir zamanı” dedi, der.	
	Güdü	Öğretmen deyim ve atasözlerinin kullanımının yazma becerimizi geliştireceğini ve daha etkili yazılar yazabileceğini söyler.	
	Ders	Kutunun yanına parayı koyarak düdüğü çalar ve atasözleri ve deyimleri anlatmaya başlar.	
	Etkinlik	Nasrettin Hoca fıkrası drama yapılır.	
ÖZET		Deyim ve atasözleri öğrenildi ve yazılarında kullanımı artırıldı.	

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Drama sonrası etkinlikte kullanılan atasözleri ve deyimler öğrencilere sorularak yazıldı. Öğrencilerin daha fazla atasözü ve deyim söylemeleri üzerine listeye ekleme yapıldı. Öğrencilerin tahtada yazan veya kendi bildikleri atasözleri ve deyimleri kullanarak bir yazı yazmaları istendi.
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Serbest etkinlik dersindeki yazma ve sosyal bilgiler dersindeki kültürel değerler etkinliklerine katkı sağlandı.

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	Kültürel mirasa sahip çıkma ve aktarımı sağlandı.
--	---

OLCAY BÜYÜKYONCA
SINIF ÖĞRETMENİ

OKUL MÜDÜRÜ
UYGUNDUR

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Olcay BÜYÜKYONCA

Dil: Türkçe, İngilizce

Doğum Yeri ve Yılı:

E-Posta:

Orcid Numarası: 0000-0001-8828-8413

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- 2021- günümüz, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Programı Yüksek Lisans Programı
- 2017-2020, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı
- 2012-2016, Zonguldak Çaycuma TSO Fen Lisesi
- 2021-günümüz, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Sınıf Öğretmeni

Yayınları:

- Büyükyonca, O., & Bay, Y., (2022). Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Süreci ve Tarihçesi. *Büyük Zaferin 100. Yılı Anısına Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Üzerine Değerlendirmeler, Eğitim Bilimleri-1* (s.167-179), Ankara: Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi Yayınları.
- Büyükyonca, O., & Bay, Y., (2022). Türklerde Yazının Tarihsel Gelişimi. *Büyük Zaferin 100. Yılı Anısına Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Üzerine Değerlendirmeler, Eğitim Bilimleri-1* (s.153-167), Ankara: Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi Yayınları.